॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ

ನಿದಾನವಗ್ಗೋ

೧. ನಿದಾನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಬುದ್ಧವಗ್ಗೋ

೧. ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – ''ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ; ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ; ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ; ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ।

''ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ; ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ; ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ; ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ; ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ''ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ''ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ; ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ; ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ; ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಜರಾ। ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ ( ) [(ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛೇದೋ) (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ನ ದಿಸ್ಸತಿ], ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮರಣಂ। ಇತಿ ಅಯಞ್ಚ ಜರಾ, ಇದಞ್ಚ ಮರಣಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜಾತಿ ಸಞ್ಜಾತಿ ಓಕ್ಕನ್ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಖನ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಆಯತನಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವೋ? ತಯೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಾ - ಕಾಮಭವೋ, ರೂಪಭವೋ, ಅರೂಪಭವೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವೋ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಂ? ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಾನಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಂ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಂ, ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಂ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಂ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ - ರೂಪತಣ್ಹಾ, ಸದ್ದತಣ್ಹಾ, ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ, ರಸತಣ್ಹಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ, ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸೋ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸೋ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಳಾಯತನಂ? ಚಕ್ಖಾಯತನಂ, ಸೋತಾಯತನಂ, ಘಾನಾಯತನಂ, ಜಿವ್ಹಾಯತನಂ, ಕಾಯಾಯತನಂ, ಮನಾಯತನಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಳಾಯತನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಮರೂಪಂ? ವೇದನಾ, ಸಞ್ಞಾ, ಚೇತನಾ, ಫಸ್ಸೋ, ಮನಸಿಕಾರೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನಾಮಂ। ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾಭೂತಾ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯರೂಪಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ರೂಪಂ। ಇತಿ ಇದಞ್ಚ ನಾಮಂ, ಇದಞ್ಚ ರೂಪಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಮರೂಪಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ? ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ - ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಟಿಪದಾಸುತ್ತಂ

೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ? ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ? ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ವಿಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಚ್ಛಂ ವತಾಯಂ ಲೋಕೋ ಆಪನ್ನೋ ಜಾಯತಿ ಚ ಜೀಯತಿ ಚ ಮೀಯತಿ ಚ ಚವತಿ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ। ಅಥ ಚ ಪನಿಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ। ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸಾ’”ತಿ?

“ಅಥ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’”ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಭವೇ

ಖೋ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಉಪಾದಾನೇ ಖೋ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ, ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ತಣ್ಹಾಯ ಖೋ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’”ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ವೇದನಾಯ ಖೋ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಫಸ್ಸೇ ಖೋ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಸಳಾಯತನೇ ಖೋ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನ’”ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ , ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’”ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’”ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಖೋ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ’”ತಿ।

“ಇತಿ ಹಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ‘ಸಮುದಯೋ, ಸಮುದಯೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ , ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಭವೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಭವೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಉಪಾದಾನೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಭವೋ ನ ಹೋತಿ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ತಣ್ಹಾಯ ಖೋ ಅಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ವೇದನಾಯ ಖೋ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ವೇದನಾ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಫಸ್ಸೇ ಖೋ ಅಸತಿ ವೇದನಾ ನ ಹೋತಿ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಸಳಾಯತನೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ’’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು

ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ’’’ತಿ।

‘‘ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ’’’ತಿ।

‘‘ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ’ತಿ ? ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಖೋ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ’’’ತಿ।

‘‘ಇತಿ ಹಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀತಿ। ‘ನಿರೋಧೋ, ನಿರೋಧೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ’’। ಚತುತ್ಥಂ।

(ಸತ್ತನ್ನಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ)।

೫. ಸಿಖೀಸುತ್ತಂ

೫. ಸಿಖಿಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ…ಪೇ॰…।

೬. ವೇಸ್ಸಭೂಸುತ್ತಂ

೬. ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ…ಪೇ॰…।

೭. ಕಕುಸನ್ಧಸುತ್ತಂ

೭. ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ…ಪೇ॰…।

೮. ಕೋಣಾಗಮನಸುತ್ತಂ

೮. ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ…ಪೇ॰…।

೯. ಕಸ್ಸಪಸುತ್ತಂ

೯. ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ…ಪೇ॰…।

೧೦. ಗೋತಮಸುತ್ತಂ

೧೦. ‘‘ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಚ್ಛಂ ವತಾಯಂ ಲೋಕೋ ಆಪನ್ನೋ ಜಾಯತಿ ಚ ಜೀಯತಿ ಚ ಮೀಯತಿ ಚ ಚವತಿ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ। ಅಥ ಚ ಪನಿಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ

ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ। ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸಾ’’ತಿ?

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’’’ನ್ತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಭವೋ… ಉಪಾದಾನಂ… ತಣ್ಹಾ… ವೇದನಾ… ಫಸ್ಸೋ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಖೋ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ’’’ತಿ।

“ಇತಿ ಹಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ‘ಸಮುದಯೋ, ಸಮುದಯೋ’ತಿ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’’’ತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಭವೋ… ಉಪಾದಾನಂ… ತಣ್ಹಾ… ವೇದನಾ… ಫಸ್ಸೋ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ’ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಖೋ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ’’’ತಿ।

“ಇತಿ ಹಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ‘ನಿರೋಧೋ, ನಿರೋಧೋ’ತಿ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದೀ’’ತಿ। ದಸಮೋ।

ಬುದ್ಧವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದೇಸನಾ ವಿಭಙ್ಗಪಟಿಪದಾ ಚ,
ವಿಪಸ್ಸೀ ಸಿಖೀ ಚ ವೇಸ್ಸಭೂ।
ಕಕುಸನ್ಧೋ ಕೋಣಾಗಮನೋ ಕಸ್ಸಪೋ,
ಮಹಾಸಕ್ಯಮುನಿ ಚ ಗೋತಮೋತಿ॥

೨. ಆಹಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಆಹಾರಸುತ್ತಂ

೧೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ…ಪೇ॰… ಏತದವೋಚ – “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಬಳೀಕಾರೋ [ಕಬಳಿಂಕಾರೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಕವಳೀಕಾರೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಹಾರೋ – ಓಳಾರಿಕೋ ವಾ ಸುಖುಮೋ ವಾ, ಫಸ್ಸೋ ದುತಿಯೋ, ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾ ತತಿಯಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚತುತ್ಥಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ”।

“ಇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ತಣ್ಹಾನಿದಾನಾ ತಣ್ಹಾಸಮುದಯಾ ತಣ್ಹಾಜಾತಿಕಾ ತಣ್ಹಾಪಭವಾ। ತಣ್ಹಾ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ತಣ್ಹಾ ವೇದನಾನಿದಾನಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಜಾತಿಕಾ ವೇದನಾಪಭವಾ। ವೇದನಾ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ವೇದನಾ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ಫಸ್ಸಜಾತಿಕಾ ಫಸ್ಸಪಭವಾ। ಫಸ್ಸೋ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಫಸ್ಸೋ ಸಳಾಯತನನಿದಾನೋ ಸಳಾಯತನಸಮುದಯೋ ಸಳಾಯತನಜಾತಿಕೋ ಸಳಾಯತನಪಭವೋ। ಸಳಾಯತನಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ? ಸಳಾಯತನಂ ನಾಮರೂಪನಿದಾನಂ ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಂ ನಾಮರೂಪಜಾತಿಕಂ ನಾಮರೂಪಪಭವಂ। ನಾಮರೂಪಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ? ನಾಮರೂಪಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿದಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಜಾತಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಪಭವಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ? ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಙ್ಖಾರನಿದಾನಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಸಙ್ಖಾರಜಾತಿಕಂ ಸಙ್ಖಾರಪಭವಂ। ಸಙ್ಖಾರಾ ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ಸಙ್ಖಾರಾ ಅವಿಜ್ಜಾನಿದಾನಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಜಾತಿಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾಪಭವಾ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ …ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಸುತ್ತಂ

೧೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಬಳೀಕಾರೋ ಆಹಾರೋ – ಓಳಾರಿಕೋ ವಾ ಸುಖುಮೋ ವಾ, ಫಸ್ಸೋ ದುತಿಯೋ, ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾ ತತಿಯಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚತುತ್ಥಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಾಹಾರಂ ಆಹಾರೇತೀ”ತಿ? “ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ – “‘ಆಹಾರೇತೀ’ತಿ ಅಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ‘ಆಹಾರೇತೀ’ತಿ ಚಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ತತ್ರಸ್ಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ – ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಹಾರೇತೀ’ತಿ ? ಏವಂ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಮಂ ಅವದನ್ತಂ ಯೋ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ – ‘ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಾಹಾರೋ’ತಿ, ಏಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ। ತತ್ರ ಕಲ್ಲಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ – ‘ವಿಞ್ಞಾಣಾಹಾರೋ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಭೂತೇ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ’”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಫುಸತೀ”ತಿ? “ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “‘ಫುಸತೀ’ತಿ ಅಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ‘ಫುಸತೀ’ತಿ ಚಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ತತ್ರಸ್ಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಫುಸತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಮಂ ಅವದನ್ತಂ ಯೋ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ - ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಫಸ್ಸೋ’ತಿ, ಏಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ। ತತ್ರ ಕಲ್ಲಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ - ‘ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ’”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇದಯತೀ”ತಿ [ವೇದಿಯತೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]? “ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “‘ವೇದಯತೀ’ತಿ ಅಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ‘ವೇದಯತೀ’ತಿ ಚಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ತತ್ರಸ್ಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇದಯತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಮಂ ಅವದನ್ತಂ ಯೋ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ - ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವೇದನಾ’ತಿ, ಏಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ। ತತ್ರ ಕಲ್ಲಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ - ‘ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ’”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಸತೀ”ತಿ [ತಣ್ಹೀಯತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]? “ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “‘ತಸತೀ’ತಿ ಅಹಂ ನ ವದಾಮಿ । ‘ತಸತೀ’ತಿ ಚಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ತತ್ರಸ್ಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಸತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಮಂ ಅವದನ್ತಂ ಯೋ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ - ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಣ್ಹಾ’ತಿ, ಏಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ। ತತ್ರ ಕಲ್ಲಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ - ‘ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ’”ನ್ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಿಯತೀ”ತಿ? “ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “‘ಉಪಾದಿಯತೀ’ತಿ ಅಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ‘ಉಪಾದಿಯತೀ’ತಿ ಚಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ತತ್ರಸ್ಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಿಯತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಮಂ ಅವದನ್ತಂ ಯೋ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ - ‘ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿ, ಏಸ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ। ತತ್ರ ಕಲ್ಲಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ - ‘ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಛನ್ನಂ ತ್ವೇವ, ಫಗ್ಗುನ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ; ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ; ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ಜಾತಿಂ…ಪೇ॰… ಭವಂ… ಉಪಾದಾನಂ… ತಣ್ಹಂ… ವೇದನಂ… ಫಸ್ಸಂ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ , ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ; ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ [ಬ್ರಾಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಬ್ಯಾಕರಣಂ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ] ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಜಾತಿಂ...ಪೇ॰... ಭವಂ... ಉಪಾದಾನಂ... ತಣ್ಹಂ... ವೇದನಂ... ಫಸ್ಸಂ... ಸಳಾಯತನಂ... ನಾಮರೂಪಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ; ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ”?

“ಜರಾಮರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ಜಾತಿಂ...ಪೇ॰... ಭವಂ... ಉಪಾದಾನಂ... ತಣ್ಹಂ... ವೇದನಂ... ಫಸ್ಸಂ... ಸಳಾಯತನಂ... ನಾಮರೂಪಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ?

“ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಜಾತಿಂ...ಪೇ॰... ಭವಂ... ಉಪಾದಾನಂ... ತಣ್ಹಂ... ವೇದನಂ... ಫಸ್ಸಂ... ಸಳಾಯತನಂ... ನಾಮರೂಪಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನನ್ತಿ , ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ। ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಕಚ್ಚಾನಗೋತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಚ್ಚಾನಗೋತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಚ್ಚಾನಗೋತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - '''ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ''ತಿ?

''ದ್ವಯನಿಸ್ಸಿತೋ ಖ್ವಾಯಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ಲೋಕೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ - ಅತ್ಥಿತಞ್ಚೇವ ನತ್ಥಿತಞ್ಚ। ಲೋಕಸಮುದಯಂ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯಾ ಲೋಕೇ ನತ್ಥಿತಾ ಸಾ ನ ಹೋತಿ। ಲೋಕನಿರೋಧಂ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯಾ ಲೋಕೇ ಅತ್ಥಿತಾ ಸಾ ನ ಹೋತಿ। ಉಪಯುಪಾದಾನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧೋ [ಉಪಾಯುಪಾದಾನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಖ್ವಾಯಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ಲೋಕೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ। ತಞ್ಚಾಯಂ ಉಪಯುಪಾದಾನಂ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಂ ನ ಉಪೇತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ ನಾಧಿಟ್ಠಾತಿ - 'ಅತ್ತಾ ಮೇ'ತಿ। 'ದುಕ್ಖಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖಂ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಂ ನಿರುಜ್ಝತೀ'ತಿ ನ ಕಙ್ಖತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ಅಪರಪಚ್ಚಯಾ ಞಾಣಮೇವಸ್ಸ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ।

'''ಸಬ್ಬಂ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಅಯಮೇಕೋ ಅನ್ತೋ। 'ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ'ತಿ ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ। ಏತೇ ತೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ'''ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಧಮ್ಮಕಥಿಕಸುತ್ತಂ

೧೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ...ಪೇ॰... ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - '''ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹೋತೀ''ತಿ?

''ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, 'ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, 'ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, 'ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ।

''ಜಾತಿಯಾ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಭವಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ತಣ್ಹಾಯ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ವೇದನಾಯ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ಸಳಾಯತನಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು... ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, 'ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, 'ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, 'ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ''ತಿ।

೭. ಅಚೇಲಕಸ್ಸಪಸುತ್ತಂ

೧೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಕಞ್ಚಿದೇವ [ಕಿಞ್ಚಿದೇವ (ಕ॰)] ದೇಸಂ, ಸಚೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ"ತಿ।

"ಅಕಾಲೋ ಖೋ ತಾವ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಞ್ಹಸ್ಸ; ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠಮ್ಹಾ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ "ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಕಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ, ಸಚೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ"ತಿ। "ಅಕಾಲೋ ಖೋ ತಾವ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಞ್ಹಸ್ಸ; ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠಮ್ಹಾ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ...ಪೇ॰... ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠಮ್ಹಾತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಬಹುದೇವ ಪುಚ್ಛಿತುಕಾಮಾ"ತಿ। "ಪುಚ್ಛ, ಕಸ್ಸಪ, ಯದಾಕಙ್ಖಸೀ"ತಿ।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, 'ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। 'ಕಿಂ ಪನ ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನತ್ಥಿ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ನ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ನತ್ಥಿ ದುಕ್ಖಂ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ। 'ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪಸ್ಸತೀ'ತಿ। 'ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಜಾನಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖಂ; ಪಸ್ಸಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖ'"ನ್ತಿ।

"ಕಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, 'ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಕಸ್ಸಪಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನತ್ಥಿ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ನತ್ಥಿ ದುಕ್ಖಂ , ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। 'ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾಮಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಜಾನಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖಂ; ಪಸ್ಸಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಕಸ್ಸಪ, ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ಆಚಿಕ್ಖತು ಚ [ಅಯಂ ಚಕಾರೋ ಸೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇ ನತ್ಥಿ] ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದುಕ್ಖಂ। ದೇಸೇತು ಚ [ಅಯಂ ಚಕಾರೋ ಸೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇ ನತ್ಥಿ] ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ।

"'ಸೋ ಕರೋತಿ ಸೋ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ'ತಿ [ಪಟಿಸಂವೇದಿಯತೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಆದಿತೋ ಸತೋ 'ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ವದಂ ಸಸ್ಸತಂ ಏತಂ ಪರೇತಿ। 'ಅಞ್ಞೋ ಕರೋತಿ ಅಞ್ಞೋ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ'ತಿ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ವೇದನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ 'ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ವದಂ ಉಚ್ಛೇದಂ ಏತಂ ಪರೇತಿ। ಏತೇ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ – 'ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ'"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ।

"ಯೋ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ, ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ [ಅಚ್ಚಯೇನ ಪರಿವುಟ್ಠಪರಿವಾಸಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] (ಪರಿವುತ್ಥಪರಿವಾಸಂ) ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ [ಭಿಕ್ಖೂ ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ। ಅಪಿ ಚ ಮಯಾ ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ ವಿದಿತಾ"ತಿ।

"ಸಚೇ , ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ [ಅಚ್ಚಯೇನ ಪರಿವುಟ್ಠಪರಿವಾಸಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] (ಪರಿವುತ್ಥಪರಿವಾಸಂ) ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ [ಭಿಕ್ಖೂ ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ। ಅಹಂ ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿವಸಿಸ್ಸಾಮಿ , ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ [ಅಚ್ಚಯೇನ ಪರಿವುಟ್ಠಪರಿವಾಸಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] (ಪರಿವುತ್ಥಪರಿವಾಸಂ) ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತು ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯಾ"ತಿ।

ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಸಪೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತಿಮ್ಬರುಕಸುತ್ತಂ

೧೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಿಮ್ಬರುಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ತಿಮ್ಬರುಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪರಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ । 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನತ್ಥಿ ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ? 'ನ ಖೋ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ನತ್ಥಿ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ। 'ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪಸ್ಸತೀ'ತಿ? 'ನ ಖ್ವಾಹಂ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಜಾನಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಪಸ್ಸಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖ'"ನ್ತಿ।

"'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪರಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ'ತಿ ವದೇಸಿ।

‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ಸುಖದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ತಿಮ್ಬರುಕಾ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನತ್ಥಿ ಸುಖದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ನತ್ಥಿ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ತೇನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪಸ್ಸತೀ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖ್ವಾಹಂ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಜಾನಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಪಸ್ಸಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಸುಖದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ಆಚಿಕ್ಖತು ಚ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ದೇಸೇತು ಚ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸುಖದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ।

“‘ಸಾ ವೇದನಾ, ಸೋ ವೇದಯತೀ’ತಿ ಖೋ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಆದಿತೋ ಸತೋ ‘ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಏವಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ‘ಅಞ್ಞಾ ವೇದನಾ, ಅಞ್ಞೋ ವೇದಯತೀ’ತಿ ಖೋ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ವೇದನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ ‘ಪರಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಏವಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। ಏತೇ ತೇ, ತಿಮ್ಬರುಕ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ – ‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ತಿಮ್ಬರುಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬಾಲಪಣ್ಡಿತಸುತ್ತಂ

೧೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಏವಮಯಂ ಕಾಯೋ ಸಮುದಾಗತೋ। ಇತಿ ಅಯಞ್ಚೇವ ಕಾಯೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ನಾಮರೂಪಂ, ಇತ್ಥೇತಂ ದ್ವಯಂ , ದ್ವಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ ಸಳೇವಾಯತನಾನಿ [ಸಳಾಯತನಾನಿ (ಕ॰)], ಯೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಬಾಲೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ”।

“ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಏವಮಯಂ ಕಾಯೋ ಸಮುದಾಗತೋ। ಇತಿ ಅಯಞ್ಚೇವ ಕಾಯೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ನಾಮರೂಪಂ, ಇತ್ಥೇತಂ ದ್ವಯಂ, ದ್ವಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ ಸಳೇವಾಯತನಾನಿ, ಯೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ”।

“ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ [ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಅಧಿ + ಪ + ಯಸು + ಣ + ಸೀ = ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ] ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಬಾಲೇನಾ”ತಿ? “ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ, ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ, ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ।

“ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಯಾಯ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನಿವುತಸ್ಸ ಬಾಲಸ್ಸ ಯಾಯ ಚ ತಣ್ಹಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಸಮುದಾಗತೋ, ಸಾ ಚೇವ ಅವಿಜ್ಜಾ ಬಾಲಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಸಾ ಚ ತಣ್ಹಾ ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಅಚರಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ತಸ್ಮಾ ಬಾಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಕಾಯೂಪಗೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಕಾಯೂಪಗೋ ಸಮಾನೋ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯಾಯ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನಿವುತಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಯಾಯ ಚ ತಣ್ಹಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಸಮುದಾಗತೋ, ಸಾ ಚೇವ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ, ಸಾ ಚ ತಣ್ಹಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಚರಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಡಿತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ನ ಕಾಯೂಪಗೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅಕಾಯೂಪಗೋ ಸಮಾನೋ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ , ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಬಾಲೇನ ಯದಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಪಚ್ಚಯಸುತ್ತಂ

೨೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ? ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ। ಉಪ್ಪಾದಾ ವಾ ತಥಾಗತಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾ ವಾ ತಥಾಗತಾನಂ, ಠಿತಾವ ಸಾ ಧಾತು ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತತಾ ಧಮ್ಮನಿಯಾಮತಾ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾ। ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಅಭಿಸಮೇತಿ। ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಮೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ। ‘ಪಸ್ಸಥಾ’ತಿ ಚಾಹ - ‘ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ’”।

“ಭವಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ…ಪೇ॰… ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವೋ… ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಂ… ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ… ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ… ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸೋ… ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಳಾಯತನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಮರೂಪಂ… ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಉಪ್ಪಾದಾ ವಾ ತಥಾಗತಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾ ವಾ ತಥಾಗತಾನಂ, ಠಿತಾವ ಸಾ ಧಾತು ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತತಾ ಧಮ್ಮನಿಯಾಮತಾ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾ। ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಅಭಿಸಮೇತಿ । ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಮೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ। ‘ಪಸ್ಸಥಾ’ತಿ ಚಾಹ ‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ’। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ತತ್ರ ತಥತಾ ಅವಿತಥತಾ ಅನಞ್ಞಥತಾ ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಧಮ್ಮಾ? ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಂ। ಜಾತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ಭವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ ಖಯಧಮ್ಮೋ ವಯಧಮ್ಮೋ ವಿರಾಗಧಮ್ಮೋ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ। ಉಪಾದಾನಂ ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತಣ್ಹಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಫಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಳಾಯತನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ನಾಮರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಙ್ಖಾರಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಅವಿಜ್ಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಧಮ್ಮಾ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ‘ಅಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ, ಇಮೇ ಚ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಧಮ್ಮಾ’ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೋ ವತ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ವಾ ಪಟಿಧಾವಿಸ್ಸತಿ - ‘ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ [ನು ಖ್ವಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ; ಅಪರನ್ತಂ ವಾ ಉಪಧಾವಿಸ್ಸತಿ [ಅಪಧಾವಿಸ್ಸತಿ (ಕ॰)] - ‘ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ , ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ; ಏತರಹಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಥಂಕಥೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ - ‘ಅಹಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ನೋ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಕಥಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಅಯಂ ನು ಖೋ ಸತ್ತೋ ಕುತೋ ಆಗತೋ, ಸೋ ಕುಹಿಂ ಗಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಇಮೇ ಚ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಧಮ್ಮಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಆಹಾರವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆಹಾರಂ ಫಗ್ಗುನೋ ಚೇವ, ದ್ವೇ ಚ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ಕಚ್ಚಾನಗೋತ್ತೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಂ, ಅಚೇಲಂ ತಿಮ್ಬರುಕೇನ ಚ।
ಬಾಲಪಣ್ಡಿತತೋ ಚೇವ, ದಸಮೋ ಪಚ್ಚಯೇನ ಚಾತಿ॥

೩. ದಸಬಲವಗ್ಗೋ

೧. ದಸಬಲಸುತ್ತಂ

೨೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಸಬಲಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಚತೂಹಿ ಚ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ - ಇತಿ ರೂಪಂ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ವೇದನಾ ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯದಸಬಲಸುತ್ತಂ

೨೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಸಬಲಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಚತೂಹಿ ಚ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ – ‘ಇತಿ ರೂಪಂ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ವೇದನಾ ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ’”।

“ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೋ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಾನೇ ವಿವಟೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೇ ಅಲಮೇವ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಕುಲಪುತ್ತೇನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿತುಂ – ‘ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು, ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು [ಅವಸುಸ್ಸತು ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೪] ಮಂಸಲೋಹಿತಂ। ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ದುಕ್ಖಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸೀತೋ ವಿಹರತಿ ವೋಕಿಣ್ಣೋ ಪಾಪಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಸದತ್ಥಂ ಪರಿಹಾಪೇತಿ। ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಪಾಪಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಸದತ್ಥಂ ಪರಿಪೂರೇತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೀನೇನ ಅಗ್ಗಸ್ಸ ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಗ್ಗೇನ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗಸ್ಸ ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಮಣ್ಡಪೇಯ್ಯಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಸತ್ಥಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭಥ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ, ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ, ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ‘ಏವಂ ನೋ ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅವಞ್ಝಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಫಲಾ ಸಉದ್ರಯಾ। ಯೇಸಞ್ಚ [ಯೇಸಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಯೇಸಂ ಹಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನ-ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ತೇಸಂ ತೇ ಕಾರಾ ಅಮ್ಹೇಸು ಮಹಪ್ಫಲಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ’ತಿ – ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತತ್ಥಂ ವಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ; ಪರತ್ಥಂ ವಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ; ಉಭಯತ್ಥಂ ವಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತು”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಪನಿಸಸುತ್ತಂ

೨೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಜಾನತೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅಜಾನತೋ ನೋ ಅಪಸ್ಸತೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಕಿಂ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ ? ಇತಿ ರೂಪಂ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇತಿ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ… ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ”।

“ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಯಸ್ಮಿಂ ಖಯೇಞಾಣಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಯೇಞಾಣಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ವಿಮುತ್ತೀ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ವಿಮುತ್ತಿಮ್ಪಾಹಂ [ವಿಮುತ್ತಿಮ್ಪಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಉಪನಿಸಾ? ‘ವಿರಾಗೋ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ವಿರಾಗಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿರಾಗಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ನಿಬ್ಬಿದಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ನಿಬ್ಬಿದಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಸಮಾಧೀ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಸಮಾಧಿಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ।

“ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಸುಖ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಸುಖಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಪಸ್ಸದ್ಧೀ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಪಸ್ಸದ್ಧಿಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಪೀತೀ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಪೀತಿಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೀತಿಯಾ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಪಾಮೋಜ್ಜ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಪಾಮೋಜ್ಜಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಮೋಜ್ಜಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಸದ್ಧಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಸದ್ಧಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ।

“ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಯ ಉಪನಿಸಾ? ‘ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ದುಕ್ಖಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಜಾತೀ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಜಾತಿಮ್ಪಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿಯಾ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಭವೋ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಭವಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ , ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಉಪಾದಾನ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಉಪಾದಾನಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಾ? ‘ತಣ್ಹಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ತಣ್ಹಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸಂ।

“ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾಯ ಉಪನಿಸಾ? ‘ವೇದನಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ…ಪೇ॰… ‘ಫಸ್ಸೋ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ… ‘ಸಳಾಯತನ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ… ‘ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ… ‘ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ… ‘ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಸಙ್ಖಾರೇಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಉಪನಿಸೇ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅನುಪನಿಸೇ। ಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಉಪನಿಸಾ? ‘ಅವಿಜ್ಜಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜೂಪನಿಸಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸಙ್ಖಾರೂಪನಿಸಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣೂಪನಿಸಂ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಮರೂಪೂಪನಿಸಂ ಸಳಾಯತನಂ, ಸಳಾಯತನೂಪನಿಸೋ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸೂಪನಿಸಾ ವೇದನಾ, ವೇದನೂಪನಿಸಾ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹೂಪನಿಸಂ ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನೂಪನಿಸೋ ಭವೋ, ಭವೂಪನಿಸಾ ಜಾತಿ, ಜಾತೂಪನಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ, ದುಕ್ಖೂಪನಿಸಾ ಸದ್ಧಾ, ಸದ್ಧೂಪನಿಸಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಪಾಮೋಜ್ಜೂಪನಿಸಾ ಪೀತಿ, ಪೀತೂಪನಿಸಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧೂಪನಿಸಂ ಸುಖಂ, ಸುಖೂಪನಿಸೋ ಸಮಾಧಿ, ಸಮಾಧೂಪನಿಸಂ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ, ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೂಪನಿಸಾ ನಿಬ್ಬಿದಾ, ನಿಬ್ಬಿದೂಪನಿಸೋ ವಿರಾಗೋ, ವಿರಾಗೂಪನಿಸಾ ವಿಮುತ್ತಿ, ವಿಮುತ್ತೂಪನಿಸಂ ಖಯೇಞಾಣಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ತಂ ಉದಕಂ ಯಥಾನಿನ್ನಂ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಪದರಸಾಖಾ ಪರಿಪೂರೇತಿ। ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಪದರಸಾಖಾಪರಿಪೂರಾ ಕುಸೋಬ್ಭೇ [ಕುಸ್ಸುಬ್ಭೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕುಸುಬ್ಭೇ (ಪೀ॰) ಇಚ್ಚಾದಿ ೧೨೯ ಸುತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ] ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ಕುಸೋಬ್ಭಾ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

ಮಹಾಸೋಬ್ಭಾ ಪರಿಪೂರಾ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ಕುನ್ನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ಮಹಾನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜೂಪನಿಸಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸಙ್ಖಾರೂಪನಿಸಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣೂಪನಿಸಂ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಮರೂಪೂಪನಿಸಂ ಸಳಾಯತನಂ, ಸಳಾಯತನೂಪನಿಸೋ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸೂಪನಿಸಾ ವೇದನಾ, ವೇದನೂಪನಿಸಾ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹೂಪನಿಸಂ ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನೂಪನಿಸೋ ಭವೋ, ಭವೂಪನಿಸಾ ಜಾತಿ, ಜಾತೂಪನಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ, ದುಕ್ಖೂಪನಿಸಾ ಸದ್ಧಾ, ಸದ್ಧೂಪನಿಸಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಪಾಮೋಜ್ಜೂಪನಿಸಾ ಪೀತಿ, ಪೀತೂಪನಿಸಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧೂಪನಿಸಂ ಸುಖಂ, ಸುಖೂಪನಿಸೋ ಸಮಾಧಿ, ಸಮಾಧೂಪನಿಸಂ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ, ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೂಪನಿಸಾ ನಿಬ್ಬಿದಾ, ನಿಬ್ಬಿದೂಪನಿಸೋ ವಿರಾಗೋ, ವಿರಾಗೂಪನಿಸಾ ವಿಮುತ್ತಿ, ವಿಮುತ್ತೂಪನಿಸಂ ಖಯೇಞಾಣ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಸುತ್ತಂ

೨೪. ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಸನ್ತಾವುಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇಧ, ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಕಿಂವಾದೀ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ? ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ಚ ಮಯಂ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ [ವಾದಾನುವಾದೋ (ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೩೮೧] ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

"ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಇತಿ ವದಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ।

“ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಾವತಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆನನ್ದ, ಯಥಾ ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದುಕ್ಖಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಇತಿ ವದಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ... ಪೇ॰... ಯೇಪಿ ತೇ...ಪೇ॰... ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ...ಪೇ॰... ಯೇಪಿ ತೇ...ಪೇ॰... ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ಇಧೇವ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ’”ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಮಂ, ಆನನ್ದ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ –

‘ಸನ್ತಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ

ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇಧ ನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಗೋತಮೋ ಕಿಂವಾದೀ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ? ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ಚ ಮಯಂ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಆಯಸ್ಮತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮ , ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ'''ತಿ?

"ಏವಂ ವುತ್ತಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಏತದವೋಚಂ – 'ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಇತಿ ವದಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ'''ತಿ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ। "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ ಭನ್ತೇ ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಏಕೇನ ಪದೇನ ಸಬ್ಬೋ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಿಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏಸೇವತ್ಥೋ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಚೇವ ಅಸ್ಸ ಗಮ್ಭೀರಾವಭಾಸೋ ಚಾ"ತಿ?

"ತೇನ ಹಾನನ್ದ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಭಾತೂ"ತಿ। "ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – 'ಜರಾಮರಣಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವ'ನ್ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – 'ಜರಾಮರಣಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಜಾತಿನಿದಾನಂ ಜಾತಿಸಮುದಯಂ ಜಾತಿಜಾತಿಕಂ ಜಾತಿಪಭವ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ।

"ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – 'ಜಾತಿ ಪನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – 'ಜಾತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭವನಿದಾನಾ ಭವಸಮುದಯಾ ಭವಜಾತಿಕಾ ಭವಪ್ಪಭವಾ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ।

"ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – 'ಭವೋ ಪನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – 'ಭವೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನನಿದಾನೋ ಉಪಾದಾನಸಮುದಯೋ ಉಪಾದಾನಜಾತಿಕೋ ಉಪಾದಾನಪ್ಪಭವೋ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ।

"ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ಉಪಾದಾನಂ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… ತಣ್ಹಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… ವೇದನಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – 'ಫಸ್ಸೋ ಪನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – 'ಫಸ್ಸೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಳಾಯತನನಿದಾನೋ ಸಳಾಯತನಸಮುದಯೋ ಸಳಾಯತನಜಾತಿಕೋ ಸಳಾಯತನಪ್ಪಭವೋ'ತಿ। 'ಛನ್ನಂತ್ವೇವ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ; ವೇದನಾನಿರೋಧಾ

ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ; ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಭೂಮಿಜಸುತ್ತಂ

೨೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭೂಮಿಜೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭೂಮಿಜೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಸನ್ತಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಪರಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಗವಾ ಕಿಂವಾದೀ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ , ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ಚ ಮಯಂ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

"ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಇತಿ ವದಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ...ಪೇ॰... ಯೇಪಿ ತೇ...ಪೇ॰... ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ...ಪೇ॰ ... ಯೇಪಿ ತೇ...ಪೇ॰... ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತಾ ಭೂಮಿಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಾವತಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತಾ ಭೂಮಿಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆನನ್ದ, ಯಥಾ ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಇತಿ ವದಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಕಮ್ಮವಾದಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಕಾಯೇ ವಾ ಹಾನನ್ದ, ಸತಿ ಕಾಯಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ವಾಚಾಯ ವಾ ಹಾನನ್ದ, ಸತಿ ವಚೀಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಮನೇ ವಾ ಹಾನನ್ದ, ಸತಿ ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ।

“ಸಾಮಂ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ [ಯಂಪಚ್ಚಯಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಯಂಪಚ್ಚಯಾ ಯಂ (ಕ॰)] ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಪರೇ ವಾ ತಂ [ಪರೇ ವಾಸ್ಸ ತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪರೇ ವಾಯತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಆನನ್ದ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ।

“ಸಾಮಂ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಪರೇ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ…ಪೇ॰… ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ।

“ಸಾಮಂ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಪರೇ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ…ಪೇ॰… ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ।

“ಇಮೇಸು , ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪತಿತಾ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ, ಆನನ್ದ, ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸೋ ಕಾಯೋ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಸಾ ವಾಚಾ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಸೋ ಮನೋ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಖೇತ್ತಂ ತಂ ನ ಹೋತಿ…

ಪೇ॰… ವತ್ಥು ತಂ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಆಯತನಂ ತಂ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅಧಿಕರಣಂ ತಂ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಉಪವಾಣಸುತ್ತಂ

೧೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಸನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪರಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಸನ್ತಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇಧ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಿಂವಾದೀ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ಚ ಮಯಂ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

"ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ, ಉಪವಾಣ, ದುಕ್ಖಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಇತಿ ವದಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

"ತತ್ರ, ಉಪವಾಣ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ। ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ತದಪಿ ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರ , ಉಪವಾಣ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಯಂಕತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಯೇಪಿ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಅಞ್ಞತ್ರ ಫಸ್ಸಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಚ್ಚಯಸುತ್ತಂ

೧೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಜರಾ। ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ; ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮರಣಂ। ಇತಿ ಅಯಞ್ಚ ಜರಾ ಇದಞ್ಚ ಮರಣಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ। ಜಾತಿಸಮುದಯಾ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ

ಮಗ್ಗೋ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವೋ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಂ… ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ… ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಫಸ್ಸೋ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಳಾಯತನಂ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಮರೂಪಂ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ…?

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ? ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ - ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೋ; ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಪಚ್ಚಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಪಚ್ಚಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಪಚ್ಚಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಪಸ್ಸತಿ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಇತಿಪಿ, ಅಮತದ್ವಾರಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಇತಿಪೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೨೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ತತ್ರ ಖೋ…ಪೇ॰… ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಜಾತಿಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ… ಉಪಾದಾನಂ ಪಜಾನಾತಿ… ತಣ್ಹಂ ಪಜಾನಾತಿ… ವೇದನಂ ಪಜಾನಾತಿ… ಫಸ್ಸಂ ಪಜಾನಾತಿ… ಸಳಾಯತನಂ ಪಜಾನಾತಿ… ನಾಮರೂಪಂ ಪಜಾನಾತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಜಾನಾತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ , ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಜರಾ। ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ; ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮರಣಂ। ಇತಿ ಅಯಂ ಚ ಜರಾ ಇದಞ್ಚ ಮರಣಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ। ಜಾತಿಸಮುದಯಾ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವೋ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಂ… ವೇದನಾ… ಫಸ್ಸೋ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ…।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ? ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ - ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೋ; ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜಾತಿಂ ಪಜಾನಾತಿ… ಪೇ॰… ಭವಂ… ಉಪಾದಾನಂ… ತಣ್ಹಂ… ವೇದನಂ… ಫಸ್ಸಂ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ … ಸಙ್ಖಾರೇ… ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ… ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ… ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಪಸ್ಸತಿ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಇತಿಪಿ, ಅಮತದ್ವಾರಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಇತಿಪೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ತತ್ರ ಖೋ…ಪೇ॰… ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ನ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ನ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜಾತಿಂ ನ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಭವಂ… ಉಪಾದಾನಂ… ತಣ್ಹಂ… ವೇದನಂ… ಫಸ್ಸಂ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ… ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ… ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ। ನ ಮೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ। ನ ಚ ಪನೇತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ”।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಜಾತಿಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ… ಪೇ॰… ಭವಂ… ಉಪಾದಾನಂ… ತಣ್ಹಂ… ವೇದನಂ… ಫಸ್ಸಂ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ , ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ। ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೨೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ತತ್ರ ಖೋ…ಪೇ॰… ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ ತೇ ವತ ಜರಾಮರಣಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಜಾತಿಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಭವಂ… ಉಪಾದಾನಂ… ತಣ್ಹಂ… ವೇದನಂ… ಫಸ್ಸಂ… ಸಳಾಯತನಂ… ನಾಮರೂಪಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ…

ಸಙ್ಖಾರೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ ತೇ ವತ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ"।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ ತೇ ವತ ಜರಾಮರಣಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಜಾತಿಂ ಪಜಾನನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಭವಂ... ಉಪಾದಾನಂ... ತಣ್ಹಂ... ವೇದನಂ... ಫಸ್ಸಂ... ಸಳಾಯತನಂ... ನಾಮರೂಪಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ವತ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ದಸಬಲವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ದಸಬಲಾ ಉಪನಿಸಾ ಚ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಭೂಮಿಜೋ।
ಉಪವಾಣೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಭಿಕ್ಖು, ದ್ವೇ ಚ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ॥

೪. ಕಳಾರಖತ್ತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಭೂತಸುತ್ತಂ

೩೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ವುತ್ತಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಾರಾಯನೇ [ಪಾರಾಯಣೇ (ಸೀ॰)] ಅಜಿತಪಞ್ಹೇ -

"ಯೇ ಚ ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮಾಸೇ, ಯೇ ಚ ಸೇಕ್ಖಾ ಪುಥೂ ಇಧ।
ತೇಸಂ ಮೇ ನಿಪಕೋ ಇರಿಯಂ, ಪುಟ್ಠೋ ಪಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ವುತ್ತಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಾರಾಯನೇ ಅಜಿತಪಞ್ಹೇ -

"ಯೇ ಚ ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮಾಸೇ, ಯೇ ಚ ಸೇಕ್ಖಾ ಪುಥೂ ಇಧ।
ತೇಸಂ ಮೇ ನಿಪಕೋ ಇರಿಯಂ, ಪುಟ್ಠೋ ಪಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

"ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಭೂತಮಿದನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಭೂತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಹಾರಸಮ್ಭವಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ? ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಭೂತಮಿದನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಭೂತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಹಾರಸಮ್ಭವಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಪಾರಾಯನೇ ಅಜಿತಪಞ್ಹೇ –

"ಯೇ ಚ ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮಾಸೇ, ಯೇ ಚ ಸೇಕ್ಖಾ ಪುಥೂ ಇಧ।
ತೇಸಂ ಮೇ ನಿಪಕೋ ಇರಿಯಂ, ಪುಟ್ಠೋ ಪಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಭೂತಮಿದನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಭೂತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಹಾರಸಮ್ಭವಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ? ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಭೂತಮಿದನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಭೂತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಹಾರಸಮ್ಭವಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾ ದಿಸ್ವಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಪಾರಾಯನೇ ಅಜಿತಪಞ್ಹೇ –

"ಯೇ ಚ ಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮಾಸೇ, ಯೇ ಚ ಸೇಕ್ಖಾ ಪುಥೂ ಇಧ।
ತೇಸಂ ಮೇ ನಿಪಕೋ ಇರಿಯಂ, ಪುಟ್ಠೋ ಪಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸಾ"ತಿ॥

“ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಕಳಾರಸುತ್ತಂ

೩೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಕಳಾರಖತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಕಳಾರಖತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋತಿ। ನ ಹಿ ನೂನ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಸ್ಸಾಸಮಲತ್ಥಾತಿ। ತೇನ ಹಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ?

“ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕಙ್ಖಾಮೀ”ತಿ। “ಆಯತಿಂ, ಪನಾವುಸೋ”ತಿ?

“ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಕಳಾರಖತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಕಳಾರಖತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಆಯಸ್ಮತಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ – ‘ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆಮನ್ತೇತೀ’”ತಿ । “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆಮನ್ತೇತೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತಯಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ? “ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಏತೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ [ಅತ್ಥೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವುತ್ತೋ”ತಿ। “ಯೇನ ಕೇನಚಿಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಬ್ಯಾಕತಂ ಬ್ಯಾಕತತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬ”ನ್ತಿ। “ನನು ಅಹಮ್ಪಿ , ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಏತೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ’”ತಿ।

“ಸಚೇ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕಥಂ ಜಾನತಾ ಪನ ತಯಾ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತಾ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ?

“ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕಥಂ ಜಾನತಾ ಪನ ತಯಾ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತಾ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’ತಿ; ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ [ಪುಟ್ಠೋ ಅಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಪುಟ್ಠಾಹಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – ‘ಯಂನಿದಾನಾ, ಆವುಸೋ,

ಜಾತಿ, ತಸ್ಸ ನಿದಾನಸ್ಸ ಖಯಾ ಖೀಣಸ್ಮಿಂ ಖೀಣಾಮ್ಹೀತಿ ವಿದಿತಂ। ಖೀಣಾಮ್ಹೀತಿ ವಿದಿತ್ವಾ - ಖೀಣಾಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಜಾತಿ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಜಾತಿ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ - 'ಜಾತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭವನಿದಾನಾ ಭವಸಮುದಯಾ ಭವಜಾತಿಕಾ ಭವಪ್ಪಭವಾ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಭವೋ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಭವೋ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ'ತಿ ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ - 'ಭವೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನನಿದಾನೋ ಉಪಾದಾನಸಮುದಯೋ ಉಪಾದಾನಜಾತಿಕೋ ಉಪಾದಾನಪ್ಪಭವೋ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಉಪಾದಾನಂ ಪನಾವುಸೋ...ಪೇ॰... ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ತಣ್ಹಾ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ತಣ್ಹಾ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ - 'ತಣ್ಹಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾನಿದಾನಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಜಾತಿಕಾ ವೇದನಾಪಭವಾ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಥಂ ಜಾನತೋ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಯಾ ವೇದನಾಸು ನನ್ದೀ ಸಾ ನ ಉಪಟ್ಠಾಸೀ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಥಂ ಜಾನತೋ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಯಾ ವೇದನಾಸು ನನ್ದೀ ಸಾ ನ ಉಪಟ್ಠಾಸೀ'ತಿ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ - 'ತಿಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ವಿದಿತಂ [ವಿದಿತಾ (ಟೀಕಾ)], ಯಾ ವೇದನಾಸು ನನ್ದೀ ಸಾ ನ ಉಪಟ್ಠಾಸೀ'ತಿ। ಏವಂ, ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಏತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದಯಿತಂ ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಮಿ'"ನ್ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಥಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಪನ ತಯಾ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಥಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಪನ ತಯಾ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ - 'ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ,

ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಕ್ಖಯಾ ತಥಾ ಸತೋ ವಿಹರಾಮಿ ಯಥಾ ಸತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಆಸವಾ ನಾನುಸ್ಸವನ್ತಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ನಾವಜಾನಾಮೀ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ।

''ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಿಯಾಯೋ ಏತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ - ಯೇ ಆಸವಾ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಾ ತೇಸ್ವಾಹಂ ನ ಕಙ್ಖಾಮಿ, ತೇ ಮೇ ಪಹೀನಾತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮೀ''ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಅಹೋಸಿ ದನ್ಧಾಯಿತತ್ತಂ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಅನುಮೋದಿ, ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - ದಿವಸಂ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ದಿವಸಮ್ಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ। ರತ್ತಿಂ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ರತ್ತಿಮ್ಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ। ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ [ರತ್ತಿದಿವಂ (ಕ॰)] ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ , ರತ್ತಿನ್ದಿವಮ್ಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ। ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ತೀಣಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ತೀಣಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಚತ್ತಾರಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಚತ್ತಾರಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಛ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಛ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹೀ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಕಳಾರಖತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಕಳಾರಖತ್ತಿಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಆಯಸ್ಮತಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸೀಹನಾದೋ ನದಿತೋ - ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಅಹೋಸಿ ದನ್ಧಾಯಿತತ್ತಂ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಅನುಮೋದಿ , ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - ದಿವಸಂ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ದಿವಸಮ್ಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ; ರತ್ತಿಂ ಚೇಪಿ...ಪೇ॰... ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ತೀಣಿ... ಚತ್ತಾರಿ... ಪಞ್ಚ... ಛ... ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹೀ''ತಿ।

''ಸಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಧಾತು ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಯಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ದಿವಸಂ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ದಿವಸಮ್ಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ। ರತ್ತಿಂ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ

ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ರತ್ತಿಮ್ಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ರತ್ತಿನ್ದಿವಮ್ಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ... ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ... ತೀಣಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ತೀಣಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ... ಚತ್ತಾರಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಚತ್ತಾರಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ... ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ... ಛ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಛ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ... ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಚೇಪಾಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ, ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿಪಿ ಮೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಪರಿಯಾಯೇಹೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಞಾಣವತ್ಥುಸುತ್ತಂ

೩೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ...ಪೇ॰... "ಚತುಚತ್ತಾರೀಸಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಕತಮಾನಿ [ಕತಮಾನಿ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುಚತ್ತಾರೀಸಂ ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ? ಜರಾಮರಣೇ ಞಾಣಂ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ; ಜಾತಿಯಾ ಞಾಣಂ, ಜಾತಿಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ಜಾತಿನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ಜಾತಿನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ; ಭವೇ ಞಾಣಂ, ಭವಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ಭವನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ಭವನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ; ಉಪಾದಾನೇ ಞಾಣಂ, ಉಪಾದಾನಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ; ತಣ್ಹಾಯ ಞಾಣಂ, ತಣ್ಹಾಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ; ವೇದನಾಯ ಞಾಣಂ, ವೇದನಾಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ವೇದನಾನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ; ಫಸ್ಸೇ ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸಳಾಯತನೇ ಞಾಣಂ... ನಾಮರೂಪೇ ಞಾಣಂ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಞಾಣಂ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಞಾಣಂ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ। ಇಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುಚತ್ತಾರೀಸಂ ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಜರಾ। ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮರಣಂ। ಇತಿ ಅಯಞ್ಚ ಜರಾ, ಇದಞ್ಚ ಮರಣಂ; ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ।

"ಜಾತಿಸಮುದಯಾ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ; ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇ ಞಾಣಂ । ಸೋ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ದಿಟ್ಠೇನ ವಿದಿತೇನ ಅಕಾಲಿಕೇನ ಪತ್ತೇನ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೇನ ಅತೀತಾನಾಗತೇನ ಯಂ ನೇತಿ।

“ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಾಹಂ ಏತರಹಿ।

“ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಾಹಂ ಏತರಹೀತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಅನ್ವಯೇ ಞಾಣಂ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಞಾಣಾನಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಪರಿಯೋದಾತಾನಿ - ಧಮ್ಮೇ ಞಾಣಞ್ಚ ಅನ್ವಯೇ ಞಾಣಞ್ಚ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಪಸ್ಸತಿ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಇತಿಪಿ, ಅಮತದ್ವಾರಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಇತಿಪೀತಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವೋ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಂ… ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ ತಣ್ಹಾ… ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ… ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸೋ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಳಾಯತನಂ… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಮರೂಪಂ … ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ? ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಙ್ಖಾರಾ - ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೋ; ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ , ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇ ಞಾಣಂ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ದಿಟ್ಠೇನ ವಿದಿತೇನ ಅಕಾಲಿಕೇನ ಪತ್ತೇನ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೇನ ಅತೀತಾನಾಗತೇನ ಯಂ ನೇತಿ।

“ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಾಹಂ ಏತರಹಿ।

“ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವ ಅಭಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಾಹಂ ಏತರಹಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಅನ್ವಯೇ ಞಾಣಂ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಞಾಣಾನಿ ಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಪರಿಯೋದಾತಾನಿ - ಧಮ್ಮೇ ಞಾಣಞ್ಚ ಅನ್ವಯೇ ಞಾಣಞ್ಚ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಪಸ್ಸತಿ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖಾಯ

ವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಇತಿಪಿ, ಅಮತದ್ವಾರಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಇತಿಪೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಞಾಣವತ್ಥುಸುತ್ತಂ

೩೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಸತ್ತಸತ್ತರಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕತಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಸತ್ತರಿ ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ? ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಞಾಣಂ ; ಅಸತಿ ಜಾತಿಯಾ ನತ್ಥಿ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಞಾಣಂ; ಅತೀತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಞಾಣಂ, ಅಸತಿ ಜಾತಿಯಾ ನತ್ಥಿ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಞಾಣಂ; ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಞಾಣಂ, ಅಸತಿ ಜಾತಿಯಾ ನತ್ಥಿ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಞಾಣಂ; ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಞಾಣಂ।

"ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀತಿ ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋತಿ ಞಾಣಂ… ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನನ್ತಿ ಞಾಣಂ… ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾತಿ ಞಾಣಂ… ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾತಿ ಞಾಣಂ… ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋತಿ ಞಾಣಂ… ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನನ್ತಿ ಞಾಣಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ ಞಾಣಂ… ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ಞಾಣಂ; ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಞಾಣಂ, ಅಸತಿ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಞಾಣಂ; ಅತೀತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಞಾಣಂ, ಅಸತಿ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಞಾಣಂ; ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಞಾಣಂ, ಅಸತಿ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಞಾಣಂ; ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಞಾಣಂ। ಇಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಸತ್ತರಿ ಞಾಣವತ್ಥೂನೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಸುತ್ತಂ

೩೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜರಾಮರಣಂ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ, 'ಕತಮಂ ಜರಾಮರಣಂ , ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜರಾಮರಣಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ, ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ಉಭಯಮೇತಂ ಏಕತ್ಥಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ। ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು , ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ'"ನ್ತಿ।

"ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾತಿ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಜಾತೀ"ತಿ? "ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ, "'ಕತಮಾ ಜಾತಿ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಜಾತೀ'ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, 'ಅಞ್ಞಾ ಜಾತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಜಾತೀ'ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ಉಭಯಮೇತಂ ಏಕತ್ಥಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ। ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ'"ತಿ।

“ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭವೋ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವೋ”ತಿ? “ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ, “‘ಕತಮೋ ಭವೋ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವೋ’ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ‘ಅಞ್ಞೋ ಭವೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವೋ’ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ಉಭಯಮೇತಂ ಏಕತ್ಥಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ। ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ; ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ‘ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ’ತಿ…ಪೇ॰… ‘ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನನ್ತಿ… ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾತಿ… ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾತಿ… ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋತಿ… ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನನ್ತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ… ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’”ನ್ತಿ।

“ಕತಮೇ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ”ತಿ? “ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ, “‘ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ‘ಅಞ್ಞೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ಉಭಯಮೇತಂ ಏಕತ್ಥಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ। ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ; ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ’”ತಿ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ವಿಸೂಕಾಯಿಕಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ। ‘ಕತಮಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣಂ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಅಞ್ಞಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣಂ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ’ ಇತಿ ವಾ। ಸಬ್ಬಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾನಿ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನಿ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ವಿಸೂಕಾಯಿಕಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ। ‘ಕತಮಾ ಜಾತಿ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಜಾತಿ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಅಞ್ಞಾ ಜಾತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಾಯಂ ಜಾತಿ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ’ ಇತಿ ವಾ। ಸಬ್ಬಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾನಿ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನಿ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ವಿಸೂಕಾಯಿಕಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ। ಕತಮೋ ಭವೋ…ಪೇ॰… ಕತಮಂ ಉಪಾದಾನಂ… ಕತಮಾ ತಣ್ಹಾ… ಕತಮಾ ವೇದನಾ… ಕತಮೋ ಫಸ್ಸೋ… ಕತಮಂ ಸಳಾಯತನಂ… ಕತಮಂ ನಾಮರೂಪಂ… ಕತಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰…।

“ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ವಿಸೂಕಾಯಿಕಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ। ‘ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಅಞ್ಞೇ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ, ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ’ ಇತಿ ವಾ। ಸಬ್ಬಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾನಿ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಸುತ್ತಂ

೩೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

"'ಕತಮಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ಉಭಯಮೇತಂ ಏಕತ್ಥಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ। 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ'"ನ್ತಿ।

"ಕತಮಾ ಜಾತಿ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಭವೋ… ಕತಮಂ ಉಪಾದಾನಂ… ಕತಮಾ ತಣ್ಹಾ… ಕತಮಾ ವೇದನಾ… ಕತಮೋ ಫಸ್ಸೋ… ಕತಮಂ ಸಳಾಯತನಂ… ಕತಮಂ ನಾಮರೂಪಂ… ಕತಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, 'ಅಞ್ಞೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, ಉಭಯಮೇತಂ ಏಕತ್ಥಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ। 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'"ತಿ।

"ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ವಿಸೂಕಾಯಿಕಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ। 'ಕತಮಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿದಂ ಜರಾಮರಣಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ, ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ। ಸಬ್ಬಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾನಿ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನಿ।

"ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ವಿಸೂಕಾಯಿಕಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ। ಕತಮಾ ಜಾತಿ…ಪೇ॰… ಕತಮೋ ಭವೋ… ಕತಮಂ ಉಪಾದಾನಂ… ಕತಮಾ ತಣ್ಹಾ… ಕತಮಾ ವೇದನಾ… ಕತಮೋ ಫಸ್ಸೋ… ಕತಮಂ ಸಳಾಯತನಂ… ಕತಮಂ ನಾಮರೂಪಂ… ಕತಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ… 'ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಕಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ' ಇತಿ ವಾ, 'ಅಞ್ಞೇ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಪನಿಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ' ಇತಿ ವಾ; 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ' ಇತಿ ವಾ। ಸಬ್ಬಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಙ್ಕತಾನಿ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನತುಮ್ಹಸುತ್ತಂ

೩೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ನಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಪಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ। ಪುರಾಣಮಿದಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ವೇದನಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ"।

"ತತ್ರ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಞ್ಞೇವ ಸಾಧುಕಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ - 'ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಯದಿದಂ - ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ

ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ'"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೩೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತೇತಿ ಯಞ್ಚ ಪಕಪ್ಪೇತಿ ಯಞ್ಚ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ [ಆರಮಣಮೇತಂ (?)] ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿರೂಳ್ಹೇ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ"।

"ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತೇತಿ ನೋ ಚೇ ಪಕಪ್ಪೇತಿ, ಅಥ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿರೂಳ್ಹೇ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

"ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೋ ಚೇವ ಚೇತೇತಿ ನೋ ಚ ಪಕಪ್ಪೇತಿ ನೋ ಚ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ನ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ । ಆರಮ್ಮಣೇ ಅಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ತದಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿರೂಳ್ಹೇ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೩೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತೇತಿ ಯಞ್ಚ ಪಕಪ್ಪೇತಿ ಯಞ್ಚ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿರೂಳ್ಹೇ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ; ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ; ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ತಣ್ಹಾ… ಉಪಾದಾನಂ… ಭವೋ… ಜಾತಿ… ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ"।

"ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತೇತಿ ನೋ ಚೇ ಪಕಪ್ಪೇತಿ, ಅಥ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿರೂಳ್ಹೇ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

"ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೋ ಚೇವ ಚೇತೇತಿ ನೋ ಚ ಪಕಪ್ಪೇತಿ ನೋ ಚ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ನ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಅಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ತದಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿರೂಳ್ಹೇ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೪೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಯಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತೇತಿ ಯಞ್ಚ ಪಕಪ್ಪೇತಿ ಯಞ್ಚ ಅನುಸೇತಿ ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿರೂಳ್ಹೇ ನತಿ ಹೋತಿ। ನತಿಯಾ ಸತಿ ಆಗತಿಗತಿ ಹೋತಿ। ಆಗತಿಗತಿಯಾ ಸತಿ ಚುತೂಪಪಾತೋ ಹೋತಿ। ಚುತೂಪಪಾತೇ ಸತಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ”।

“ನೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತೇತಿ ನೋ ಚೇ ಪಕಪ್ಪೇತಿ ಅಥ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿರೂಳ್ಹೇ ನತಿ ಹೋತಿ। ನತಿಯಾ ಸತಿ ಆಗತಿಗತಿ ಹೋತಿ। ಆಗತಿಗತಿಯಾ ಸತಿ ಚುತೂಪಪಾತೋ ಹೋತಿ। ಚುತೂಪಪಾತೇ ಸತಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೋ ಚೇವ ಚೇತೇತಿ ನೋ ಚ ಪಕಪ್ಪೇತಿ ನೋ ಚ ಅನುಸೇತಿ, ಆರಮ್ಮಣಮೇತಂ ನ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ। ಆರಮ್ಮಣೇ ಅಸತಿ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ತದಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿರೂಳ್ಹೇ ನತಿ ನ ಹೋತಿ। ನತಿಯಾ ಅಸತಿ ಆಗತಿಗತಿ ನ ಹೋತಿ। ಆಗತಿಗತಿಯಾ ಅಸತಿ ಚುತೂಪಪಾತೋ ನ ಹೋತಿ। ಚುತೂಪಪಾತೇ ಅಸತಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಕಳಾರಖತ್ತಿಯವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಭೂತಮಿದಂ ಕಳಾರಞ್ಚ, ದುವೇ ಚ ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ।
ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದ್ವೇ, ನತುಮ್ಹಾ ಚೇತನಾ ತಯೋತಿ॥

೫. ಗಹಪತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಪಞ್ಚವೇರಭಯಸುತ್ತಂ

೪೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಯತೋ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಚತೂಹಿ ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅರಿಯೋ ಚಸ್ಸ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ।

“ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ? ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ।

“ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ।

“ಯಂ , ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ।

“ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಮುಸಾವಾದಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ।

“ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’’ತಿ।

“ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’’ತಿ।

“ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ , ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ, ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’’ತಿ।

“ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಅಸಬಲೇಹಿ ಅಕಮ್ಮಾಸೇಹಿ ಭುಜಿಸ್ಸೇಹಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥೇಹಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಕತಮೋ ಚಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಞ್ಞೇವ ಸಾಧುಕಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ‘ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ; ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಞ್ಚಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ।

೨. ದುತಿಯಪಞ್ಚವೇರಭಯಸುತ್ತಂ

೪೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಚತೂಹಿ ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅರಿಯೋ ಚಸ್ಸ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ।

“ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ …ಪೇ॰… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುಸಾವಾದೀ… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ…ಪೇ॰… ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇ… ಸಙ್ಘೇ… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

“ಕತಮೋ ಚಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಞ್ಞೇವ ಸಾಧುಕಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಮಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮೇಹಿ ಚ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಞ್ಚಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೪೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದುಕ್ಖಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ।

“ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ…ಪೇ॰… ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ…ಪೇ॰… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ।

“ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ…ಪೇ॰… ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ…ಪೇ॰… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಲೋಕಸುತ್ತಂ

೪೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಲೋಕಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ।

“ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ…ಪೇ॰… ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ… ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ? ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ।

“ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ…ಪೇ॰… ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ… ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ… ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಞಾತಿಕಸುತ್ತಂ

೪೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಞಾತಿಕೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರಹೋಗತೋ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಅಭಾಸಿ –

“ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ…ಪೇ॰… ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ… ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ… ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ; ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ… ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

“ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ…ಪೇ॰… ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಉಪಸ್ಸುತಿ [ಉಪಸ್ಸುತಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸ್ಸುತಿ ಠಿತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಸ್ಸೋಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ; ಪರಿಯಾಪುಣಾಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ; ಧಾರೇಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ। ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋ ಅಯಂ [ಅತ್ಥಸಂಹಿತೋಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾಯಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖು, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಞ್ಞತರಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೪೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸೋ ಕರೋತಿ ಸೋ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ”ತಿ? “‘ಸೋ ಕರೋತಿ ಸೋ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ’ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಯಮೇಕೋ ಅನ್ತೋ”।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಞ್ಞೋ ಕರೋತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ”ತಿ? “‘ಅಞ್ಞೋ ಕರೋತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ’ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ। ಏತೇ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ,... ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿಸುತ್ತಂ

೪೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ, ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬಮತ್ಥೀ”ತಿ? “‘ಸಬ್ಬಮತ್ಥೀ’ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಯಮೇಕೋ ಅನ್ತೋ”।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ? “‘ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ’ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ। ಏತೇ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಲೋಕಾಯತಿಕಸುತ್ತಂ

೪೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಲೋಕಾಯತಿಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಲೋಕಾಯತಿಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬಮತ್ಥೀ”ತಿ? “‘ಸಬ್ಬಮತ್ಥೀ’ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಜೇಟ್ಠಮೇತಂ ಲೋಕಾಯತಂ”।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ? “‘ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ’ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದುತಿಯಮೇತಂ ಲೋಕಾಯತಂ”।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬಮೇಕತ್ತ”ನ್ತಿ? “‘ಸಬ್ಬಮೇಕತ್ತ’ನ್ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತತಿಯಮೇತಂ ಲೋಕಾಯತಂ”।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬಂ ಪುಥುತ್ತ”ನ್ತಿ? “‘ಸಬ್ಬಂ ಪುಥುತ್ತ’ನ್ತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತುತ್ಥಮೇತಂ ಲೋಕಾಯತಂ”।

“ಏತೇ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ

ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ'"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಲೋಕಾಯತಿಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅರಿಯಸಾವಕಸುತ್ತಂ

೪೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಕಿಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಕಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ? (ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ,) [( ) ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಾಠಾ ಕೇಸುಚಿ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನ ದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ದಸ್ಸಿತಾ। ತಥಾ ಸತಿ ಅನನ್ತರಸುತ್ತಟೀಕಾಯ ಸಮೇತಿ] ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತೀ'"ತಿ?

"ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಞಾಣಮೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ – 'ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। (ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ; ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ;) [( ) ಏತ್ಥಕೇಸು ಪಾಠಾ ಕೇಸುಚಿ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನ ದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ದಸ್ಸಿತಾ। ತಥಾ ಸತಿ ಅನನ್ತರಸುತ್ತಟೀಕಾಯ ಸಮೇತಿ] ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ; ನಾಮರೂಪೇ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ ; ಸಳಾಯತನೇ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ; ಫಸ್ಸೇ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ; ವೇದನಾಯ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ; ತಣ್ಹಾಯ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ; ಉಪಾದಾನೇ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ; ಭವೇ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ; ಜಾತಿಯಾ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತೀ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಏವಮಯಂ ಲೋಕೋ ಸಮುದಯತೀ'"ತಿ।

"ನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಕಿಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಕಿಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? (ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ,) [( ) ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಾಠಾಪಿ ತತ್ಥ ತಥೇವ ದಸ್ಸಿತಾ] ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ವೇದನಾ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಭವೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ'"ತಿ?

"ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಞಾಣಮೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ – 'ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। (ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ; ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ;) [( ) ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಾಠಾಪಿ ತತ್ಥ ತಥೇವ ದಸ್ಸಿತಾ] ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ; ನಾಮರೂಪೇ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಭವೋ ನ ಹೋತಿ… ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ… ಜಾತಿಯಾ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಏವಮಯಂ ಲೋಕೋ ನಿರುಜ್ಝತೀ'"ತಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ…ಪೇ॰… ಅಮತದ್ವಾರಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಇತಿಪೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಅರಿಯಸಾವಕಸುತ್ತಂ

೫೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಕಿಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಕಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ? ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತೀ’”ತಿ?

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಞಾಣಮೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ - ‘ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ; ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ; ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ; ನಾಮರೂಪೇ ಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ; ಸಳಾಯತನೇ ಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ; ಫಸ್ಸೇ ಸತಿ ವೇದನಾ ಹೋತಿ ; ವೇದನಾಯ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ; ತಣ್ಹಾಯ ಸತಿ ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ; ಉಪಾದಾನೇ ಸತಿ ಭವೋ ಹೋತಿ; ಭವೇ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ; ಜಾತಿಯಾ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತೀ’ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಏವಮಯಂ ಲೋಕೋ ಸಮುದಯತೀ’”ತಿ।

“ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಕಿಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಕಿಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ವೇದನಾ ನ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಉಪಾದಾನಂ… ಭವೋ… ಜಾತಿ… ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ’”ತಿ?

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಞಾಣಮೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ - ‘ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ; ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ; ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ; ನಾಮರೂಪೇ ಅಸತಿ ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಜಾತಿಯಾ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ’ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಏವಮಯಂ ಲೋಕೋ ನಿರುಜ್ಝತೀ’”ತಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಪಸ್ಸತಿ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಇತಿಪಿ, ಸೇಕ್ಖೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ , ಸೇಕ್ಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿಪಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಇತಿಪಿ, ಅಮತದ್ವಾರಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ ಇತಿಪೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಗಹಪತಿವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಪಞ್ಚವೇರಭಯಾ ವುತ್ತಾ, ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕೋ ಚ ಞಾತಿಕಂ।
ಅಞ್ಞತರಂ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಚ, ಲೋಕಾಯತಿಕೇನ ಅಟ್ಠಮಂ।
ದ್ವೇ ಅರಿಯಸಾವಕಾ ವುತ್ತಾ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೬. ದುಕ್ಖವಗ್ಗೋ

೧. ಪರಿವೀಮಂಸನಸುತ್ತಂ

೫೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪರಿವೀಮಂಸೇಯ್ಯ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ"ತಿ? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ । ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪರಿವೀಮಂಸತಿ – 'ಯಂ ಖೋ ಇದಂ ಅನೇಕವಿಧಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜರಾಮರಣಂ; ಇದಂ ನು ಖೋ ದುಕ್ಖಂ ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ? ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ'ತಿ? ಸೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಯಂ ಖೋ ಇದಂ ಅನೇಕವಿಧಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜರಾಮರಣಂ, ಇದಂ ಖೋ ದುಕ್ಖಂ ಜಾತಿನಿದಾನಂ ಜಾತಿಸಮುದಯಂ ಜಾತಿಜಾತಿಕಂ ಜಾತಿಪ್ಪಭವಂ। ಜಾತಿಯಾ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಜಾತಿಯಾ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ'"ತಿ।

"ಸೋ ಜರಾಮರಣಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಾ ಚ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಸಾರುಪ್ಪಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಾಯ।

"ಅಥಾಪರಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪರಿವೀಮಂಸತಿ – 'ಜಾತಿ ಪನಾಯಂ ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತೀ'ತಿ? ಸೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಜಾತಿ ಭವನಿದಾನಾ ಭವಸಮುದಯಾ ಭವಜಾತಿಕಾ ಭವಪ್ಪಭವಾ; ಭವೇ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ, ಭವೇ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತೀ'"ತಿ।

"ಸೋ ಜಾತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜಾತಿಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜಾತಿನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಾ ಚ ಜಾತಿನಿರೋಧಸಾರುಪ್ಪಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಜಾತಿನಿರೋಧಾಯ।

"ಅಥಾಪರಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪರಿವೀಮಂಸತಿ – 'ಭವೋ ಪನಾಯಂ ಕಿಂನಿದಾನೋ…ಪೇ॰… ಉಪಾದಾನಂ ಪನಿದಂ ಕಿಂನಿದಾನಂ… ತಣ್ಹಾ ಪನಾಯಂ ಕಿಂನಿದಾನಾ… ವೇದನಾ… ಫಸ್ಸೋ… ಸಳಾಯತನಂ ಪನಿದಂ ಕಿಂನಿದಾನಂ… ನಾಮರೂಪಂ ಪನಿದಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪನಿದಂ… ಸಙ್ಖಾರಾ ಪನಿಮೇ ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ; ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತೀ'ತಿ? ಸೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಸಙ್ಖಾರಾ ಅವಿಜ್ಜಾನಿದಾನಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಜಾತಿಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾಪಭವಾ; ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅಸತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ಹೋನ್ತೀ'"ತಿ।

“ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಾ ಚ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಸಾರುಪ್ಪಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾಯ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಞ್ಞಂ ಚೇ ಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಪುಞ್ಞೂಪಗಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಅಪುಞ್ಞಂ ಚೇ ಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಅಪುಞ್ಞೂಪಗಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಆನೇಞ್ಜಂ ಚೇ ಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ಆನೇಞ್ಜೂಪಗಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಸೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ ನೇವ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ನ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ ನ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಅನಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೋ ಅನಭಿಸಞ್ಚೇತಯನ್ತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ; ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೋ ಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಭಿನನ್ದಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ದುಕ್ಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಭಿನನ್ದಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಭಿನನ್ದಿತಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ದುಕ್ಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ [ತಂ ವೇದನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವೇದನಂ (ಕ॰)] ವೇದಯತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ।

“ಸೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸರೀರಾನಿ ಅವಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಕುಮ್ಭಕಾರಪಾಕಾ ಉಣ್ಹಂ ಕುಮ್ಭಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪಟಿಸಿಸ್ಸೇಯ್ಯ [ಪಟಿವಿಸೇಯ್ಯ (ಸೀ॰), ಪತಿಟ್ಠಪೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯ (ಟೀಕಾ)]। ತತ್ರ ಯಾಯಂ ಉಸ್ಮಾ ಸಾ ತತ್ಥೇವ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯ, ಕಪಲ್ಲಾನಿ ಅವಸಿಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸರೀರಾನಿ ಅವಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರೇಯ್ಯ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರೇಯ್ಯ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಸತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ನಾಮರೂಪಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ನಾಮರೂಪೇ ಅಸತಿ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಸಳಾಯತನಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ಸಳಾಯತನೇ ಅಸತಿ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಫಸ್ಸೋ

ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ಫಸ್ಸೇ ಅಸತಿ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ವೇದನಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ವೇದನಾಯ ಅಸತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ತಣ್ಹಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸತಿ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಉಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ಉಪಾದಾನೇ ಅಸತಿ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಭವೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ। "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ಭವೇ ಅಸತಿ, ಭವನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಜಾತಿ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ಜಾತಿಯಾ ಅಸತಿ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಅಪಿ ನು ಖೋ ಜರಾಮರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇತಂ ಅಞ್ಞಥಾ। ಸದ್ದಹಥ ಮೇ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಮುಚ್ಚಥ, ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ ಏತ್ಥ ಹೋಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ। ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಉಪಾದಾನಸುತ್ತಂ

೫೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸನ್ನಂ ವಾ ಕಟ್ಠವಾಹಾನಂ ವೀಸಾಯ ವಾ ಕಟ್ಠವಾಹಾನಂ ತಿಂಸಾಯ ವಾ ಕಟ್ಠವಾಹಾನಂ ಚತ್ತಾರೀಸಾಯ ವಾ ಕಟ್ಠವಾಹಾನಂ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಜಲೇಯ್ಯ। ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಜಲೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

"ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸನ್ನಂ ವಾ ಕಟ್ಠವಾಹಾನಂ ವೀಸಾಯ ವಾ ತಿಂಸಾಯ ವಾ ಚತ್ತಾರೀಸಾಯ ವಾ ಕಟ್ಠವಾಹಾನಂ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಜಲೇಯ್ಯ; ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ನ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ನ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಚ ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಅನುಪಹಾರಾ [ಅನುಪಾಹಾರಾ (ಪೀ॰)] ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

೫೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ …ಪೇ॰… “ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ। ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ತೇಲಂ ಆಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ ವಟ್ಟಿಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಜಲೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ। ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ತೇಲಂ ಆಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ ನ ವಟ್ಟಿಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಚ ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಅನುಪಹಾರಾ ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

೫೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ …ಪೇ॰… “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ। ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ತೇಲಂ ಆಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ ವಟ್ಟಿಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಜಲೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ। ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ತೇಲಂ ಆಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ ನ ವಟ್ಟಿಂ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯ । ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಚ ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಅನುಪಹಾರಾ ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಹಾರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೫೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ’’।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಯಾನಿ ಚೇವ ಮೂಲಾನಿ ಅಧೋಗಮಾನಿ, ಯಾನಿ ಚ ತಿರಿಯಙ್ಗಮಾನಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಉದ್ಧಂ ಓಜಂ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ [ಕುದಾಲಪಿಟಕಂ (ಅಞ್ಞತ್ಥ)] ಆದಾಯ। ಸೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಮೂಲಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಲಿಖಣೇಯ್ಯ [ಪಲಿಂಖಣೇಯ್ಯ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಪಲಿಖಣಿತ್ವಾ ಮೂಲಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ ಅನ್ತಮಸೋ ಉಸೀರನಾಳಿಮತ್ತಾನಿಪಿ। ಸೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಫಾಲೇಯ್ಯ, ಫಾಲೇತ್ವಾ ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ವಾತಾತಪೇ ವಿಸೋಸೇಯ್ಯ; ವಾತಾತಪೇ ವಿಸೋಸೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹೇತ್ವಾ ಮಸಿಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಮಸಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಮಹಾವಾತೇ ವಾ ಓಫುಣೇಯ್ಯ [ಓಪುನೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಓಫುನೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನದಿಯಾ ವಾ ಸೀಘಸೋತಾಯ ಪವಾಹೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ಅಸ್ಸ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ [ಅನಭಾವಕತೋ (ಸೀ॰), ಅನಭಾವಙ್ಗತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಮಹಾರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೫೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಯಾನಿ ಚೇವ ಮೂಲಾನಿ ಅಧೋಗಮಾನಿ, ಯಾನಿ ಚ ತಿರಿಯಙ್ಗಮಾನಿ , ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಉದ್ಧಂ ಓಜಂ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ …ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ’’।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ। ಸೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಮೂಲೇ ಛೇತ್ವಾ ಪಲಿಖಣೇಯ್ಯ, ಪಲಿಖಣಿತ್ವಾ ಮೂಲಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ನದಿಯಾ ವಾ ಸೀಘಸೋತಾಯ ಪವಾಹೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ಅಸ್ಸ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಙ್ಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತರುಣರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೫೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ’’।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತರುಣೋ ರುಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಪುರಿಸೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಮೂಲಾನಿ ಪಲಿಮಜ್ಜೇಯ್ಯ [ಪಲಿಸನ್ನೇಯ್ಯ (ಸೀ॰), ಪಲಿಸಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಪಲಿಪಟ್ಠೇಯ್ಯ (ಕ॰), ಪಲಿಸನ್ದೇಯ್ಯ, ಪಲಿಬನ್ಧೇಯ್ಯ (ಟೀಕಾನುರೂಪಂ)] ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಪಂಸುಂ ದದೇಯ್ಯ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉದಕಂ ದದೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತರುಣೋ ರುಕ್ಖೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತರುಣೋ ರುಕ್ಖೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ…ಪೇ॰… ನದಿಯಾ ವಾ ಸೀಘಸೋತಾಯ ಪವಾಹೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತರುಣೋ ರುಕ್ಖೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ಅಸ್ಸ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಙ್ಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಾಮರೂಪಸುತ್ತಂ

೫೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ’’।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಯಾನಿ ಚೇವ ಮೂಲಾನಿ ಅಧೋಗಮಾನಿ, ಯಾನಿ ಚ ತಿರಿಯಙ್ಗಮಾನಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಉದ್ಧಂ ಓಜಂ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…।

‘‘ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ…ಪೇ॰… ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಿಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೫೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಯಾನಿ ಚೇವ ಮೂಲಾನಿ ...ಪೇ॰... ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...।

"ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ...ಪೇ॰... ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಿದಾನಸುತ್ತಂ

೬೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ವಿಹರತಿ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಗಮ್ಭೀರೋ ಚಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಗಮ್ಭೀರಾವಭಾಸೋ ಚ, ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಉತ್ತಾನಕುತ್ತಾನಕೋ ವಿಯ ಖಾಯತೀ"ತಿ।

"ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ [ಮಾ ಹೇವಂ ಆನನ್ದ ಅವಚ ಮಾ ಹೇವಂ ಆನನ್ದ ಅವಚ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨ ಮಹಾನಿದಾನಸುತ್ತೇ)]! ಗಮ್ಭೀರೋ ಚಾಯಂ, ಆನನ್ದ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಗಮ್ಭೀರಾವಭಾಸೋ ಚ। ಏತಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ತನ್ತಾಕುಲಕಜಾತಾ ಕುಲಗಣ್ಠಿಕಜಾತಾ [ಗುಳಾಗುಣ್ಠಿಕಜಾತಾ (ಸೀ॰), ಗುಳೀಗುಣ್ಠಿಕಜಾತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತಾ [ಮುಞ್ಜಬಬ್ಬಜಭೂತಾ (ಸೀ॰)] ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ।

"ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಯಾನಿ ಚೇವ ಮೂಲಾನಿ ಅಧೋಗಮಾನಿ, ಯಾನಿ ಚ ತಿರಿಯಙ್ಗಮಾನಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಉದ್ಧಂ ಓಜಂ ಅಭಿಹರನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ತದಾಹಾರೋ ತದುಪಾದಾನೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ಪವಡ್ಢತಿ। ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆನನ್ದ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ। ಸೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಮೂಲೇ ಛೇತ್ವಾ ಪಲಿಖಣೇಯ್ಯ, ಪಲಿಖಣಿತ್ವಾ ಮೂಲಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ ಅನ್ತಮಸೋ ಉಸೀರನಾಳಿಮತ್ತಾನಿಪಿ। ಸೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಫಾಲೇಯ್ಯ; ಫಾಲೇತ್ವಾ ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ವಾತಾತಪೇ ವಿಸೋಸೇಯ್ಯ, ವಾತಾತಪೇ ವಿಸೋಸೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹೇತ್ವಾ ಮಸಿಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಮಸಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಮಹಾವಾತೇ ವಾ ಓಫುಣೇಯ್ಯ, ನದಿಯಾ ವಾ ಸೀಘಸೋತಾಯ ಪವಾಹೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಮಹಾರುಕ್ಖೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ಅಸ್ಸ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಙ್ಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ । ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾದಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ; ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ದುಕ್ಖವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪರಿವೀಮಂಸನುಪಾದಾನಂ, ದ್ವೇ ಚ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಚ।
ಮಹಾರುಕ್ಖೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ತರುಣೇನ ಚ ಸತ್ತಮಂ।
ನಾಮರೂಪಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನಿದಾನೇನ ಚ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೭. ಮಹಾವಗ್ಗೋ

೧. ಅಸ್ಸುತವಾಸುತ್ತಂ

೬೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ...ಪೇ॰... “ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯಪಿ ವಿರಜ್ಜೇಯ್ಯಪಿ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಪಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಮಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ದಿಸ್ಸತಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖವೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಇಮಸ್ಸ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಆಚಯೋಪಿ ಅಪಚಯೋಪಿ ಆದಾನಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖೇಪನಮ್ಪಿ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ರಾಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯಪಿ ವಿರಜ್ಜೇಯ್ಯಪಿ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಪಿ”।

“ಯಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಚ್ಚತಿ ಚಿತ್ತಂ ಇತಿಪಿ, ಮನೋ ಇತಿಪಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿಪಿ, ತತ್ರಾಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ನಾಲಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದೀಘರತ್ತಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಮಮಾಯಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ರಾಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ನಾಲಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

“ವರಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಇಮಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಂ ಕಾಯಂ ಅತ್ತತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನ ತ್ವೇವ ಚಿತ್ತಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದಿಸ್ಸತಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಕಾಯೋ ಏಕಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಂ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ದ್ವೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ತೀಣಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಪಞ್ಚಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ವೀಸತಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ, ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ।

“ಯಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಚ್ಚತಿ ಚಿತ್ತಂ ಇತಿಪಿ, ಮನೋ ಇತಿಪಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿಪಿ, ತಂ ರತ್ತಿಯಾ ಚ ದಿವಸಸ್ಸ ಚ ಅಞ್ಞದೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಕ್ಕಟೋ ಅರಞ್ಞೇ ಪವನೇ ಚರಮಾನೋ ಸಾಖಂ ಗಣ್ಹತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಚಿತ್ತಂ ಇತಿಪಿ, ಮನೋ ಇತಿಪಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿಪಿ, ತಂ ರತ್ತಿಯಾ ಚ ದಿವಸಸ್ಸ ಚ ಅಞ್ಞದೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂಯೇವ ಸಾಧುಕಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ - ‘ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ - ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’”ತಿ।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಅಸ್ಸುತವಾಸುತ್ತಂ

೬೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯಪಿ ವಿರಜ್ಜೇಯ್ಯಪಿ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಪಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಆಚಯೋಪಿ ಅಪಚಯೋಪಿ ಆದಾನಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖೇಪನಮ್ಪಿ । ತಸ್ಮಾ ತತ್ರಾಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯಪಿ ವಿರಜ್ಜೇಯ್ಯಪಿ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಪಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಚ್ಚತಿ ಚಿತ್ತಂ ಇತಿಪಿ, ಮನೋ ಇತಿಪಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿಪಿ, ತತ್ರಾಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ನಾಲಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದೀಘರತ್ತಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಮಮಾಯಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ರಾಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ನಾಲಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ನಾಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ”।

“ವರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಇಮಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಂ ಕಾಯಂ ಅತ್ತತೋ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನ ತ್ವೇವ ಚಿತ್ತಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದಿಸ್ಸತಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಕಾಯೋ ಏಕಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಂ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ದ್ವೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ತೀಣಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಪಞ್ಚಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ವೀಸತಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ, ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಚ್ಚತಿ ಚಿತ್ತಂ ಇತಿಪಿ, ಮನೋ ಇತಿಪಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಇತಿಪಿ, ತಂ ರತ್ತಿಯಾ ಚ ದಿವಸಸ್ಸ ಚ ಅಞ್ಞದೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂಯೇವ ಸಾಧುಕಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ - ‘ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತೀ’ತಿ। ಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಟ್ಠಾನಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಸಮೋಧಾನಾ ಉಸ್ಮಾ ಜಾಯತಿ ತೇಜೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಟ್ಠಾನಂ ನಾನಾಕತವಿನಿಬ್ಭೋಗಾ [ನಾನಾಭಾವಾವಿನಿಕ್ಖೇಪಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೫೭] ಯಾ ತಜ್ಜಾ ಉಸ್ಮಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ…ಪೇ॰… ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಾ। ತಸ್ಸೇವ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಫಸ್ಸೇಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪುತ್ತಮಂಸೂಪಮಸುತ್ತಂ

೬೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ …ಪೇ॰… “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ । ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಬಳೀಕಾರೋ ಆಹಾರೋ ಓಳಾರಿಕೋ ವಾ ಸುಖುಮೋ ವಾ, ಫಸ್ಸೋ ದುತಿಯೋ, ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾ ತತಿಯಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚತುತ್ಥಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಬಳೀಕಾರೋ ಆಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾ [ಜಯಮ್ಪತಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಪರಿತ್ತಂ ಸಮ್ಬಲಂ ಆದಾಯ ಕನ್ತಾರಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ತೇಸಮಸ್ಸ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾನಂ ಕನ್ತಾರಗತಾನಂ ಯಾ ಪರಿತ್ತಾ ಸಮ್ಬಲಮತ್ತಾ, ಸಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಸಿಯಾ ಚ ನೇಸಂ ಕನ್ತಾರಾವಸೇಸೋ ಅನತಿಣ್ಣೋ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾನಂ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖೋ ಯಾ ಪರಿತ್ತಾ ಸಮ್ಬಲಮತ್ತಾ ಸಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಾ [ಪರಿಯಾದಿನ್ನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಅತ್ಥಿ ಚಾಯಂ ಕನ್ತಾರಾವಸೇಸೋ ಅನಿತ್ತಿಣ್ಣೋ [ಅನಿತ್ಥಿಣ್ಣೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅನತಿಣ್ಣೋ (ಕ॰)]। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಇಮಂ ಏಕಪುತ್ತಕಂ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ ವಧಿತ್ವಾ ವಲ್ಲೂರಞ್ಚ ಸೋಣ್ಡಿಕಞ್ಚ ಕರಿತ್ವಾ ಪುತ್ತಮಂಸಾನಿ ಖಾದನ್ತಾ ಏವಂ ತಂ ಕನ್ತಾರಾವಸೇಸಂ ನಿತ್ಥರೇಯ್ಯಾಮ, ಮಾ ಸಬ್ಬೇವ ತಯೋ ವಿನಸ್ಸಿಮ್ಹಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾ ತಂ

ಏಕಪುತ್ತಕಂ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ ವಧಿತ್ವಾ ವಲ್ಲೂರಞ್ಚ ಸೋಣ್ಡಿಕಞ್ಚ ಕರಿತ್ವಾ ಪುತ್ತಮಂಸಾನಿ ಖಾದನ್ತಾ ಏವಂ ತಂ ಕನ್ತಾರಾವಸೇಸಂ ನಿತ್ಥರೇಯ್ಯುಂ। ತೇ ಪುತ್ತಮಂಸಾನಿ ಚೇವ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ, ಉರೇ ಚ ಪಟಿಪಿಸೇಯ್ಯುಂ – 'ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕ, ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕಾ'ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತೇ ದವಾಯ ವಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯುಂ, ಮದಾಯ ವಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯುಂ, ಮಣ್ಡನಾಯ ವಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯುಂ, ವಿಭೂಸನಾಯ ವಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ನನು ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಕನ್ತಾರಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಬಳೀಕಾರೋ ಆಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ ವದಾಮಿ। ಕಬಳೀಕಾರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಪರಿಞ್ಞಾತೇ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕೋ ರಾಗೋ ಪರಿಞ್ಞಾತೋ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕೇ ರಾಗೇ ಪರಿಞ್ಞಾತೇ ನತ್ಥಿ ತಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಯೇನ ಸಂಯೋಜನೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪುನ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಾಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಾವೀ ನಿಚ್ಚಮ್ಮಾ ಕುಟ್ಟಂ ಚೇ [ಕುಡ್ಡಞ್ಚೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಯೇ ಕುಟ್ಟನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ನಂ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ। ರುಕ್ಖಂ ಚೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಯೇ ರುಕ್ಖನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ನಂ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ। ಉದಕಂ ಚೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಯೇ ಉದಕನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ನಂ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ। ಆಕಾಸಂ ಚೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಯೇ ಆಕಾಸನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ನಂ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ। ಯಂ ಯದೇವ ಹಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಾವೀ ನಿಚ್ಚಮ್ಮಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಯೇ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ [ಯೇ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಾಣಾ ತೇ ನಂ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, "ಫಸ್ಸಾಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ ವದಾಮಿ। ಫಸ್ಸೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಪರಿಞ್ಞಾತೇ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಪರಿಞ್ಞಾತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೀಸು ವೇದನಾಸು ಪರಿಞ್ಞಾತಾಸು ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಕರಣೀಯನ್ತಿ [ಉತ್ತರಿಂಕರಣೀಯನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವದಾಮಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು ಸಾಧಿಕಪೋರಿಸಾ ಪುಣ್ಣಾ ಅಙ್ಗಾರಾನಂ ವೀತಚ್ಚಿಕಾನಂ ವೀತಧೂಮಾನಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ। ತಮೇನಂ ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರಕಾವಸ್ಸ ಚೇತನಾ ಆರಕಾ ಪತ್ಥನಾ ಆರಕಾ ಪಣಿಧಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ – 'ಇಮಂ ಚಾಹಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಪಪತಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಪರಿಞ್ಞಾತೇ ತಿಸ್ಸೋ ತಣ್ಹಾ ಪರಿಞ್ಞಾತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೀಸು ತಣ್ಹಾಸು ಪರಿಞ್ಞಾತಾಸು ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಾಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ – 'ಅಯಂ ತೇ, ದೇವ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ, ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಥಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನೇಯ್ಯುಂ। ಅಥ ರಾಜಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಮ್ಭೋ, ಕಥಂ ಸೋ ಪುರಿಸೋ'ತಿ? 'ತಥೇವ, ದೇವ, ಜೀವತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಥಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನೇಯ್ಯುಂ। ಅಥ ರಾಜಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಮ್ಭೋ, ಕಥಂ ಸೋ ಪುರಿಸೋ'ತಿ? 'ತಥೇವ, ದೇವ, ಜೀವತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ತಂ ಪುರಿಸಂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಥಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನೇಯ್ಯುಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ದಿವಸಂ ತೀಹಿ ಸತ್ತಿಸತೇಹಿ ಹಞ್ಞಮಾನೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥಾ"ತಿ?

“ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತಿಯಾ ಹಞ್ಞಮಾನೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ತೀಹಿ ಸತ್ತಿಸತೇಹಿ ಹಞ್ಞಮಾನೋ”ತಿ! “ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಾಹಾರೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ ವದಾಮಿ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಪರಿಞ್ಞಾತೇ ನಾಮರೂಪಂ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪೇ ಪರಿಞ್ಞಾತೇ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅತ್ಥಿರಾಗಸುತ್ತಂ

೬೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಬಳೀಕಾರೋ ಆಹಾರೋ ಓಳಾರಿಕೋ ವಾ ಸುಖುಮೋ ವಾ, ಫಸ್ಸೋ ದುತಿಯೋ, ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾ ತತಿಯಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚತುತ್ಥಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ”।

“ಕಬಳೀಕಾರೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಅತ್ಥಿ ರಾಗೋ ಅತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ಅತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಸಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದರಂ ಸಉಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಫಸ್ಸೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಅತ್ಥಿ ರಾಗೋ ಅತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ಅತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಸಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದರಂ ಸಉಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಜಕೋ ವಾ ಚಿತ್ತಕಾರಕೋ ವಾ ಸತಿ ರಜನಾಯ ವಾ ಲಾಖಾಯ ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ವಾ ನೀಲಿಯಾ ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಾಯ ವಾ ಸುಪರಿಮಟ್ಠೇ ವಾ ಫಲಕೇ ಭಿತ್ತಿಯಾ ವಾ ದುಸ್ಸಪಟ್ಟೇ ವಾ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ವಾ ಪುರಿಸರೂಪಂ ವಾ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನೇಯ್ಯ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಬಳೀಕಾರೇ ಚೇ ಆಹಾರೇ ಅತ್ಥಿ ರಾಗೋ ಅತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ಅತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಸಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದರಂ ಸಉಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಫಸ್ಸೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಅತ್ಥಿ ರಾಗೋ ಅತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ಅತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಸಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದರಂ ಸಉಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಕಬಳೀಕಾರೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ನತ್ಥಿ ರಾಗೋ ನತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ನತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಅಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದರಂ ಅನುಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಫಸ್ಸೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ನತ್ಥಿ ರಾಗೋ ನತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ನತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ । ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಅಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದರಂ ಅನುಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಂ ವಾ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಂ ವಾ ಉತ್ತರಾಯ ವಾ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ವಾ ಪಾಚೀನಾಯ ವಾ ವಾತಪಾನಾ ಸೂರಿಯೇ ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೇ ವಾತಪಾನೇನ ರಸ್ಮಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕ್ವಾಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ” [ಕತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ (ಕ॰)] ತಿ? “ಪಚ್ಛಿಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ। “ಪಚ್ಛಿಮಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿತ್ತಿ ನಾಸ್ಸ ಕ್ವಾಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ”ತಿ? “ಪಥವಿಯಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಪಥವೀ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ನಾಸ್ಸ ಕ್ವಾಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ”ತಿ? “ಆಪಸ್ಮಿಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಆಪೋ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಸ್ಸ ಕ್ವಾಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ”ತಿ? “ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಬಳೀಕಾರೇ ಚೇ ಆಹಾರೇ ನತ್ಥಿ ರಾಗೋ ನತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ನತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ…ಪೇ॰…।

“ಫಸ್ಸೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ… ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ನತ್ಥಿ ರಾಗೋ ನತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ನತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ । ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ಅಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದರಂ ಅನುಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ನಗರಸುತ್ತಂ

೬೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಪುಬ್ಬೇ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಚ್ಛಾ ವತಾಯಂ ಲೋಕೋ ಆಪನ್ನೋ ಜಾಯತಿ ಚ ಜೀಯತಿ ಚ ಮೀಯತಿ ಚ ಚವತಿ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ। ಅಥ ಚ ಪನಿಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ। ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸಾ’ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’ನ್ತಿ ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’’’ನ್ತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ ಜಾತಿ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಭವೋ ಹೋತಿ… ಉಪಾದಾನಂ ಹೋತಿ… ತಣ್ಹಾ ಹೋತಿ… ವೇದನಾ ಹೋತಿ… ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ… ಸಳಾಯತನಂ ಹೋತಿ… ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ… ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ – ‘ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ ಸತಿ ನಾಮರೂಪಂ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಸತಿ

ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - 'ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ'''ನ್ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ಪಚ್ಚುದಾವತ್ತತಿ ಖೋ ಇದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಮರೂಪಮ್ಹಾ ನ ಪರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಜಾಯೇಥ ವಾ ಜೀಯೇಥ ವಾ ಮೀಯೇಥ ವಾ ಚವೇಥ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಥ ವಾ, ಯದಿದಂ ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ; ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ; ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। 'ಸಮುದಯೋ, ಸಮುದಯೋ'ತಿ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ, ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ; ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - 'ಜಾತಿಯಾ ಖೋ ಅಸತಿ, ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತಿ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ಜಾತಿ ನ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಭವೋ ನ ಹೋತಿ... ಉಪಾದಾನಂ ನ ಹೋತಿ... ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ... ವೇದನಾ ನ ಹೋತಿ... ಫಸ್ಸೋ ನ ಹೋತಿ... ಸಳಾಯತನಂ ನ ಹೋತಿ... ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ। ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - 'ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ ಅಸತಿ, ನಾಮರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ; ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ'''ತಿ ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಿಮ್ಹಿ ನು ಖೋ ಅಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ; ಕಿಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅಹು ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಸಮಯೋ - 'ನಾಮರೂಪೇ ಖೋ ಅಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಹೋತಿ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ'''ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯ ಯದಿದಂ - ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ; ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ; ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। 'ನಿರೋಧೋ, ನಿರೋಧೋ'ತಿ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಅರಞ್ಞೇ ಪವನೇ ಚರಮಾನೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪುರಾಣಂ ಮಗ್ಗಂ ಪುರಾಣಞ್ಜಸಂ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅನುಯಾತಂ। ಸೋ ತಮನುಗಚ್ಛೇಯ್ಯ । ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪುರಾಣಂ ನಗರಂ ಪುರಾಣಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅಜ್ಝಾವುಟ್ಠಂ [ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಆರಾಮಸಮ್ಪನ್ನಂ ವನಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸಮ್ಪನ್ನಂ ಉದ್ಧಾಪವನ್ತಂ [ಉದ್ದಾಪವನ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ರಮಣೀಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಆರೋಚೇಯ್ಯ - 'ಯಗ್ಘೇ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ಅಹಂ ಅದ್ದಸಂ ಅರಞ್ಞೇ ಪವನೇ ಚರಮಾನೋ ಪುರಾಣಂ ಮಗ್ಗಂ ಪುರಾಣಞ್ಜಸಂ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅನುಯಾತಂ ತಮನುಗಚ್ಛಿಂ। ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಪುರಾಣಂ ನಗರಂ ಪುರಾಣಂ ರಾಜಧಾನಿಂ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅಜ್ಝಾವುಟ್ಠಂ ಆರಾಮಸಮ್ಪನ್ನಂ ವನಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸಮ್ಪನ್ನಂ ಉದ್ಧಾಪವನ್ತಂ ರಮಣೀಯಂ। ತಂ, ಭನ್ತೇ, ನಗರಂ ಮಾಪೇಹೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ವಾ ತಂ ನಗರಂ ಮಾಪೇಯ್ಯ। ತದಸ್ಸ ನಗರಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ

ವುದ್ಧಿವೇಪುಲ್ಲಪ್ಪತ್ತಂ। ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ದಸಂ ಪುರಾಣಂ ಮಗ್ಗಂ ಪುರಾಣಞ್ಜಸಂ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಅನುಯಾತಂ।

"ಕತಮೋ ಚ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಾಣಮಗ್ಗೋ ಪುರಾಣಞ್ಜಸೋ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಅನುಯಾತೋ ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಾಣಮಗ್ಗೋ ಪುರಾಣಞ್ಜಸೋ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಅನುಯಾತೋ, ತಮನುಗಚ್ಛಿಂ; ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಜರಾಮರಣಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಮನುಗಚ್ಛಿಂ; ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಜಾತಿಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ...ಪೇ॰... ಭವಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ಉಪಾದಾನಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ತಣ್ಹಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ವೇದನಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ಫಸ್ಸಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ಸಳಾಯತನಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ನಾಮರೂಪಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಮನುಗಚ್ಛಿಂ; ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತದಭಿಞ್ಞಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತ"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮ್ಮಸಸುತ್ತಂ

೬೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ವಿಹರತಿ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸಮ್ಮಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಸ"ನ್ತಿ [ಅನ್ತರಾ ಸಮ್ಮಸನನ್ತಿ (ಸೀ॰)]। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಮಸಾಮಿ ಅನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಸ"ನ್ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮ್ಮಸಸಿ ಅನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಸ"ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಯಥಾ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಬ್ಯಾಕಾಸಿ ನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಸಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ; ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ; ಯಂ ಭಗವಾ ಅನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಸಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನಹಾನನ್ದ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಸಮಾನೋ ಸಮ್ಮಸತಿ ಅನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಸಂ [ಸಮ್ಮಸನಂ (ಸೀ॰)] - 'ಯಂ ಖೋ ಇದಂ ಅನೇಕವಿಧಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜರಾಮರಣಂ। ಇದಂ ಖೋ ದುಕ್ಖಂ ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ'ತಿ? ಸೋ ಸಮ್ಮಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಇದಂ ಅನೇಕವಿಧಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜರಾಮರಣಂ। ಇದಂ ಖೋ ದುಕ್ಖಂ ಉಪಧಿನಿದಾನಂ ಉಪಧಿಸಮುದಯಂ ಉಪಧಿಜಾತಿಕಂ ಉಪಧಿಪಭವಂ, ಉಪಧಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಉಪಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಜರಾಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ'ತಿ। ಸೋ ಜರಾಮರಣಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ ಯಾ ಚ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಸಾರುಪ್ಪಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ತಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಾಯ।

“ಅಥಾಪರಂ ಸಮ್ಮಸಮಾನೋ ಸಮ್ಮಸತಿ ಅನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಸಂ - ‘ಉಪಧಿ ಪನಾಯಂ ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಉಪಧಿ ಹೋತಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಉಪಧಿ ನ ಹೋತೀ’ತಿ? ಸೋ ಸಮ್ಮಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಉಪಧಿ ತಣ್ಹಾನಿದಾನೋ ತಣ್ಹಾಸಮುದಯೋ ತಣ್ಹಾಜಾತಿಕೋ ತಣ್ಹಾಪಭವೋ, ತಣ್ಹಾಯ ಸತಿ ಉಪಧಿ ಹೋತಿ, ತಣ್ಹಾಯ ಅಸತಿ ಉಪಧಿ ನ ಹೋತೀ’ತಿ। ಸೋ ಉಪಧಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ ಉಪಧಿಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ ಉಪಧಿನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ ಯಾ ಚ ಉಪಧಿನಿರೋಧಸಾರುಪ್ಪಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ತಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಉಪಧಿನಿರೋಧಾಯ।

“ಅಥಾಪರಂ ಸಮ್ಮಸಮಾನೋ ಸಮ್ಮಸತಿ ಅನ್ತರಂ ಸಮ್ಮಸಂ - ‘ತಣ್ಹಾ ಪನಾಯಂ ಕತ್ಥ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತೀ’ತಿ? ಸೋ ಸಮ್ಮಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ಯಂ ಖೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ । ಕಿಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ? ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ, ಸಾತರೂಪಂ। ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ। ಸೋತಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ… ಜಿವ್ಹಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ… ಕಾಯೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ… ಮನೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಸುಖತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಅತ್ತತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಆರೋಗ್ಯತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಖೇಮತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ। ತೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢೇಸುಂ। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢೇಸುಂ ತೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢೇಸುಂ। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢೇಸುಂ ತೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢೇಸುಂ। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢೇಸುಂ ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ನಿಚ್ಚತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ [ದಕ್ಖನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ಸುಖತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ತತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೇಮತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಸುಖತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ತತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಖೇಮತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ । ಯೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ತೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ತೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪಾನೀಯಕಂಸೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - ‘ಅಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಆಪಾನೀಯಕಂಸೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಸಸಮ್ಪನ್ನೋ; ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ಪಿವ। ಪಿವತೋ ಹಿ ಖೋ ತಂ ಛಾದೇಸ್ಸತಿ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಸಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಆಪಾನೀಯಕಂಸಂ ಸಹಸಾ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾ

ಪಿವೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ...ಪೇ॰... ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ... ಪೇ॰... ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಸುಖತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ತತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಖೇಮತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ತೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ತೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ದುಕ್ಖತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಅನತ್ತತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ರೋಗತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಭಯತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ, ತೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹಿಂಸು। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹಿಂಸು ತೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹಿಂಸು। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹಿಂಸು ತೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹಿಂಸು। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹಿಂಸು ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಕ್ಖತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನತ್ತತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ರೋಗತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಯತೋ ದಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹಿಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಪರಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ದುಕ್ಖತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅನತ್ತತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ರೋಗತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಭಯತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹನ್ತಿ। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹನ್ತಿ ತೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹನ್ತಿ। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹನ್ತಿ ತೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹನ್ತಿ। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹನ್ತಿ ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪಾನೀಯಕಂಸೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಆಪಾನೀಯಕಂಸೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ಪಿವ। ಪಿವತೋ ಹಿ ಖೋ ತಂ ಛಾದೇಸ್ಸತಿ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ; ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಸಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಸಕ್ಕಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಸುರಾಪಿಪಾಸಿತಾ [ಸುರಾಪಿಪಾಸಾ (?)] ಪಾನೀಯೇನ ವಾ ವಿನೇತುಂ ದಧಿಮಣ್ಡಕೇನ ವಾ ವಿನೇತುಂ ಭಟ್ಠಲೋಣಿಕಾಯ [ಮಟ್ಠಲೋಣಿಕಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ವಿನೇತುಂ ಲೋಣಸೋವೀರಕೇನ ವಾ ವಿನೇತುಂ, ನ ತ್ವೇವಾಹಂ ತಂ ಪಿವೇಯ್ಯಂ, ಯಂ ಮಮ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ಆಪಾನೀಯಕಂಸಂ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ನ ಪಿವೇಯ್ಯ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ । ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ದುಕ್ಖತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಅನತ್ತತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ರೋಗತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ ಭಯತೋ ಅದ್ದಕ್ಖುಂ, ತೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹಿಂಸು। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹಿಂಸು ತೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹಿಂಸು। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹಿಂಸು ತೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹಿಂಸು। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹಿಂಸು ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ…ಪೇ॰… ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ ತಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ದುಕ್ಖತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅನತ್ತತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ರೋಗತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಭಯತೋ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹನ್ತಿ। ಯೇ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹನ್ತಿ ತೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹನ್ತಿ। ಯೇ ಉಪಧಿಂ ಪಜಹನ್ತಿ ತೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹನ್ತಿ। ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಹನ್ತಿ ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನಳಕಲಾಪೀಸುತ್ತಂ

೬೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ [ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಯಂಕತಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಪರಂಕತಂ ಜರಾಮರಣಂ, ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ಜರಾಮರಣಂ, ಉದಾಹು ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಜರಾಮರಣ”ನ್ತಿ? “ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಸಯಂಕತಂ ಜರಾಮರಣಂ, ನ ಪರಂಕತಂ ಜರಾಮರಣಂ, ನ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ಜರಾಮರಣಂ, ನಾಪಿ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಜರಾಮರಣಂ। ಅಪಿ ಚ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಯಂಕತಾ ಜಾತಿ, ಪರಂಕತಾ ಜಾತಿ, ಸಯಂಕತಾ ಚ ಪರಂಕತಾ ಚ ಜಾತಿ, ಉದಾಹು ಅಸಯಂಕಾರಾ ಅಪರಂಕಾರಾ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಜಾತೀ”ತಿ? “ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಸಯಂಕತಾ ಜಾತಿ, ನ ಪರಂಕತಾ ಜಾತಿ, ನ ಸಯಂಕತಾ ಚ ಪರಂಕತಾ ಚ ಜಾತಿ, ನಾಪಿ ಅಸಯಂಕಾರಾ ಅಪರಂಕಾರಾ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಜಾತಿ। ಅಪಿ ಚ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ”ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಯಂಕತೋ ಭವೋ…ಪೇ॰… ಸಯಂಕತಂ ಉಪಾದಾನಂ… ಸಯಂಕತಾ ತಣ್ಹಾ… ಸಯಂಕತಾ ವೇದನಾ… ಸಯಂಕತೋ ಫಸ್ಸೋ… ಸಯಂಕತಂ ಸಳಾಯತನಂ… ಸಯಂಕತಂ ನಾಮರೂಪಂ, ಪರಂಕತಂ ನಾಮರೂಪಂ, ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ನಾಮರೂಪಂ, ಉದಾಹು ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ನಾಮರೂಪ”ನ್ತಿ ? “ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಸಯಂಕತಂ ನಾಮರೂಪಂ, ನ ಪರಂಕತಂ ನಾಮರೂಪಂ, ನ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಪಿ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ, ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ನಾಮರೂಪಂ। ಅಪಿ ಚ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಯಙ್ಕತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಪರಙ್ಕತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಉದಾಹು ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ? “ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಸಯಂಕತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಪರಂಕತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನಾಪಿ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಅಪಿ ಚ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ।

“ಇದಾನೇವ ಖೋ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ - ‘ನ ಖ್ವಾವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಸಯಂಕತಂ ನಾಮರೂಪಂ, ನ ಪರಂಕತಂ ನಾಮರೂಪಂ, ನ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಪಿ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ನಾಮರೂಪಂ। ಅಪಿ ಚ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ’”ನ್ತಿ।

“ಇದಾನೇವ ಚ ಪನ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ - ‘ನ ಖ್ವಾವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಸಯಂಕತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಪರಂಕತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ , ನಾಪಿ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಅಪಿ ಚ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’’’ನ್ತಿ।

“ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ’’ತಿ? “ತೇನಹಾವುಸೋ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ದ್ವೇ ನಳಕಲಾಪಿಯೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ; ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ; ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ತಾಸಂ ಚೇ, ಆವುಸೋ , ನಳಕಲಾಪೀನಂ ಏಕಂ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯ, ಏಕಾ ಪಪತೇಯ್ಯ; ಅಪರಂ ಚೇ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯ, ಅಪರಾ ಪಪತೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ; ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ; ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। “ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ; ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯಾವಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ। ಇದಞ್ಚ ಪನ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಇಮೇಹಿ ಛತ್ತಿಂಸಾಯ ವತ್ಥೂಹಿ ಅನುಮೋದಾಮ - ‘ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಜಾತಿಯಾ ಚೇ… ಭವಸ್ಸ ಚೇ… ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಚೇ… ತಣ್ಹಾಯ ಚೇ… ವೇದನಾಯ ಚೇ… ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಚೇ… ಸಳಾಯತನಸ್ಸ ಚೇ… ನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಚೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಚೇ… ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ । ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ’’’ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕೋಸಮ್ಬಿಸುತ್ತಂ

೬೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮುಸಿಲೋ [ಮೂಸಿಲೋ (ಸೀ॰), ಮುಸೀಲೋ (ಪೀ॰)] ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಪವಿಟ್ಠೋ [ಸವಿಟ್ಠೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನಾರದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪವಿಟ್ಠೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮುಸಿಲಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಮುಸಿಲ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಮುಸಿಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - ‘ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’’’ನ್ತಿ? “ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - ‘ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ’’’ನ್ತಿ।

“ಅಞ್ಞತ್ರೇವ , ಆವುಸೋ ಮುಸಿಲ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಮುಸಿಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - ‘ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀತಿ…ಪೇ॰… ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋತಿ… ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನನ್ತಿ… ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾತಿ… ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾತಿ…

ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋತಿ... ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನನ್ತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ... ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ... ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'"ತಿ? "ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - 'ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'"ತಿ।

"ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಮುಸಿಲ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಮುಸಿಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - 'ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ'"ತಿ? "ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - 'ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ'"ತಿ।

"ಅಞ್ಞತ್ರೇವ , ಆವುಸೋ ಮುಸಿಲ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಮುಸಿಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - 'ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋತಿ...ಪೇ॰... ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋತಿ... ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋತಿ... ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋತಿ... ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋತಿ... ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋತಿ... ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋತಿ ... ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋತಿ... ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ'"ತಿ? "ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - 'ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ'"ತಿ।

"ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಮುಸಿಲ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಮುಸಿಲಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - 'ಭವನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ'"ನ್ತಿ? "ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - 'ಭವನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ'"ನ್ತಿ।

"ತೇನಹಾಯಸ್ಮಾ ಮುಸಿಲೋ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮುಸಿಲೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪವಿಟ್ಠಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧಾವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಅಹಂ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ। ಮಂ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛ। ಅಹಂ ತೇ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಲಭತಾಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ। ಪುಚ್ಛಾಮಹಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ। ಬ್ಯಾಕರೋತು ಚ ಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ"।

"ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ನಾರದ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - 'ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ'"ನ್ತಿ? "ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - 'ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ'"ನ್ತಿ।

"ಅಞ್ಞತ್ರೇವ , ಆವುಸೋ ನಾರದ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ...ಪೇ॰... ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ"ತಿ? "ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - 'ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'"ತಿ।

“ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ನಾರದ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - ‘ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’”ತಿ? “ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - ‘ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ’”ತಿ।

“ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ನಾರದ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - ‘ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋತಿ…ಪೇ॰… ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ’”ತಿ? “ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - ‘ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ’”ತಿ।

“ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ನಾರದ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಞಾಣಂ - ‘ಭವನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ’”ನ್ತಿ? “ಅಞ್ಞತ್ರೇವ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ರುಚಿಯಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅನುಸ್ಸವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ - ‘ಭವನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ’”ನ್ತಿ।

“ತೇನಹಾಯಸ್ಮಾ ನಾರದೋ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ”ತಿ? “‘ಭವನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ, ನ ಚಮ್ಹಿ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕನ್ತಾರಮಗ್ಗೇ ಉದಪಾನೋ। ತತ್ರ ನೇವಸ್ಸ ರಜ್ಜು ನ ಉದಕವಾರಕೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ, ಸೋ ತಂ ಉದಪಾನಂ ಓಲೋಕೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ‘ಉದಕ’ನ್ತಿ ಹಿ ಖೋ ಞಾಣಂ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ‘ಭವನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ, ನ ಚಮ್ಹಿ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪವಿಟ್ಠಂ ಏತದವೋಚ - “ಏವಂವಾದೀ [ಏವಂವಾದಿಂ (?)] ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಪವಿಟ್ಠ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ಕಿಂ ವದೇಸೀ”ತಿ? “ಏವಂವಾದಾಹಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾರದಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವದಾಮಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಕುಸಲಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉಪಯನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೬೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ…ಪೇ॰… “ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಯನ್ತೋ ಮಹಾನದಿಯೋ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ಮಹಾನದಿಯೋ ಉಪಯನ್ತಿಯೋ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಉಪಯಾಪೇನ್ತಿ, ಕುನ್ನದಿಯೋ ಉಪಯನ್ತಿಯೋ ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಉಪಯಾಪೇನ್ತಿ, ಮಹಾಸೋಬ್ಭಾ ಉಪಯನ್ತಾ ಕುಸೋಬ್ಭೇ ಉಪಯಾಪೇನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾ ಉಪಯನ್ತೀ ಸಙ್ಖಾರೇ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಉಪಯನ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಯಾಪೇನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಯನ್ತಂ ನಾಮರೂಪಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ನಾಮರೂಪಂ ಉಪಯನ್ತಂ ಸಳಾಯತನಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ಸಳಾಯತನಂ ಉಪಯನ್ತಂ ಫಸ್ಸಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ಫಸ್ಸೋ ಉಪಯನ್ತೋ ವೇದನಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ವೇದನಾ ಉಪಯನ್ತೀ ತಣ್ಹಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ತಣ್ಹಾ ಉಪಯನ್ತೀ ಉಪಾದಾನಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ಉಪಾದಾನಂ ಉಪಯನ್ತಂ ಭವಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ಭವೋ ಉಪಯನ್ತೋ ಜಾತಿಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ, ಜಾತಿ ಉಪಯನ್ತೀ ಜರಾಮರಣಂ ಉಪಯಾಪೇತಿ।

“ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಯನ್ತೋ ಮಹಾನದಿಯೋ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ಮಹಾನದಿಯೋ ಅಪಯನ್ತಿಯೋ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಅಪಯಾಪೇನ್ತಿ, ಕುನ್ನದಿಯೋ ಅಪಯನ್ತಿಯೋ ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಅಪಯಾಪೇನ್ತಿ, ಮಹಾಸೋಬ್ಭಾ ಅಪಯನ್ತಾ ಕುಸೋಬ್ಭೇ ಅಪಯಾಪೇನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾ ಅಪಯನ್ತೀ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪಯನ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಪಯಾಪೇನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಪಯನ್ತಂ ನಾಮರೂಪಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ನಾಮರೂಪಂ ಅಪಯನ್ತಂ ಸಳಾಯತನಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ಸಳಾಯತನಂ ಅಪಯನ್ತಂ ಫಸ್ಸಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ಫಸ್ಸೋ ಅಪಯನ್ತೋ ವೇದನಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ವೇದನಾ ಅಪಯನ್ತೀ ತಣ್ಹಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ತಣ್ಹಾ ಅಪಯನ್ತೀ ಉಪಾದಾನಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ಉಪಾದಾನಂ ಅಪಯನ್ತಂ ಭವಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ಭವೋ ಅಪಯನ್ತೋ ಜಾತಿಂ ಅಪಯಾಪೇತಿ, ಜಾತಿ ಅಪಯನ್ತೀ ಜರಾಮರಣಂ ಅಪಯಾಪೇತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸುಸಿಮಸುತ್ತಂ

೭೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕತೋ ಹೋತಿ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ ಅಪಚಿತೋ ಲಾಭೀ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತ-ಸೇನಾಸನ-ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯ-ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ ಸಕ್ಕತೋ ಹೋತಿ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ ಅಪಚಿತೋ ಲಾಭೀ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತ-ಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯ-ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಅಸಕ್ಕತಾ ಹೋನ್ತಿ ಅಗರುಕತಾ ಅಮಾನಿತಾ ಅಪೂಜಿತಾ ಅನಪಚಿತಾ, ನ ಲಾಭಿನೋ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತ-ಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯ-ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುಸಿಮೋ [ಸುಸೀಮೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ರಾಜಗಹೇ ಪಟಿವಸತಿ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಸುಸಿಮಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಪರಿಸಾ ಸುಸಿಮಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಸುಸಿಮ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರ। ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇ ವಾಚೇಯ್ಯಾಸಿ [ವಾಚೇಸ್ಸಸಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)]। ತಂ ಮಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ಗಿಹೀನಂ ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮ। ಏವಂ ಮಯಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಗರುಕತಾ ಮಾನಿತಾ ಪೂಜಿತಾ ಅಪಚಿತಾ ಲಾಭಿನೋ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನ-ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯ-ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಸುಸಿಮೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಕಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸುಸಿಮೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – “ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸುಸಿಮಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುಸಿಮೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಏವಮಾಹ – ‘ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು”ನ್ತಿ। “ತೇನಹಾನನ್ದ, ಸುಸಿಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಥಾ”ತಿ । ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಸುಸಿಮೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಹೋತಿ – “ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮಾ”ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಸಿಮೋ – “ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಸಿಮೋ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ;

ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಸಿಮೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರಾಯಸ್ಮನ್ತೇಹಿ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಾ"ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ।

"ಅಪಿ ಪನ [ಅಪಿ ನು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ] ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಥ – ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋಥ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋಥ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ, ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ಗಚ್ಛಥ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋಥ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛಥ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮಥ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸಥ ಪರಿಮಜ್ಜಥ, ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಅಪಿ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾಥ ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಅಪಿ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಥ – ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ ; ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ; ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥ ; ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಅಪಿ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಥ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ, ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ – 'ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಥಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಅಪಿ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಥ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ

ಪಜಾನಾಥ - ‘ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ; ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ’ತಿ, ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಥ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಅಪಿ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ, ತೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಏತ್ಥ ದಾನಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಇದಞ್ಚ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಇಮೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸಮಾಪತ್ತಿ; ಇದಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕಥ”ನ್ತಿ? “ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾ ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ ಸುಸಿಮಾ”ತಿ।

“ನ ಖ್ವಾಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ತಥಾ ಭಾಸನ್ತು ಯಥಾಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ವಾ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಸುಸಿಮ, ನ ವಾ ತ್ವಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾ ಮಯ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಸಿಮೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಸಿಮೋ ಯಾವತಕೋ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। “ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ, ಸುಸಿಮ, ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ, ಪಚ್ಛಾ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಞಾಣ”ನ್ತಿ।

“ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ [ಭಗವತೋ (ಪೀ॰)] ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ತಥಾ ಭಾಸತು ಯಥಾಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ವಾ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ನ ವಾ ತ್ವಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಥ ಖೋ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ ಪುಬ್ಬೇ, ಪಚ್ಛಾ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಞಾಣಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸುಸಿಮ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ” । “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಞ್ಞಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”...ಪೇ॰... “ಸಙ್ಖಾರಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ

ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಸುಸಿಮ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ನೇತಂ ಮಮ ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾತಿ; ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಾ ವಾ ಸುಖುಮಾ ವಾ ಹೀನಾ ವಾ ಪಣೀತಾ ವಾ ಯಾ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಾ ವೇದನಾ ನೇತಂ ಮಮ ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾತಿ; ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಾ ವಾ ಸುಖುಮಾ ವಾ ಹೀನಾ ವಾ ಪಣೀತಾ ವಾ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ನೇತಂ ಮಮ ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾತಿ; ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನೇತಂ ಮಮ ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾತಿ; ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

"ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಸುಸಿಮ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

"'ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ, ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "'ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ'ತಿ, ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "'ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ'ತಿ, ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "'ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ'ನ್ತಿ, ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾತಿ… ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾತಿ… ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋತಿ… ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನನ್ತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ… ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ… ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ, ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"'ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ'ತಿ, ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ" । "'ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ'ತಿ ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋತಿ… ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋತಿ… ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋತಿ… ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋತಿ… ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋತಿ… ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋತಿ… ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋತಿ… ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋತಿ, ಸುಸಿಮ, ಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಪಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಸಿ – ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋಸಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋಸಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ, ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸಸಿ ಪರಿಮಜ್ಜಸಿ, ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

“ಅಪಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಸಿ ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಅಪಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಸಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ…ಪೇ॰… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಅಪಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಅಪಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಸಿ ಚವಮಾನೇ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಅಪಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ, ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏತ್ಥ ದಾನಿ, ಸುಸಿಮ, ಇದಞ್ಚ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಇಮೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸಮಾಪತ್ತಿ, ಇದಂ ನೋ, ಸುಸಿಮ, ಕಥ”ನ್ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಸಿಮೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯ್ವಾಹಂ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಧಮ್ಮತ್ಥೇನಕೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾ”ತಿ।

“ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯೋ ತ್ವಂ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಧಮ್ಮತ್ಥೇನಕೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಸುಸಿಮ, ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ - ‘ಅಯಂ ತೇ, ದೇವ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ, ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ’ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಗಚ್ಛಥ, ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಥಾ’ತಿ । ತಮೇನಂ ರಞ್ಞೋ ಪುರಿಸಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸುಸಿಮ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯಂ ಖೋ ಸೋ, ಸುಸಿಮ, ಪುರಿಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ [ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ ವಾ, ನ ವಾ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ (ಕ॰)]। ಯಾ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಧಮ್ಮತ್ಥೇನಕಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಅಯಂ ತತೋ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕತರಾ ಚ ಕಟುಕವಿಪಾಕತರಾ ಚ, ಅಪಿ ಚ ವಿನಿಪಾತಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ, ಸುಸಿಮ, ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋಸಿ ತಂ ತೇ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ। ವುದ್ಧಿ ಹೇಸಾ, ಸುಸಿಮ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯೋ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋತಿ, ಆಯತಿಞ್ಚ [ಆಯತಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ಅಸ್ಸುತವತಾ ವುತ್ತಾ, ಪುತ್ತಮಂಸೇನ ಚಾಪರಂ।
ಅತ್ಥಿರಾಗೋ ಚ ನಗರಂ, ಸಮ್ಮಸಂ ನಳಕಲಾಪಿಯಂ।
ಕೋಸಮ್ಬಿ ಉಪಯನ್ತಿ ಚ, ದಸಮೋ ಸುಸಿಮೇನ ಚಾತಿ [ದಸಮೋ ವುತ್ತೋ ಸುಸೀಮೇನಾತಿ (ಸೀ॰)]॥

೮. ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ

೧. ಜರಾಮರಣಸುತ್ತಂ

೭೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ‘‘ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

‘‘ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ’’ತಿ। (ಸುತ್ತನ್ತೋ ಏಕೋ)। ಪಠಮಂ।

೨-೧೧. ಜಾತಿಸುತ್ತಾದಿದಸಕಂ

೭೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಜಾತಿಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೩) ಭವಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೪) ಉಪಾದಾನಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೫) ತಣ್ಹಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೬) ವೇದನಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೭) ಫಸ್ಸಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೮) ಸಳಾಯತನಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೯) ನಾಮರೂಪಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೧೦) ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰…।

(೧೧) “ಸಙ್ಖಾರೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಪಚ್ಚಯೇಕಾದಸ ವುತ್ತಾ, ಚತುಸಚ್ಚವಿಭಜ್ಜನಾ।
ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ, ನಿದಾನೇ ಭವತಿ ಅಟ್ಠಮೋ॥

ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ –

ಬುದ್ಧೋ ಆಹಾರೋ ದಸಬಲೋ, ಕಳಾರೋ ಗಹಪತಿಪಞ್ಚಮೋ।
ದುಕ್ಖವಗ್ಗೋ ಮಹಾವಗ್ಗೋ, ಅಟ್ಠಮೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ॥

೯. ಅನ್ತರಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೧. ಸತ್ಥುಸುತ್ತಂ

೭೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಜರಾಮರಣೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ; ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಂ ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ; ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ; ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ”ತಿ। (ಸುತ್ತನ್ತೋ ಏಕೋ)। ಪಠಮಂ।

(ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪೇಯ್ಯಾಲೋ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ)

೨-೧೧. ದುತಿಯಸತ್ಥುಸುತ್ತಾದಿದಸಕಂ

(೨) ಜಾತಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೩) ಭವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೪) ಉಪಾದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೫) ತಣ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೬) ವೇದನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೭) ಫಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೮) ಸಳಾಯತನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೯) ನಾಮರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೧೦) ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ…ಪೇ॰…।

(೧೧) ‘‘ಸಙ್ಖಾರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ; ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ’’ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

(ಸಬ್ಬೇಸಂ ಚತುಸಚ್ಚಿಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ)।

೨-೧೨. ಸಿಕ್ಖಾಸುತ್ತಾದಿಪೇಯ್ಯಾಲಏಕಾದಸಕಂ

(೨) ‘‘ಜರಾಮರಣಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ ಅಪಸ್ಸತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಜರಾಮರಣೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ ಸಿಕ್ಖಾ ಕರಣೀಯಾ।

(ಪೇಯ್ಯಾಲೋ। ಚತುಸಚ್ಚಿಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ)।

(೩) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰…।

(೪) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಛನ್ದೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰…।

(೫) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಕರಣೀಯಾ…ಪೇ॰…।

(೬) ಜರಾಮರಣಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಕರಣೀಯಾ…ಪೇ॰…।

(೭) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಆತಪ್ಪಂ ಕರಣೀಯಂ…ಪೇ॰…।

(೮) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ವೀರಿಯಂ ಕರಣೀಯಂ…ಪೇ॰…।

(೯) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಸಾತಚ್ಚಂ ಕರಣೀಯಂ…ಪೇ॰…।

(೧೦) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಸತಿ ಕರಣೀಯಾ…ಪೇ॰…।

(೧೧) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಕರಣೀಯಂ…ಪೇ॰…।

(೧೨) ಜರಾಮರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜಾನತಾ...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰...।

ಅನ್ತರಪೇಯ್ಯಾಲೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸತ್ಥಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಚ ಯೋಗೋ ಚ, ಛನ್ದೋ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಪಞ್ಚಮೀ।
ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿ ಆತಪ್ಪಂ, ವೀರಿಯಂ ಸಾತಚ್ಚಮುಚ್ಚತಿ।
ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ದ್ವಾದಸಾತಿ॥

ಸುತ್ತನ್ತಾ ಅನ್ತರಪೇಯ್ಯಾಲಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪರೇ ತೇ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ಸುತ್ತಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಸತಾನಿ।
ಚತುಸಚ್ಚೇನ ತೇ ವುತ್ತಾ, ಪೇಯ್ಯಾಲಅನ್ತರಮ್ಹಿ ಯೇತಿ [ಪೇಯ್ಯಾಲಾ ಅನ್ತರಮ್ಹಿ ಯೇತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]॥

ಅನ್ತರಪೇಯ್ಯಾಲೇಸು ಉದ್ದಾನಂ ಸಮತ್ತಂ।

ನಿದಾನಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೨. ಅಭಿಸಮಯಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ನಖಸಿಖಾಸುತ್ತಂ

೭೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸುಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯೋ ವಾಯಂ [ಯೋ ಚಾಯಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ದುತಿಯಸುತ್ತಾದೀಸು ಪನ ವಾಸದ್ದೋಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ, ಅಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ"ತಿ?

"ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ ಮಹಾಪಥವೀ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ಪುರಿಮಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಯದಿದಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂಪರಮತಾ। ಏವಂ ಮಹತ್ಥಿಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ; ಏವಂ ಮಹತ್ಥಿಯೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪೋಕ್ಖರಣೀಸುತ್ತಂ

೭೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ ಆಯಾಮೇನ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ ಉಬ್ಬೇಧೇನ, ಪುಣ್ಣಾ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ। ತತೋ ಪುರಿಸೋ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ಉಬ್ಭತಂ ಯಂ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕ"ನ್ತಿ?

"ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕಂ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ಉಬ್ಭತಂ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ಉಬ್ಭತ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ಪುರಿಮಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಉಪನಿಧಾಯ, ಯದಿದಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂಪರಮತಾ। ಏವಂ ಮಹತ್ಥಿಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ; ಏವಂ ಮಹತ್ಥಿಯೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕಸುತ್ತಂ

೭೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯತ್ಥಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ ಯಮುನಾ ಅಚಿರವತೀ ಸರಭೂ ಮಹೀ, ತತೋ ಪುರಿಸೋ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಾನಿ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ ಯಂ ವಾ ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕ"ನ್ತಿ?

“ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಯದಿದಂ ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನೀ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕಸುತ್ತಂ

೭೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯತ್ಥಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ ಯಮುನಾ ಅಚಿರವತೀ ಸರಭೂ ಮಹೀ, ತಂ ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಯಾನಿ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ”ತಿ?

“ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನಿ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಥವೀಸುತ್ತಂ

೭೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅಯಂ [ಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ”ತಿ?

“ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ ಮಹಾಪಥವೀ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಪಥವೀಸುತ್ತಂ

೭೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪಥವೀ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ”ತಿ?

“ಏತದೇವ ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಮಹಾಪಥವಿಯಾ, ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಮುದ್ದಸುತ್ತಂ

೮೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹಾಸಮುದ್ದತೋ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಾನಿ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ ಯಂ ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕ’’ನ್ತಿ?

‘‘ಏತದೇವ , ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನೀ’’ತಿ। ‘‘ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ’’ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಸಮುದ್ದಸುತ್ತಂ

೮೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಯಾನಿ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ’’ತಿ?

‘‘ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ, ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನಿ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ’’ತಿ। ‘‘ಏವಮೇವ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ’’ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಬ್ಬತಸುತ್ತಂ

೮೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಯೋ ವಾ ಹಿಮವಾ [ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಹಿಮವಾ ವಾ (ಸೀ॰)] ಪಬ್ಬತರಾಜಾ’’ತಿ?

‘‘ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಯದಿದಂ ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ’’ತಿ। ‘‘ಏವಮೇವ ಖೋ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ’’ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಪಬ್ಬತಸುತ್ತಂ

೮೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ’’ತಿ?

‘‘ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ

ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ''ತಿ।

''ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ಪುರಿಮಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಯದಿದಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂಪರಮತಾ। ಏವಂ ಮಹತ್ಥಿಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ, ಏವಂ ಮಹತ್ಥಿಯೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ''ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ತತಿಯಪಬ್ಬತಸುತ್ತಂ

೮೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಯೋ ವಾ ಸಿನೇರು [ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಸಿನೇರು ವಾ (ಸೀ॰)] ಪಬ್ಬತರಾಜಾ''ತಿ?

''ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಯದಿದಂ ಸಿನೇರು ಪಬ್ಬತರಾಜಾ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇನ್ತಿ ಸಿನೇರುಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ''ತಿ। ''ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಅಧಿಗಮೋ ನೇವ ಸತಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ ನ ಸತಸಹಸ್ಸಿಮಂ ಕಲಂ ಉಪೇತಿ। ಏವಂ ಮಹಾಧಿಗಮೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಏವಂ ಮಹಾಭಿಞ್ಞೋ''ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಅಭಿಸಮಯಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ನಖಸಿಖಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ, ಸಮ್ಭೇಜ್ಜಉದಕೇ ಚ ದ್ವೇ।
ದ್ವೇ ಪಥವೀ ದ್ವೇ ಸಮುದ್ದಾ, ತಯೋ ಚ ಪಬ್ಬತೂಪಮಾತಿ॥

೩. ಧಾತುಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ನಾನತ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಧಾತುನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

‘‘ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತು ರೂಪಧಾತು ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು, ಸೋತಧಾತು ಸದ್ದಧಾತು ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು, ಘಾನಧಾತು ಗನ್ಧಧಾತು ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು, ಜಿವ್ಹಾಧಾತು ರಸಧಾತು ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು, ಕಾಯಧಾತು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಧಾತು ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು, ಮನೋಧಾತು ಧಮ್ಮಧಾತು ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತ’’ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತು ಸೋತಧಾತು ಘಾನಧಾತು ಜಿವ್ಹಾಧಾತು ಕಾಯಧಾತು ಮನೋಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ’’।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ। ಸೋತಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ… ಘಾನಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ … ಜಿವ್ಹಾಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ… ಕಾಯಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ… ಮನೋಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ। ಏವಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತ’’ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ನೋಫಸ್ಸನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತು…ಪೇ॰… ಮನೋಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ’’।

‘‘ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ನೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಧಾತು…ಪೇ॰… ಮನೋಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ನೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಧಾತು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತ’’ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ವೇದನಾನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತು …ಪೇ॰… ಮನೋಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಮನೋಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತ”ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯವೇದನಾನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತು…ಪೇ॰… ಮನೋಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ಚಕ್ಖುಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ನೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ನೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುಧಾತು…ಪೇ॰… ಮನೋಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ನೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ನೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋಧಾತು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಬಾಹಿರಧಾತುನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰… ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ರೂಪಧಾತು ಸದ್ದಧಾತು ಗನ್ಧಧಾತು ರಸಧಾತು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಧಾತು ಧಮ್ಮಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ

ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ರೂಪಧಾತು…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ''।

''ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ?

''ರೂಪಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಞ್ಞಾ , ರೂಪಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ರೂಪಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಚ್ಛನ್ದೋ, ರೂಪಚ್ಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಪರಿಳಾಹೋ, ರೂಪಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಪರಿಯೇಸನಾ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹೋ, ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ।

''ಏವಂ, ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತ''ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನೋಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ''ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ; ನೋ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ , ನೋ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ , ನೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ರೂಪಧಾತು…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ''।

''ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ; ನೋ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ?

''ರೂಪಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ; ನೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹೋ, ನೋ ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದೋ, ನೋ ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ನೋ ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ನೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಧಾತು।

“ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ; ನೋ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬಾಹಿರಫಸ್ಸನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ , ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ, ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ , ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಲಾಭನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ರೂಪಧಾತು...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಲಾಭನಾನತ್ತಂ?

“ರೂಪಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ರೂಪಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ರೂಪಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ರೂಪಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ರೂಪಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಚ್ಛನ್ದೋ, ರೂಪಚ್ಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಪರಿಳಾಹೋ, ರೂಪಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಪರಿಯೇಸನಾ, ರೂಪಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಲಾಭೋ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹೋ, ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ, ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಲಾಭೋ ।

“ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ, ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಲಾಭನಾನತ್ತ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಬಾಹಿರಫಸ್ಸನಾನತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ಧಾತುನಾನತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ , ಫಸ್ಸ... ವೇದನಾ... ಛನ್ದ... ಪರಿಳಾಹ... ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಲಾಭನಾನತ್ತಂ; ನೋ ಲಾಭನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಛನ್ದ... ವೇದನಾ... ಫಸ್ಸ... ಸಙ್ಕಪ್ಪ... ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ , ನೋ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ? ರೂಪಧಾತು...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಧಾತು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ? ಫಸ್ಸ... ವೇದನಾ... ಛನ್ದ... ಪರಿಳಾಹ... ಪರಿಯೇಸನಾ... ಲಾಭ... ನೋ ಲಾಭನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹ... ಛನ್ದ... ವೇದನಾ... ಫಸ್ಸ... ನೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತಂ?

“ರೂಪಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ರೂಪಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ, ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಲಾಭೋ; ನೋ ಧಮ್ಮಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ, ನೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹೋ , ನೋ ಧಮ್ಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದೋ, ನೋ ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ನೋ ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ನೋ ಧಮ್ಮಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ನೋ ಧಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ನೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮಧಾತು।

“ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಕಪ್ಪ... ಫಸ್ಸ... ವೇದನಾ... ಛನ್ದ... ಪರಿಳಾಹ... ಪರಿಯೇಸನಾ... ಲಾಭ... ನೋ ಲಾಭನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಪರಿಯೇಸನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಪರಿಳಾಹನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಛನ್ದನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ವೇದನಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಫಸ್ಸನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ, ನೋ ಸಞ್ಞಾನಾನತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಧಾತುನಾನತ್ತ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ನಾನತ್ತವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಧಾತುಫಸ್ಸಞ್ಚ ನೋ ಚೇತಂ, ವೇದನಾ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಏತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಪಞ್ಚಕಂ, ಧಾತುಸಞ್ಞಞ್ಚ ನೋ ಚೇತಂ।
ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಅಪರೇ ದುವೇ, ಏತಂ ಬಾಹಿರಪಞ್ಚಕನ್ತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸತ್ತಧಾತುಸುತ್ತಂ

೯೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ಸತ್ತಿಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುಯೋ। ಕತಮಾ ಸತ್ತ? ಆಭಾಧಾತು, ಸುಭಧಾತು, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಧಾತು, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಧಾತು, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಧಾತು, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಧಾತು, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಧಾತು - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಧಾತುಯೋ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಯಾ ಚಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಭಾಧಾತು ಯಾ ಚ ಸುಭಧಾತು ಯಾ ಚ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಧಾತು - ಇಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುಯೋ ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತೀ”ತಿ?

“ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಭಾಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ಅನ್ಧಕಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುಭಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ಅಸುಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ರೂಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ನಿರೋಧಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತೀ”ತಿ।

“ಯಾ ಚಾಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಆಭಾಧಾತು ಯಾ ಚ ಸುಭಧಾತು ಯಾ ಚ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಧಾತು - ಇಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾತುಯೋ ಕಥಂ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಪತ್ತಬ್ಬಾ”ತಿ?

“ಯಾ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಭಾಧಾತು ಯಾ ಚ ಸುಭಧಾತು ಯಾ ಚ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಧಾತು ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಧಾತು - ಇಮಾ ಧಾತುಯೋ ಸಞ್ಞಾಸಮಾಪತ್ತಿ ಪತ್ತಬ್ಬಾ। ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ಸಙ್ಖಾರಾವಸೇಸಸಮಾಪತ್ತಿ ಪತ್ತಬ್ಬಾ । ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಧಾತು - ಅಯಂ ಧಾತು ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿ ಪತ್ತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸನಿದಾನಸುತ್ತಂ

೯೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ಸನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ”।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ? ಕಾಮಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಕಾಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ, ಕಾಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮಪರಿಯೇಸನಾ। ಕಾಮಪರಿಯೇಸನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ - ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ।

“ಬ್ಯಾಪಾದಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ... ಪೇ॰... ಬ್ಯಾಪಾದಚ್ಛನ್ದೋ... ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಳಾಹೋ... ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯೇಸನಾ... ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯೇಸನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ - ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ।

“ವಿಹಿಂಸಾಧಾತುಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ; ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ... ಪೇ॰... ವಿಹಿಂಸಾಛನ್ದೋ... ವಿಹಿಂಸಾಪರಿಳಾಹೋ... ವಿಹಿಂಸಾಪರಿಯೇಸನಾ... ವಿಹಿಂಸಾಪರಿಯೇಸನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ - ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಂ ತಿಣುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಖೇ ತಿಣದಾಯೇ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ; ನೋ ಚೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ನಿಬ್ಬಾಪೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತಿಣಕಟ್ಠನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಸಮಗತಂ ಸಞ್ಞಂ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ

ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಸೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ; ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ।

"ಸನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸನಿದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಛನ್ದೋ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಳಾಹೋ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ; ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ - ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ।

"ಅಬ್ಯಾಪಾದಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ...ಪೇ॰... ಅಬ್ಯಾಪಾದಛನ್ದೋ... ಅಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಳಾಹೋ... ಅಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯೇಸನಾ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯೇಸನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ - ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ।

"ಅವಿಹಿಂಸಾಧಾತುಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ , ಅವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾಛನ್ದೋ, ಅವಿಹಿಂಸಾಛನ್ದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾಪರಿಳಾಹೋ, ಅವಿಹಿಂಸಾಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾಪರಿಯೇಸನಾ; ಅವಿಹಿಂಸಾಪರಿಯೇಸನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ - ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ, ಮನಸಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಂ ತಿಣುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಖೇ ತಿಣದಾಯೇ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ; ತಮೇನಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ನಿಬ್ಬಾಪೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತಿಣಕಟ್ಠನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ ತೇ ನ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಸಮಗತಂ ಸಞ್ಞಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಸೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ಅವಿಘಾತಂ ಅನುಪಾಯಾಸಂ ಅಪರಿಳಾಹಂ; ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಸುತ್ತಂ

೯೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಞಾತಿಕೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಧಾತುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಞ್ಞಾ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದಿಟ್ಠಿ, ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿತಕ್ಕೋ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಕಚ್ಚಾನೋ [ಸದ್ಧೋ ಕಚ್ಚಾನೋ (ಕ॰)] ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿ - 'ಅಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ'ತಿ, ಅಯಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠಿ ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ?

“ಮಹತಿ ಖೋ ಏಸಾ, ಕಚ್ಚಾನ, ಧಾತು ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಧಾತು। ಹೀನಂ , ಕಚ್ಚಾನ, ಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಹೀನಾ ಸಞ್ಞಾ, ಹೀನಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಹೀನೋ ವಿತಕ್ಕೋ, ಹೀನಾ ಚೇತನಾ, ಹೀನಾ ಪತ್ಥನಾ, ಹೀನೋ ಪಣಿಧಿ, ಹೀನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಹೀನಾ ವಾಚಾ; ಹೀನಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ; ಹೀನಾ ತಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತೀತಿ ವದಾಮಿ।

“ಮಜ್ಝಿಮಂ , ಕಚ್ಚಾನ, ಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಸಞ್ಞಾ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಮಜ್ಝಿಮೋ ವಿತಕ್ಕೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಚೇತನಾ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪತ್ಥನಾ, ಮಜ್ಝಿಮೋ ಪಣಿಧಿ, ಮಜ್ಝಿಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ವಾಚಾ; ಮಜ್ಝಿಮಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ; ಮಜ್ಝಿಮಾ ತಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತೀತಿ ವದಾಮಿ।

“ಪಣೀತಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪಣೀತಾ ಸಞ್ಞಾ, ಪಣೀತಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಪಣೀತೋ ವಿತಕ್ಕೋ, ಪಣೀತಾ ಚೇತನಾ, ಪಣೀತಾ ಪತ್ಥನಾ, ಪಣೀತೋ ಪಣಿಧಿ, ಪಣೀತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಪಣೀತಾ ವಾಚಾ; ಪಣೀತಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ; ಪಣೀತಾ ತಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತೀತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಸುತ್ತಂ

೯೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ [ಧಾತುಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅಯಞ್ಚ ಪರಮಾರಮ್ಭವಾಕ್ಯೇಯೇವ, ನ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ತೀಸು ಪನ ಅದ್ಧಾಸು ಚ ಉಪಮಾಸಂಸನ್ದನನಿಗಮನಟ್ಠಾನೇ ಚ ಇದಂ ಪಾಠನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ”।

“ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ [ಖೋಸದ್ದೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ [ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಾಠನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ] ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು।

“ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ [ಖೋಸದ್ದೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ [ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಾಠನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ] ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ [ಖೋಸದ್ದೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ [ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಾಠನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ] ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚಙ್ಕಮಸುತ್ತಂ

೯೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ; ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ; ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ; ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ; ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾನಿಪುತ್ತೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ;

ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಉಪಾಲಿ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ; ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ; ದೇವದತ್ತೋಪಿ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಚಙ್ಕಮತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಧುತವಾದಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುರುದ್ಧಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾನಿಪುತ್ತಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಲಿಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ವಿನಯಧರಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಸ್ಸುತಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಬ್ಬೇ ಖೋ ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಪಿಚ್ಛಾ"।

"ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು।

"ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ।

"ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಗಾಥಾಸುತ್ತಂ

೧೦೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು"।

"ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೂಥೋ ಗೂಥೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಮುತ್ತಂ ಮುತ್ತೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಖೇಳೋ ಖೇಳೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಪುಬ್ಬೋ ಪುಬ್ಬೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಲೋಹಿತಂ ಲೋಹಿತೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುಸೋವ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ ಅದ್ಧಾನಂ…ಪೇ॰… ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ ಅದ್ಧಾನಂ…ಪೇ॰… ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ।

“ಧಾತುಸೋವ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು। ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು।

“ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ…ಪೇ॰… ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖೀರಂ ಖೀರೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ತೇಲಂ ತೇಲೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಸಪ್ಪಿ ಸಪ್ಪಿನಾ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಮಧು ಮಧುನಾ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಫಾಣಿತಂ ಫಾಣಿತೇನ ಸಂಸನ್ದತಿ ಸಮೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ ಅದ್ಧಾನಂ… ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ ಅದ್ಧಾನಂ… ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

“ಸಂಸಗ್ಗಾ ವನಥೋ ಜಾತೋ, ಅಸಂಸಗ್ಗೇನ ಛಿಜ್ಜತಿ।
ಪರಿತ್ತಂ ದಾರುಮಾರುಯ್ಹ, ಯಥಾ ಸೀದೇ ಮಹಣ್ಣವೇ॥

“ಏವಂ ಕುಸೀತಮಾಗಮ್ಮ, ಸಾಧುಜೀವಿಪಿ ಸೀದತಿ।
ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಕುಸೀತಂ ಹೀನವೀರಿಯಂ॥

“ಪವಿವಿತ್ತೇಹಿ ಅರಿಯೇಹಿ, ಪಹಿತತ್ತೇಹಿ ಝಾಯೀಹಿ [ಝಾಯಿಹಿ (ಸೀ॰), ಝಾಯಿಭಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।
ನಿಚ್ಚಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇಹಿ, ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಸಹಾವಸೇ”ತಿ॥

೭. ಅಸ್ಸದ್ಧಸಂಸನ್ದನಸುತ್ತಂ

೧೦೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ”।

“ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು।

“ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ; ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ।

“ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ...ಪೇ॰... ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಸ್ಸದ್ಧಮೂಲಕಸುತ್ತಂ

೧೦೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಂಸು ಸಮಿಂಸು...ಪೇ॰... ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰...।

“ಏತರಹಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಧಾತುಸೋವ ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀತಿ। (೧)

“ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ ; ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ

ಸಮೇನ್ತಿ; ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮವಾರೋ ವಿಯ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ। (೧)

“ಧಾತುಸೋವ , ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰… । (೩)

“ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰…। (೪)

“ಧಾತುಸೋವ , ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀತಿ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ। (೫)

೯. ಅಹಿರಿಕಮೂಲಕಸುತ್ತಂ

೧೦೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ…ಪೇ॰… ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ , ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰… । (೧)

“ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰…। (೨)

“ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰…। (೩)

“ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀತಿ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ। (೪)

೧೦. ಅನೋತ್ತಪ್ಪಮೂಲಕಸುತ್ತಂ

೧೦೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ

ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰…। (೧)

“ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰…। (೨)

“ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀತಿ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ। (೩)

೧೧. ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಮೂಲಕಸುತ್ತಂ

೧೦೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ…ಪೇ॰…। (೧)

“ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀತಿ…ಪೇ॰…। ಏಕಾದಸಮಂ। (೨)

೧೨. ಕುಸೀತಮೂಲಕಸುತ್ತಂ

೧೦೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಕುಸೀತಾ ಕುಸೀತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀತಿ…ಪೇ॰…। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸತ್ತಿಮಾ ಸನಿದಾನಞ್ಚ, ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇನ ಚ।
ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿ ಚಙ್ಕಮಂ, ಸಗಾಥಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಸತ್ತಮಂ॥

ಅಸ್ಸದ್ಧಮೂಲಕಾ ಪಞ್ಚ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಹಿರಿಕಮೂಲಕಾ।
ಅನೋತ್ತಪ್ಪಮೂಲಕಾ ತೀಣಿ, ದುವೇ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇನ ಚ॥

ಕುಸೀತಂ ಏಕಕಂ ವುತ್ತಂ, ಸುತ್ತನ್ತಾ ತೀಣಿ ಪಞ್ಚಕಾ।

ಬಾವೀಸತಿ ವುತ್ತಾ ಸುತ್ತಾ, ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೩. ಕಮ್ಮಪಥವಗ್ಗೋ

೧. ಅಸಮಾಹಿತಸುತ್ತಂ

೧೦೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಸಮಾಹಿತಾ ಅಸಮಾಹಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ’’।

‘‘ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸಮಾಹಿತಾ ಸಮಾಹಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುಸ್ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೦೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಹಿರಿಕಾ ಅಹಿರಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅನೋತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಸ್ಸೀಲಾ ದುಸ್ಸೀಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ’’।

‘‘ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಹಿರಿಮನಾ ಹಿರಿಮನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಓತ್ತಪ್ಪಿನೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸೀಲವನ್ತೋ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದಸುತ್ತಂ

೧೦೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿನೋ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿನೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಸಾವಾದಿನೋ ಮುಸಾವಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾಯಿನೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ’’।

‘‘ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸತ್ತಕಮ್ಮಪಥಸುತ್ತಂ

೧೧೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿನೋ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿನೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮುಸಾವಾದಿನೋ ಮುಸಾವಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಪಿಸುಣವಾಚೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಫರುಸವಾಚಾ ಫರುಸವಾಚೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಿನೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ”।

“ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰… ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ… ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ… ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ… ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದಸಕಮ್ಮಪಥಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿನೋ…ಪೇ॰… ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿನೋ… ಮುಸಾವಾದಿನೋ… ಪಿಸುಣವಾಚಾ… ಫರುಸವಾಚಾ… ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಿನೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಭಿಜ್ಝಾಲುನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ”।

“ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰… ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ… ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ… ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ… ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ… ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅನಭಿಜ್ಝಾಲುನೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ… ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ… ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ… ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ… ಮಿಚ್ಛಾಸತಿನೋ … ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನೋ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ… ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಾ… ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಾ… ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಾ… ಸಮ್ಮಾಸತಿನೋ… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದಸಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೧೧೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಧಾತುಸೋವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ… ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ… ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ… ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ…

ಮಿಚ್ಛಾಸತಿನೋ ... ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನೋ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಿನೋ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿನೋ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ"।

"ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ... ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಾ... ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಾ... ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಾ... ಸಮ್ಮಾಸತಿನೋ... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನೋ... ಸಮ್ಮಾಞಾಣಿನೋ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿನೋ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

ಸತ್ತನ್ನಂ ಸುತ್ತನ್ತಾನಂ ಉದ್ದಾನಂ -

ಅಸಮಾಹಿತಂ ದುಸ್ಸೀಲಂ, ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಚ।
ಸತ್ತ ಕಮ್ಮಪಥಾ ವುತ್ತಾ, ದಸಕಮ್ಮಪಥೇನ ಚ।
ಛಟ್ಠಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ವುತ್ತೋ, ದಸಙ್ಗೇನ ಚ ಸತ್ತಮಂ॥

ಕಮ್ಮಪಥವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಚತುತ್ಥವಗ್ಗೋ

೧. ಚತುಧಾತುಸುತ್ತಂ

೧೧೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ...ಪೇ॰... "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಧಾತುಯೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪುಬ್ಬೇಸಮ್ಬೋಧಸುತ್ತಂ

೧೧೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕೋ ನು ಖೋ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ; ಕೋ ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ; ಕೋ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ; ಕೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ'"ನ್ತಿ?

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಪಥವೀಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ; ಯಂ [ಯಾ (ಸೀ॰)] ಪಥವೀಧಾತು ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ; ಯೋ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ಆಪೋಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ...ಪೇ॰... ಯಂ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ...ಪೇ॰... ಯಂ ವಾಯೋಧಾತುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ; ಯಂ ವಾಯೋಧಾತು ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ; ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ'"।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ [ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ।

“ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - ‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ [ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಚರಿಂಸುತ್ತಂ

೧೧೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಪಥವೀಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ, ಯೋ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ, ಯಾವತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಪಥವೀಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ, ಯೋ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ , ಯಾವತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ಪಥವೀಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ, ಯಂ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ, ಯಾವತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ”।

“ಆಪೋಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತೇಜೋಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ವಾಯೋಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ, ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ, ಯಾವತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ವಾಯೋಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ, ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ, ಯಾವತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ವಾಯೋಧಾತುಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ, ಯಂ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ, ಯಾವತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ।

“ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - ‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ನೋಚೇದಂಸುತ್ತಂ

೧೧೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ । ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ”।

“ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ…ಪೇ॰… ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ…ಪೇ॰… ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ।

“ಯಾವಕೀವಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ನೇವ ತಾವಿಮೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಂಸು।

“ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಅಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೧೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಪಥವೀಧಾತು ಚೇ [ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಾ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ಸುಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತು ಸುಖಾ ಸುಖಾನುಪತಿತಾ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ದುಕ್ಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ”।

“ಆಪೋಧಾತು ಚೇ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತೇಜೋಧಾತು ಚೇ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ವಾಯೋಧಾತು ಚೇ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಾ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ಸುಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾಯೋಧಾತು ಸುಖಾ ಸುಖಾನುಪತಿತಾ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ದುಕ್ಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ।

“ಪಥವೀಧಾತು ಚೇ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ಸುಖಾನುಪತಿತಾ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ದುಕ್ಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತು ದುಕ್ಖಾ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಾ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ಸುಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ।

“ಆಪೋಧಾತು ಚೇ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತೇಜೋಧಾತು ಚೇ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ವಾಯೋಧಾತು ಚೇ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ಸುಖಾನುಪತಿತಾ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ದುಕ್ಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾಯೋಧಾತು ದುಕ್ಖಾ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಾ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ಸುಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಭಿನನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಆಪೋಧಾತುಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಯೋ ತೇಜೋಧಾತುಂ… ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ”।

“ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಆಪೋಧಾತುಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ತೇಜೋಧಾತುಂ… ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೧೨೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಆಪೋಧಾತುಯಾ…ಪೇ॰… ಯೋ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ… ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ”।

“ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಯೋ ಆಪೋಧಾತುಯಾ…ಪೇ॰… ಯೋ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ… ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೨೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ; ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ”।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ , ತೇ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ; ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಾತುಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೧೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪಥವೀಧಾತುಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಥವೀಧಾತುಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಥವೀಧಾತುನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಥವೀಧಾತುನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಆಪೋಧಾತುಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ… ತೇಜೋಧಾತುಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ… ವಾಯೋಧಾತುಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಾಯೋಧಾತುಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಾಯೋಧಾತುನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಾಯೋಧಾತುನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ; ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ”।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಪಥವೀಧಾತುಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಥವೀಧಾತುಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಥವೀಧಾತುನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಥವೀಧಾತುನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ… ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ…ಪೇ॰… ಆಪೋಧಾತುಂ ಪಜಾನನ್ತಿ… ತೇಜೋಧಾತುಂ ಪಜಾನನ್ತಿ… ವಾಯೋಧಾತುಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಾಯೋಧಾತುಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಾಯೋಧಾತುನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಾಯೋಧಾತುನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ; ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಚತುತ್ಥೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚತಸ್ಸೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಚರಿಂ, ನೋಚೇದಞ್ಚ ದುಕ್ಖೇನ ಚ।
ಅಭಿನನ್ದಞ್ಚ ಉಪ್ಪಾದೋ, ತಯೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ॥

ಧಾತುಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೪. ಅನಮತಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ತಿಣಕಟ್ಠಸುತ್ತಂ

೧೨೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ [ಅನಮತಗ್ಗಾಯಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ತಂ ಛೇತ್ವಾ [ತಚ್ಛೇತ್ವಾ (ಬಹೂಸು)] ಏಕಜ್ಝಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗುಲಂ ಚತುರಙ್ಗುಲಂ ಘಟಿಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ – ‘ಅಯಂ ಮೇ ಮಾತಾ, ತಸ್ಸಾ ಮೇ ಮಾತು ಅಯಂ ಮಾತಾ’ತಿ, ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಾವ [ಅಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಾವ (ಸೀ॰)] ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಾತುಮಾತರೋ ಅಸ್ಸು, ಅಥ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಏವಂ ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ತಿಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ, ಕಟಸೀ [ಕಟಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಕಟಾ ಛವಾ ಸಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಕಟಸೀ] ವಡ್ಢಿತಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು’’ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಥವೀಸುತ್ತಂ

೧೨೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಂ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಂ ಮತ್ತಿಕಾಗುಳಿಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ – ‘ಅಯಂ ಮೇ ಪಿತಾ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಪಿತು ಅಯಂ ಪಿತಾ’ತಿ, ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಾವ ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಿತುಪಿತರೋ ಅಸ್ಸು, ಅಥಾಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಏವಂ ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ತಿಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ, ಕಟಸೀ ವಡ್ಢಿತಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು’’ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಸ್ಸುಸುತ್ತಂ

೧೨೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ವೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಅಮನಾಪಸಮ್ಪಯೋಗಾ ಮನಾಪವಿಪ್ಪಯೋಗಾ ಕನ್ದನ್ತಾನಂ ರೋದನ್ತಾನಂ [ರುದನ್ತಾನಂ (ಸೀ॰)] ಅಸ್ಸು ಪಸ್ಸನ್ನಂ [ಪಸ್ಸನ್ದಂ (ಕ॰ ಸೀ॰), ಪಸನ್ದಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಪಸನ್ನಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಗ್ಘರಿತಂ, ಯಂ ವಾ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಯಥಾ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ

ಆಜಾನಾಮ, ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಯಂ ನೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಅಮನಾಪಸಮ್ಪಯೋಗಾ ಮನಾಪವಿಪ್ಪಯೋಗಾ ಕನ್ದನ್ತಾನಂ ರೋದನ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸು ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕ''ನ್ತಿ।

''ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಧು ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ। ಏತದೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹುತರಂ ಯಂ ವೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಅಮನಾಪಸಮ್ಪಯೋಗಾ ಮನಾಪವಿಪ್ಪಯೋಗಾ ಕನ್ದನ್ತಾನಂ ರೋದನ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸು ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕಂ। ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಮರಣಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ; ತೇಸಂ ವಾ ಮಾತುಮರಣಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಾನಂ ಅಮನಾಪಸಮ್ಪಯೋಗಾ ಮನಾಪವಿಪ್ಪಯೋಗಾ ಕನ್ದನ್ತಾನಂ ರೋದನ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸು ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕಂ। ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿತುಮರಣಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ...ಪೇ॰... ಭಾತುಮರಣಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ... ಭಗಿನಿಮರಣಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ... ಪುತ್ತಮರಣಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ... ಧೀತುಮರಣಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ... ಞಾತಿಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ... ಭೋಗಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ। ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ರೋಗಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ, ತೇಸಂ ವೋ ರೋಗಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಾನಂ ಅಮನಾಪಸಮ್ಪಯೋಗಾ ಮನಾಪವಿಪ್ಪಯೋಗಾ ಕನ್ದನ್ತಾನಂ ರೋದನ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸು ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ ...ಪೇ॰... ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು''ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಖೀರಸುತ್ತಂ

೧೨೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ''ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ವೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಮಾತುಥಞ್ಞಂ ಪೀತಂ, ಯಂ ವಾ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕ''ನ್ತಿ? ''ಯಥಾ ಖೋ ಮಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮ, ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಯಂ ನೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಮಾತುಥಞ್ಞಂ ಪೀತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕ''ನ್ತಿ।

''ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಧು ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ। ಏತದೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹುತರಂ ಯಂ ವೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಮಾತುಥಞ್ಞಂ ಪೀತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು''ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಬ್ಬತಸುತ್ತಂ

೧೨೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ಕೀವದೀಘೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಪ್ಪೋ''ತಿ? ''ದೀಘೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ನ ಸುಕರೋ ಸಙ್ಖಾತುಂ ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ''ತಿ।

“ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ? “ಸಕ್ಕಾ, ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖು, ಮಹಾಸೇಲೋ ಪಬ್ಬತೋ ಯೋಜನಂ ಆಯಾಮೇನ ಯೋಜನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಯೋಜನಂ ಉಬ್ಬೇಧೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅಸುಸಿರೋ ಏಕಗ್ಘನೋ। ತಮೇನಂ ಪುರಿಸೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕಾಸಿಕೇನ ವತ್ಥೇನ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಪರಿಮಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಖಿಪ್ಪತರಂ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಹಾಸೇಲೋ ಪಬ್ಬತೋ ಇಮಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ , ನ ತ್ವೇವ ಕಪ್ಪೋ। ಏವಂ ದೀಘೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಪ್ಪೋ। ಏವಂ ದೀಘಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು , ಕಪ್ಪಾನಂ ನೇಕೋ ಕಪ್ಪೋ ಸಂಸಿತೋ, ನೇಕಂ ಕಪ್ಪಸತಂ ಸಂಸಿತಂ, ನೇಕಂ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಂ ಸಂಸಿತಂ, ನೇಕಂ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸಂಸಿತಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ...ಪೇ॰... ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಾಸಪಸುತ್ತಂ

೧೨೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೀವದೀಘೋ, ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಪ್ಪೋ”ತಿ? “ದೀಘೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ನ ಸುಕರೋ ಸಙ್ಖಾತುಂ ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ”ತಿ।

“ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ? “ಸಕ್ಕಾ, ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಆಯಸಂ ನಗರಂ ಯೋಜನಂ ಆಯಾಮೇನ ಯೋಜನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಯೋಜನಂ ಉಬ್ಬೇಧೇನ, ಪುಣ್ಣಂ ಸಾಸಪಾನಂ ಗುಳಿಕಾಬದ್ಧಂ [ಚೂಳಿಕಾಬದ್ಧಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ತತೋ ಪುರಿಸೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಏಕಮೇಕಂ ಸಾಸಪಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ಖಿಪ್ಪತರಂ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹಾಸಾಸಪರಾಸಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನ ತ್ವೇವ ಕಪ್ಪೋ। ಏವಂ ದೀಘೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಪ್ಪೋ। ಏವಂ ದೀಘಾನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಪ್ಪಾನಂ ನೇಕೋ ಕಪ್ಪೋ ಸಂಸಿತೋ, ನೇಕಂ ಕಪ್ಪಸತಂ ಸಂಸಿತಂ, ನೇಕಂ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಂ ಸಂಸಿತಂ, ನೇಕಂ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸಂಸಿತಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಂಸಾರೋ ...ಪೇ॰... ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಾವಕಸುತ್ತಂ

೧೩೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಕೀವಬಹುಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಪ್ಪಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ”ತಿ? “ಬಹುಕಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕಪ್ಪಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ। ತೇ ನ ಸುಕರಾ ಸಙ್ಖಾತುಂ - ‘ಏತ್ತಕಾ ಕಪ್ಪಾ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ’”ತಿ।

“ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ? “ಸಕ್ಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। “ಇಧಸ್ಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಾವಕಾ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕಾ ವಸ್ಸಸತಜೀವಿನೋ। ತೇ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಅನನುಸ್ಸರಿತಾವ ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಹಿ ಕಪ್ಪಾ ಅಸ್ಸು, ಅಥ ಖೋ ತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಾವಕಾ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕಾ ವಸ್ಸಸತಜೀವಿನೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ಏವಂ ಬಹುಕಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ। ತೇ ನ ಸುಕರಾ ಸಙ್ಖಾತುಂ - ‘ಏತ್ತಕಾ ಕಪ್ಪಾ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಗಙ್ಗಾಸುತ್ತಂ

೧೩೧. ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೀವಬಹುಕಾ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಪ್ಪಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ"ತಿ? "ಬಹುಕಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಪ್ಪಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ। ತೇ ನ ಸುಕರಾ ಸಙ್ಖಾತುಂ – 'ಏತ್ತಕಾ ಕಪ್ಪಾ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ'"ತಿ।

"ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಉಪಮಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ? "ಸಕ್ಕಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯತೋ ಚಾಯಂ ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಭವತಿ ಯತ್ಥ ಚ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಅಪ್ಪೇತಿ, ಯಾ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ವಾಲಿಕಾ ಸಾ ನ ಸುಕರಾ ಸಙ್ಖಾತುಂ – 'ಏತ್ತಕಾ ವಾಲಿಕಾ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಾಲಿಕಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಾಲಿಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಾಲಿಕಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ'ತಿ। ತತೋ ಬಹುತರಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಪ್ಪಾ ಅಬ್ಭತೀತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ। ತೇ ನ ಸುಕರಾ ಸಙ್ಖಾತುಂ – 'ಏತ್ತಕಾ ಕಪ್ಪಾ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಏವಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ತಿಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ, ಕಟಸೀ ವಡ್ಢಿತಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ... ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದಣ್ಡಸುತ್ತಂ

೧೩೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಣ್ಡೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಖಿತ್ತೋ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಮೂಲೇನ ನಿಪತತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಮಜ್ಝೇನ ನಿಪತತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅನ್ತೇನ ನಿಪತತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾ ಸತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾ ಸನ್ಧಾವನ್ತಾ ಸಂಸರನ್ತಾ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಪರಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಪುಗ್ಗಲಸುತ್ತಂ

೧೩೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ...ಪೇ॰... ಏಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಂ ಸನ್ಧಾವತೋ ಸಂಸರತೋ ಸಿಯಾ ಏವಂ ಮಹಾ ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೋ ಅಟ್ಠಿಪುಞ್ಜೋ ಅಟ್ಠಿರಾಸಿ ಯಥಾಯಂ ವೇಪುಲ್ಲೋ ಪಬ್ಬತೋ, ಸಚೇ ಸಂಹಾರಕೋ ಅಸ್ಸ, ಸಮ್ಭತಞ್ಚ ನ ವಿನಸ್ಸೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

“ಏಕಸ್ಸೇಕೇನ ಕಪ್ಪೇನ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸಟ್ಠಿಸಞ್ಚಯೋ।
ಸಿಯಾ ಪಬ್ಬತಸಮೋ ರಾಸಿ, ಇತಿ ವುತ್ತಂ ಮಹೇಸಿನಾ॥

“ಸೋ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಅಕ್ಖಾತೋ, ವೇಪುಲ್ಲೋ ಪಬ್ಬತೋ ಮಹಾ।
ಉತ್ತರೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಸ್ಸ, ಮಗಧಾನಂ ಗಿರಿಬ್ಬಜೇ॥

“ಯತೋ ಚ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ।
ದುಕ್ಖಂ ದುಕ್ಖಸಮುಪ್ಪಾದಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಅತಿಕ್ಕಮಂ।
ಅರಿಯಂ ಚಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮಗಾಮಿನಂ॥

“ಸ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂಪರಮಂ, ಸನ್ಧಾವಿತ್ವಾನ ಪುಗ್ಗಲೋ।
ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯಾ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಿಣಕಟ್ಠಞ್ಚ ಪಥವೀ, ಅಸ್ಸು ಖೀರಞ್ಚ ಪಬ್ಬತಂ।
ಸಾಸಪಾ ಸಾವಕಾ ಗಙ್ಗಾ, ದಣ್ಡೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಚಾತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ದುಗ್ಗತಸುತ್ತಂ

೧೩೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ ದುಗ್ಗತಂ ದುರೂಪೇತಂ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - ‘ಅಮ್ಹೇಹಿಪಿ ಏವರೂಪಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು…ಪೇ॰… ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸುಖಿತಸುತ್ತಂ

೧೩೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ…ಪೇ॰… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ ಸುಖಿತಂ ಸುಸಜ್ಜಿತಂ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - ‘ಅಮ್ಹೇಹಿಪಿ ಏವರೂಪಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತಿಂಸಮತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೨೯. ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ। ಅಥ ಖೋ ತಿಂಸಮತ್ತಾ ಪಾವೇಯ್ಯಕಾ [ಪಾಠೇಯ್ಯಕಾ (ಕತ್ಥಚಿ) ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಮಹಾವಗ್ಗೇ ಕಥಿನಕ್ಖನ್ಧಕೇಪಿ] ಭಿಕ್ಖೂ ಸಬ್ಬೇ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇಚೀವರಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಸಂಯೋಜನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – "ಇಮೇ ಖೋ ತಿಂಸಮತ್ತಾ ಪಾವೇಯ್ಯಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಬ್ಬೇ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇಚೀವರಿಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಸಂಯೋಜನಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮೇಸಂ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ ಯಥಾ ನೇಸಂ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆಸನೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವಾ ವೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ಯಂ ವಾ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕ"ನ್ತಿ? "ಯಥಾ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮ, ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯಂ ನೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕ"ನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಧು ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ। ಏತದೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹುತರಂ, ಯಂ ವೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕಂ। ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗುನ್ನಂ ಸತಂ ಗೋಭೂತಾನಂ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕಂ। ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಿಂಸಾನಂ [ಮಹಿಸಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸತಂ ಮಹಿಂಸಭೂತಾನಂ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ …ಪೇ॰… ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉರಬ್ಭಾನಂ ಸತಂ ಉರಬ್ಭಭೂತಾನಂ…ಪೇ॰… ಅಜಾನಂ ಸತಂ ಅಜಭೂತಾನಂ… ಮಿಗಾನಂ ಸತಂ ಮಿಗಭೂತಾನಂ… ಕುಕ್ಕುಟಾನಂ ಸತಂ ಕುಕ್ಕುಟಭೂತಾನಂ… ಸೂಕರಾನಂ ಸತಂ ಸೂಕರಭೂತಾನಂ… ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋರಾ ಗಾಮಘಾತಾತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ। ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋರಾ ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕಾತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ। ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋರಾ ಪಾರದಾರಿಕಾತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಾನಂ ಲೋಹಿತಂ ಪಸ್ಸನ್ನಂ ಪಗ್ಘರಿತಂ, ನ ತ್ವೇವ ಚತೂಸು ಮಹಾಸಮುದ್ದೇಸು ಉದಕಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು"ನ್ತಿ।

"ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ತಿಂಸಮತ್ತಾನಂ ಪಾವೇಯ್ಯಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮಾತುಸುತ್ತಂ

೧೩೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ…ಪೇ॰… ನ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ನಮಾತಾಭೂತಪುಬ್ಬೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಿತುಸುತ್ತಂ

೧೩೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ…ಪೇ॰… ನ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ನಪಿತಾಭೂತಪುಬ್ಬೋ …ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಭಾತುಸುತ್ತಂ

೧೩೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ನ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ನಭಾತಾಭೂತಪುಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಭಗಿನಿಸುತ್ತಂ

೧೪೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ನ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ನಭಗಿನಿಭೂತಪುಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೪೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ನ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ನಪುತ್ತಭೂತಪುಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಧೀತುಸುತ್ತಂ

೧೪೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ನ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ನ ಧೀತಾಭೂತಪುಬ್ಬೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಏವಂ ದೀಘರತ್ತಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ತಿಬ್ಬಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ಬ್ಯಸನಂ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ, ಕಟಸೀ ವಡ್ಢಿತಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವೇಪುಲ್ಲಪಬ್ಬತಸುತ್ತಂ

೧೪೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ವೇಪುಲ್ಲಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ‘ಪಾಚೀನವಂಸೋ’ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ‘ತಿವರಾ’ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ತಿವರಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಚತ್ತಾರೀಸ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ತಿವರಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ಪಾಚೀನವಂಸಂ ಪಬ್ಬತಂ ಚತೂಹೇನ ಆರೋಹನ್ತಿ, ಚತೂಹೇನ ಓರೋಹನ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮಯೇನ ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಿಧುರಸಞ್ಜೀವಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಪಸ್ಸಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ಚೇವಿಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ

ಅನ್ತರಹಿತಾ, ತೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ಸೋ ಚ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅದ್ಧುವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ವೇಪುಲ್ಲಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ 'ವಙ್ಕಕೋ'ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ 'ರೋಹಿತಸ್ಸಾ'ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ರೋಹಿತಸ್ಸಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ತಿಂಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ರೋಹಿತಸ್ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ವಙ್ಕಕಂ ಪಬ್ಬತಂ ತೀಹೇನ ಆರೋಹನ್ತಿ, ತೀಹೇನ ಓರೋಹನ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಕೋಣಾಗಮನೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸುತ್ತರಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಪಸ್ಸಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ಚೇವಿಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ತೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ಸೋ ಚ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ವೇಪುಲ್ಲಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ 'ಸುಪಸ್ಸೋ'ತ್ವೇವ [ಸುಫಸ್ಸೋತ್ವೇವ (ಸೀ॰)] ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ 'ಸುಪ್ಪಿಯಾ'ತ್ವೇವ [ಅಪ್ಪಿಯಾತ್ವೇವ (ಸೀ॰)] ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ಸುಪ್ಪಿಯಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ವೀಸತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। ಸುಪ್ಪಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ಸುಪಸ್ಸಂ ಪಬ್ಬತಂ ದ್ವೀಹೇನ ಆರೋಹನ್ತಿ, ದ್ವೀಹೇನ ಓರೋಹನ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತಿಸ್ಸಭಾರದ್ವಾಜಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಪಸ್ಸಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ಚೇವಿಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ತೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ಸೋ ಚ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅದ್ಧುವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತುಂ।

"ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ವೇಪುಲ್ಲಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ 'ವೇಪುಲ್ಲೋ'ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ 'ಮಾಗಧಕಾ'ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ಮಾಗಧಕಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಪ್ಪಕಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ಪರಿತ್ತಂ ಲಹುಕಂ [ಲಹುಸಂ (ಸೀ॰)]; ಯೋ ಚಿರಂ ಜೀವತಿ ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ। ಮಾಗಧಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಮುಹುತ್ತೇನ ಆರೋಹನ್ತಿ ಮುಹುತ್ತೇನ ಓರೋಹನ್ತಿ। ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಸಮಯೋ ಯಾ ಅಯಞ್ಚೇವಿಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಇಮೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಹಞ್ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅದ್ಧುವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

"ಪಾಚೀನವಂಸೋ ತಿವರಾನಂ, ರೋಹಿತಸ್ಸಾನ ವಙ್ಕಕೋ।
ಸುಪ್ಪಿಯಾನಂ ಸುಪಸ್ಸೋತಿ, ಮಾಗಧಾನಞ್ಚ ವೇಪುಲ್ಲೋ॥

"ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ।
ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ ಸುಖೋ"ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದುಗ್ಗತಂ ಸುಖಿತಞ್ಚೇವ, ತಿಂಸ ಮಾತಾಪಿತೇನ ಚ।
ಭಾತಾ ಭಗಿನೀ ಪುತ್ತೋ ಚ, ಧೀತಾ ವೇಪುಲ್ಲಪಬ್ಬತಂ॥

ಅನಮತಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೫. ಕಸ್ಸಪಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸನ್ತುಟ್ಠಸುತ್ತಂ

೧೪೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಸನ್ತುಟ್ಠಾಯಂ [ಸನ್ತುಟ್ಠೋಯಂ (ಸೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪೋ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ; ನ ಚ ಚೀವರಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ; ಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ಅಗಧಿತೋ [ಅಗಥಿತೋ (ಸೀ॰)] ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ’’।

‘‘ಸನ್ತುಟ್ಠಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪೋ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ; ನ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ; ಲದ್ಧಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ।

‘‘ಸನ್ತುಟ್ಠಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪೋ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ; ನ ಚ ಸೇನಾಸನಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಸೇನಾಸನಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ; ಲದ್ಧಾ ಚ ಸೇನಾಸನಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ।

‘‘ಸನ್ತುಟ್ಠಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪೋ ಇತರೀತರೇನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಇತರೀತರಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ; ನ ಚ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ; ಲದ್ಧಾ ಚ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ।

‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ; ನ ಚ ಚೀವರಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ; ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ನ ಚ ಪರಿತಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ; ಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ಅಗಧಿತಾ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನಾ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ’’’। (ಏವಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಾತಬ್ಬಂ)।

‘‘‘ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ…ಪೇ॰… ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ…ಪೇ॰… ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತರೀತರೇನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಇತರೀತರಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ; ನ ಚ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ; ಲದ್ಧಾ ಚ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಅಗಧಿತಾ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನಾ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಸಪೇನ ವಾ ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓವದಿಸ್ಸಾಮಿ ಯೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ [ಯೋ ವಾ ಪನ (ಸೀ॰), ಯೋ ವಾ (ಪೀ॰)] ಕಸ್ಸಪಸದಿಸೋ, ಓವದಿತೇಹಿ ಚ ಪನ ವೋ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀಸುತ್ತಂ

೧೪೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ – "ವುಚ್ಚತಿ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಅನಾತಾಪೀ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಅಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಆತಾಪೀ ಚ ಖೋ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಭಬ್ಬೋ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಾತಾಪೀ ಹೋತಿ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಅಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ; ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಪನಾವುಸೋ, ಆತಾಪೀ ಹೋತಿ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಭಬ್ಬೋ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ"ತಿ? "ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀಯಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾನುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಾತಾಪೀ ಹೋತಿ"।

"ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀಯಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾನುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ನ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಾತಾಪೀ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಅಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

"ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಆತಾಪೀ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀಯಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ, ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ಆತಪ್ಪಂ ಕರೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆತಾಪೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀಯಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, 'ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಭಬ್ಬೋ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಚನ್ದೂಪಮಸುತ್ತಂ

೧೪೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ಚನ್ದೂಪಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಥ - ಅಪಕಸ್ಸೇವ ಕಾಯಂ, ಅಪಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ, ನಿಚ್ಚನವಕಾ ಕುಲೇಸು ಅಪ್ಪಗಬ್ಬಾ [ಅಪ್ಪಗಬ್ಭಾ (ಕ॰)]। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಜರುದಪಾನಂ ವಾ ಓಲೋಕೇಯ್ಯ ಪಬ್ಬತವಿಸಮಂ ವಾ ನದೀವಿದುಗ್ಗಂ ವಾ - ಅಪಕಸ್ಸೇವ ಕಾಯಂ, ಅಪಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದೂಪಮಾ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಥ - ಅಪಕಸ್ಸೇವ ಕಾಯಂ, ಅಪಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ, ನಿಚ್ಚನವಕಾ ಕುಲೇಸು ಅಪ್ಪಗಬ್ಬಾ"।

"ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದೂಪಮೋ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ಅಪಕಸ್ಸೇವ ಕಾಯಂ, ಅಪಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ, ನಿಚ್ಚನವಕೋ ಕುಲೇಸು ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಥಂರೂಪೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಿ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಾಣಿಂ ಚಾಲೇಸಿ। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಆಕಾಸೇ ಪಾಣಿ ನ ಸಜ್ಜತಿ ನ ಗಯ್ಹತಿ ನ ಬಜ್ಝತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತೋ ಕುಲೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಜ್ಜತಿ ನ ಗಯ್ಹತಿ ನ ಬಜ್ಝತಿ - 'ಲಭನ್ತು ಲಾಭಕಾಮಾ, ಪುಞ್ಞಕಾಮಾ ಕರೋನ್ತು ಪುಞ್ಞಾನೀ'ತಿ; ಯಥಾಸಕೇನ ಲಾಭೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಸುಮನೋ, ಏವಂ ಪರೇಸಂ ಲಾಭೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಸುಮನೋ; ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಿ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತೋ ಕುಲೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಜ್ಜತಿ ನ ಗಯ್ಹತಿ ನ ಬಜ್ಝತಿ - 'ಲಭನ್ತು ಲಾಭಕಾಮಾ, ಪುಞ್ಞಕಾಮಾ ಕರೋನ್ತು ಪುಞ್ಞಾನೀ'ತಿ; ಯಥಾಸಕೇನ ಲಾಭೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಸುಮನೋ; ಏವಂ ಪರೇಸಂ ಲಾಭೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಸುಮನೋ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಥಂರೂಪಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಹೋತಿ, ಕಥಂರೂಪಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ । ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯುಂ, ಸುತ್ವಾ ಚ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ಪಸೀದೇಯ್ಯುಂ, ಪಸನ್ನಾ ಚ ಮೇ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ; ಏವರೂಪಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಹೋತಿ।

"ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ [ವಿಞ್ಞೂಹಿ (?)]। ಅಹೋ, ವತ ಮೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯುಂ, ಸುತ್ವಾ ಚ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಆಜಾನಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಕಾರುಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅನುದ್ದಯಂ [ಅನುದಯಂ (ಬಹೂಸು) ದ್ವಿತ್ತಕಾರಣಂ ಪನ ಗವೇಸಿತಬ್ಬಂ] ಪಟಿಚ್ಚ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಏವರೂಪಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ಹೋತಿ।

“ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ। ಅಹೋ, ವತ ಮೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯುಂ, ಸುತ್ವಾ ಚ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಆಜಾನಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ಇತಿ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಕಾರುಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅನುದ್ದಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಕಸ್ಸಪೇನ ವಾ ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓವದಿಸ್ಸಾಮಿ ಯೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸದಿಸೋ, ಓವದಿತೇಹಿ ಚ ಪನ ವೋ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಕುಲೂಪಕಸುತ್ತಂ

೧೪೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಥಂರೂಪೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಿ ಕುಲೂಪಕೋ ಹೋತುಂ, ಕಥಂರೂಪೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಅರಹತಿ ಕುಲೂಪಕೋ ಹೋತು”ನ್ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ‘ದೇನ್ತುಯೇವ ಮೇ, ಮಾ ನಾದಂಸು; ಬಹುಕಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಥೋಕಂ; ಪಣೀತಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಲೂಖಂ; ಸೀಘಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ದನ್ಧಂ; ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂಚಿತ್ತಸ್ಸ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತೋ ನ ದೇನ್ತಿ, ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಥೋಕಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಬಹುಕಂ… ಪೇ॰… ಲೂಖಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಪಣೀತಂ… ದನ್ಧಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಸೀಘಂ, ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಅರಹತಿ ಕೂಲೂಪಕೋ ಹೋತುಂ।

“ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ‘ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ ಪರಕುಲೇಸು - ದೇನ್ತುಯೇವ ಮೇ, ಮಾ ನಾದಂಸು; ಬಹುಕಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಥೋಕಂ; ಪಣೀತಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಲೂಖಂ; ದೀಘಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ದನ್ಧಂ; ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂಚಿತ್ತಸ್ಸ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತೋ ನ ದೇನ್ತಿ; ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಥೋಕಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಬಹುಕಂ; ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಲೂಖಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಪಣೀತಂ; ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ದನ್ಧಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಸೀಘಂ; ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ತೇನ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಿ ಕುಲೂಪಕೋ ಹೋತುಂ।

“ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂಚಿತ್ತೋ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ - ‘ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ ಪರಕುಲೇಸು - ದೇನ್ತುಯೇವ ಮೇ, ಮಾ ನಾದಂಸು; ಬಹುಕಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಥೋಕಂ; ಪಣೀತಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಲೂಖಂ; ಸೀಘಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ದನ್ಧಂ; ಸಕ್ಕಚ್ಚಞ್ಞೇವ ಮೇ ದೇನ್ತು, ಮಾ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಏವಂಚಿತ್ತಸ್ಸ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತೋ ನ ದೇನ್ತಿ; ತೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಥೋಕಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಬಹುಕಂ; ತೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಲೂಖಂ ದೇನ್ತಿ , ನೋ ಪಣೀತಂ; ತೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ದನ್ಧಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಸೀಘಂ; ತೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ನ ಸನ್ದೀಯತಿ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ।

ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇನ್ತಿ, ನೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ; ತೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ನ ಸನ್ದೀಯತಿ ; ಸೋ ನ ತತೋನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತಿ। ಕಸ್ಸಪೇನ ವಾ ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓವದಿಸ್ಸಾಮಿ ಯೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸದಿಸೋ। ಓವದಿತೇಹಿ ಚ ಪನ ವೋ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಜಿಣ್ಣಸುತ್ತಂ

೧೪೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ…ಪೇ॰… ರಾಜಗಹೇ ವೇಳುವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - ''ಜಿಣ್ಣೋಸಿ ದಾನಿ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಗರುಕಾನಿ ಚ ತೇ ಇಮಾನಿ ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಸನಾನಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಗಹಪತಾನಿ [ಗಹಪತಿಕಾನಿ (ಸೀ॰)] ಚೇವ ಚೀವರಾನಿ ಧಾರೇಹಿ, ನಿಮನ್ತನಾನಿ ಚ ಭುಞ್ಜಾಹಿ, ಮಮ ಚ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿಹರಾಹೀ''ತಿ।

''ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದೀಘರತ್ತಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇವ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇವ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇವ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ತೇಚೀವರಿಕೋ ಚೇವ ತೇಚೀವರಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಚೇವ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪವಿವಿತ್ತೋ ಚೇವ ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಚೇವ ಅಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚೇವ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ [ವೀರಿಯಾರಬ್ಭಸ್ಸ (ಕ॰)] ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ''ತಿ।

''ಕಿಂ [ಕಂ (ಕ॰)] ಪನ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇವ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇವ…ಪೇ॰… ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇವ… ತೇಚೀವರಿಕೋ ಚೇವ… ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವ… ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಪವಿವಿತ್ತೋ ಚೇವ… ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚೇವ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ''ತಿ?

''ದ್ವೇ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇವ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇವ…ಪೇ॰… ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇವ… ತೇಚೀವರಿಕೋ ಚೇವ… ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವ… ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಪವಿವಿತ್ತೋ ಚೇವ… ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚೇವ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಅತ್ತನೋ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ, ಪಚ್ಛಿಮಞ್ಚ ಜನತಂ ಅನುಕಮ್ಪಮಾನೋ - 'ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ' [ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। 'ಯೇ ಕಿರ ತೇ ಅಹೇಸುಂ ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ತೇ ದೀಘರತ್ತಂ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ…ಪೇ॰… ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ …ಪೇ॰… ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ… ತೇಚೀವರಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ… ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ… ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ… ಪವಿವಿತ್ತಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ… ಅಸಂಸಟ್ಠಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ'ತಿ। ತೇ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ।

''ಇಮೇ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದ್ವೇ ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇವ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇವ…ಪೇ॰… ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇವ… ತೇಚೀವರಿಕೋ ಚೇವ… ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವ… ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಪವಿವಿತ್ತೋ ಚೇವ… ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚೇವ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ''ತಿ।

''ಸಾಧು ಸಾಧು, ಕಸ್ಸಪ। ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಟಿಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಾಣಾನಿ ಚೇವ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ಧಾರೇಹಿ

ನಿಬ್ಬಸನಾನಿ, ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚ ಚರಾಹಿ, ಅರಞ್ಞೇ ಚ ವಿಹರಾಹೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಓವಾದಸುತ್ತಂ

೧೪೯. ರಾಜಗಹೇ ವೇಳುವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಓವದ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂ; ಕರೋಹಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ। ಅಹಂ ವಾ, ಕಸ್ಸಪ , ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದೇಯ್ಯಂ ತ್ವಂ ವಾ; ಅಹಂ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೇಯ್ಯಂ ತ್ವಂ ವಾ"ತಿ।

"ದುಬ್ಬಚಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅಕ್ಖಮಾ, ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅನುಸಾಸನಿಂ। ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅದ್ದಸಂ ಭಣ್ಡಞ್ಚ [ಭಣ್ಡುಞ್ಚ (ಸೀ॰)] ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಂ ಅಭಿಜಿಕಞ್ಚ [ಆಭಿಞ್ಜಿಕಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಆಭಿಜ್ಜಿಕಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸುತೇನ ಅಚ್ಚಾವದನ್ತೇ - 'ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ಬಹುತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಸುನ್ದರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಚಿರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಭಣ್ಡಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಂ ಅಭಿಜಿಕಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ - 'ಸತ್ಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಸತ್ಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ।

"ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸುತೇನ ಅಚ್ಚಾವದಥ - 'ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ಬಹುತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಸುನ್ದರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಚಿರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸುತೇನ ಅಚ್ಚಾವದಥ - ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ಬಹುತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಸುನ್ದರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಚಿರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ನೋ ಚೇ ಕಿರ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ, ಅಥ ಕಿಂ ಚರಹಿ ತುಮ್ಹೇ, ಮೋಘಪುರಿಸಾ, ಕಿಂ ಜಾನನ್ತಾ ಕಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಮಾನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸುತೇನ ಅಚ್ಚಾವದಥ - 'ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ಬಹುತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಸುನ್ದರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಚಿರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಅಚ್ಚಯೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ, ಯಥಾಬಾಲೇ ಯಥಾಮೂಳ್ಹೇ ಯಥಾಅಕುಸಲೇ [ಯಥಾ ಬಾಲೇ ಯಥಾ ಮೂಳ್ಹೇ ಯಥಾ ಅಕುಸಲೇ (ಪೀ॰), ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ (?)], ಯೇ ಮಯಂ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಮಾನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸುತೇನ ಅಚ್ಚಾವದಿಮ್ಹ - 'ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ಬಹುತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ , ಕೋ ಸುನ್ದರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಚಿರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾ"ತಿ।

"ತಗ್ಘ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲೇ ಯಥಾಮೂಳ್ಹೇ ಯಥಾಅಕುಸಲೇ, ಯೇ ತುಮ್ಹೇ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಮಾನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸುತೇನ ಅಚ್ಚಾವದಿತ್ಥ - 'ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ಬಹುತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಸುನ್ದರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಕೋ ಚಿರತರಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ

ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋಥ, ತಂ ವೋ ಮಯಂ [ಮಯಂ ಅಚ್ಚಯಂ (ಸೀ॰)] ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ। ವುದ್ಧಿ ಹೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯೋ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತೀ''ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಓವಾದಸುತ್ತಂ

೧೪೭. ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ [ಸಾವತ್ಥಿ, ತತ್ರ-ಏತದವೋಚ (ಸೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - ''ಓವದ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂ; ಕರೋಹಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ। ಅಹಂ ವಾ, ಕಸ್ಸಪ , ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದೇಯ್ಯಂ ತ್ವಂ ವಾ; ಅಹಂ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೇಯ್ಯಂ ತ್ವಂ ವಾ''ತಿ।

''ದುಬ್ಬಚಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅಕ್ಖಮಾ ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅನುಸಾಸನಿಂ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಸದ್ಧಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರೀ [ಹಿರಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪಂ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯಂ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ [ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ (ಸೀ॰)], ಹಾನಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ।

''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಳಪಕ್ಖೇ ಚನ್ದಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಹಾಯತೇವ ವಣ್ಣೇನ, ಹಾಯತಿ ಮಣ್ಡಲೇನ, ಹಾಯತಿ ಆಭಾಯ, ಹಾಯತಿ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹೇನ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ಧಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಹಿರೀ ನತ್ಥಿ… ಓತ್ತಪ್ಪಂ ನತ್ಥಿ … ವೀರಿಯಂ ನತ್ಥಿ… ಪಞ್ಞಾ ನತ್ಥಿ… ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಹಾನಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ।

'''ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಅಹಿರಿಕೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಕುಸೀತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಕೋಧನೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಉಪನಾಹೀ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ನ ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವಾದಕಾ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ।

''ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಸದ್ಧಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರೀ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯಂ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖೇ ಚನ್ದಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ವಡ್ಢತೇವ ವಣ್ಣೇನ, ವಡ್ಢತಿ ಮಣ್ಡಲೇನ , ವಡ್ಢತಿ ಆಭಾಯ, ವಡ್ಢತಿ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹೇನ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ಧಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು… ಹಿರೀ ಅತ್ಥಿ…ಪೇ॰… ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಅತ್ಥಿ… ವೀರಿಯಂ ಅತ್ಥಿ… ಪಞ್ಞಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

'''ಸದ್ಧೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಹಿರಿಮಾ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಪಞ್ಞವಾ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಅನುಪನಾಹೀ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; 'ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವಾದಕಾ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತ''ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಕಸ್ಸಪ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಸದ್ಧಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಹಿರೀ ನತ್ಥಿ… ಓತ್ತಪ್ಪಂ ನತ್ಥಿ… ವೀರಿಯಂ ನತ್ಥಿ… ಪಞ್ಞಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಹಾನಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಕಾಳಪಕ್ಖೇ ಚನ್ದಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಹಾಯತೇವ ವಣ್ಣೇನ…ಪೇ॰… ಹಾಯತಿ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹೇನ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ಧಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಹಿರೀ ನತ್ಥಿ… ಓತ್ತಪ್ಪಂ ನತ್ಥಿ… ವೀರಿಯಂ ನತ್ಥಿ… ಪಞ್ಞಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಹಾನಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ। ‘ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ’ತಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ ; ಅಹಿರಿಕೋ…ಪೇ॰… ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ… ಕುಸೀತೋ… ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ… ಕೋಧನೋ… ‘ಉಪನಾಹೀ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ’ತಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ; ‘ನ ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವಾದಕಾ’ತಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಪರಿಹಾನಮೇತಂ।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಸದ್ಧಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಹಿರೀ ಅತ್ಥಿ… ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಅತ್ಥಿ… ವೀರಿಯಂ ಅತ್ಥಿ… ಪಞ್ಞಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖೇ ಚನ್ದಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ವಡ್ಢತೇವ ವಣ್ಣೇನ, ವಡ್ಢತಿ ಮಣ್ಡಲೇನ, ವಡ್ಢತಿ ಆಭಾಯ, ವಡ್ಢತಿ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹೇನ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ಧಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಹಿರೀ ಅತ್ಥಿ… ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಅತ್ಥಿ… ವೀರಿಯಂ ಅತ್ಥಿ… ಪಞ್ಞಾ ಅತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಸ್ಸ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ।

“‘ಸದ್ಧೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ’ತಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; ಹಿರಿಮಾ…ಪೇ॰… ಓತ್ತಪ್ಪೀ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ… ಪಞ್ಞವಾ… ಅಕ್ಕೋಧನೋ… ‘ಅನುಪನಾಹೀ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ’ತಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ; ‘ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಓವಾದಕಾ’ತಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಅಪರಿಹಾನಮೇತ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತತಿಯಓವಾದಸುತ್ತಂ

೧೫೧. ರಾಜಗಹೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ [ಸಾವತ್ಥಿ, ಆರಾಮೇ (ಸೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಓವದ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂ; ಕರೋಹಿ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ। ಅಹಂ ವಾ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವದೇಯ್ಯಂ ತ್ವಂ ವಾ; ಅಹಂ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕರೇಯ್ಯಂ ತ್ವಂ ವಾ”ತಿ।

“ದುಬ್ಬಚಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅಕ್ಖಮಾ, ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅನುಸಾಸನಿ”ನ್ತಿ। “ತಥಾ ಹಿ ಪನ, ಕಸ್ಸಪ, ಪುಬ್ಬೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ , ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ತೇಚೀವರಿಕಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ತೇಚೀವರಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ಪವಿವಿತ್ತಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ಅಸಂಸಟ್ಠಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ಅಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಚೇವ ಅಹೇಸುಂ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ।

“ತತ್ರ ಯೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇವ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇವ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇವ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ತೇಚೀವರಿಕೋ ಚೇವ ತೇಚೀವರಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಚೇವ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪವಿವಿತ್ತೋ ಚೇವ ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಚೇವ ಅಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚೇವ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ತಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸನೇನ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ - ‘ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ನಾಮಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು; ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಇದಂ ಆಸನಂ ನಿಸೀದಾಹೀ’”ತಿ।

“ತತ್ರ, ಕಸ್ಸಪ, ನವಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಯೋ ಕಿರ ಸೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇವ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇವ…ಪೇ॰… ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇವ… ತೇಚೀವರಿಕೋ ಚೇವ… ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವ… ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಪವಿವಿತ್ತೋ ಚೇವ… ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಚೇವ… ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚೇವ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ತಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸನೇನ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ - ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ನಾಮಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು; ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಇದಂ ಆಸನಂ ನಿಸೀದಾಹೀ’ತಿ। ತೇ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ; ತೇಸಂ ತಂ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ।

“ಏತರಹಿ ಪನ, ಕಸ್ಸಪ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಚೇವ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ನ ಚ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ನ ಚೇವ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ನ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ನ ಚೇವ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ನ ಚ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ನ ಚೇವ ತೇಚೀವರಿಕಾ ನ ಚ ತೇಚೀವರಿಕತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ನ ಚೇವ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ನ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ನ ಚೇವ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ನ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ನ ಚೇವ ಪವಿವಿತ್ತಾ ನ ಚ ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ, ನ ಚೇವ ಅಸಂಸಟ್ಠಾ ನ ಚ ಅಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ , ನ ಚೇವ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ನ ಚ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ।

“ತತ್ರ ಯೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಲಾಭೀ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತ-ಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ತಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸನೇನ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ - ‘ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ನಾಮಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಕಾಮೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು; ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಇದಂ ಆಸನಂ ನಿಸೀದಾಹೀ’”ತಿ।

“ತತ್ರ, ಕಸ್ಸಪ, ನವಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಯೋ ಕಿರ ಸೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಲಾಭೀ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತ-ಸೇನಾಸನ-ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ತಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸನೇನ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ - ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋ ನಾಮಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಭದ್ದಕೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಕಾಮೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು; ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಇದಂ ಆಸನಂ ನಿಸೀದಾಹೀ’ತಿ। ತೇ ತಥತ್ತಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಉಪದ್ದುತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೂಪದ್ದವೇನ ಅಭಿಪತ್ಥನಾ [ಅಭಿಭವನಾ (ಸೀ॰)] ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಅಭಿಪತ್ಥನೇನಾ’ತಿ [ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಅಭಿಭವನೇನಾತಿ (ಸೀ॰)], ಏತರಹಿ ತಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಉಪದ್ದುತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೂಪದ್ದವೇನ ಅಭಿಪತ್ಥನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಅಭಿಪತ್ಥನೇನಾ’”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೫೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ”।

“ಅಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರಾಮಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಮಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ …ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ…ಪೇ॰… ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಅಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಮಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋಮಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋಮಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ, ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ, ತಿರೋಪಾಕಾರಂ, ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ, ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ;

ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸಾಮಿ ಪರಿಮಜ್ಜಾಮಿ; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ।

"ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾಮಿ, ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ…ಪೇ॰… ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ।

"ಅಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ, ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ, ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - 'ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ , ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

"ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮೇ ವತ, ಭೋನ್ತೋ, ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ, ಇಮೇ ವಾ ಪನ, ಭೋನ್ತೋ, ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ'ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ,

ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ...ಪೇ॰... ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉಪಸ್ಸಯಸುತ್ತಂ

೧೫೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - "ಆಯಾಮ, ಭನ್ತೇ ಕಸ್ಸಪ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ತ್ವಂ ಬಹುಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - "ಆಯಾಮ, ಭನ್ತೇ ಕಸ್ಸಪ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ತ್ವಂ ಬಹುಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - "ಆಯಾಮ, ಭನ್ತೇ ಕಸ್ಸಪ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಥುಲ್ಲತಿಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅನತ್ತಮನಾ ಅನತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ - "ಕಿಂ ಪನ ಅಯ್ಯೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಆನನ್ದಸ್ಸ ವೇದೇಹಮುನಿನೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸೂಚಿವಾಣಿಜಕೋ ಸೂಚಿಕಾರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸೂಚಿಂ ವಿಕ್ಕೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಅಯ್ಯೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಆನನ್ದಸ್ಸ ವೇದೇಹಮುನಿನೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಥುಲ್ಲತಿಸ್ಸಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಇಮಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಮಾನಾಯ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಅಹಂ ಸೂಚಿವಾಣಿಜಕೋ, ತ್ವಂ ಸೂಚಿಕಾರೋ; ಉದಾಹು ಅಹಂ ಸೂಚಿಕಾರೋ, ತ್ವಂ ಸೂಚಿವಾಣಿಜಕೋ"ತಿ? "ಖಮ , ಭನ್ತೇ ಕಸ್ಸಪ, ಬಾಲೋ ಮಾತುಗಾಮೋ"ತಿ। "ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಮಾ ತೇ ಸಙ್ಘೋ ಉತ್ತರಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಅಪಿ ನು ತ್ವಂ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಉಪನೀತೋ - 'ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಆನನ್ದೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ

ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಉಪನೀತೋ - 'ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖತಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ'ತಿ...ಪೇ॰... । (ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।)

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಅಪಿ ನು ತ್ವಂ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಉಪನೀತೋ - 'ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಆನನ್ದೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಉಪನೀತೋ - 'ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ'"ತಿ।

"ಸತ್ತರತನಂ ವಾ, ಆವುಸೋ, ನಾಗಂ ಅಡ್ಢಟ್ಠಮರತನಂ ವಾ ತಾಲಪತ್ತಿಕಾಯ ಛಾದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಯೋ ಮೇ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಛಾದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಚವಿತ್ಥ ಚ ಪನ ಥುಲ್ಲತಿಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮ್ಹಾತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಚೀವರಸುತ್ತಂ

೧೫೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ದಕ್ಖಿಣಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ತಿಂಸಮತ್ತಾ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಕುಮಾರಭೂತಾ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ದಕ್ಖಿಣಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರಿತ್ವಾ ಯೇನ ರಾಜಗಹಂ ವೇಳುವನಂ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಏತದವೋಚ - "ಕತಿ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಭಗವತಾ ಕುಲೇಸು ತಿಕಭೋಜನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ?

"ತಯೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಕಸ್ಸಪ, ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಭಗವತಾ ಕುಲೇಸು ತಿಕಭೋಜನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ - ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಮಾ ಪಾಪಿಚ್ಛಾ ಪಕ್ಖಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ [ವಿನಯಪಿಟಕೇ

ಚೂಳವಗ್ಗೇ ಸಂಘಭೇದಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ ವಜಿರಬುದ್ಧಿಯಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ದಸ್ಸಿತೋ], ಕುಲಾನುದ್ದಯತಾಯ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಕಸ್ಸಪ, ತಯೋ ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಭಗವತಾ ಕುಲೇಸು ತಿಕಭೋಜನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ।

"ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಇಮೇಹಿ ನವೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೇಹಿ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂಹಿ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರಸಿ? ಸಸ್ಸಘಾತಂ ಮಞ್ಞೇ ಚರಸಿ, ಕುಲೂಪಘಾತಂ ಮಞ್ಞೇ ಚರಸಿ। ಓಲುಜ್ಜತಿ [ಉಲ್ಲುಜ್ಜತಿ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಚ)] ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಪರಿಸಾ; ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ, ನವಪ್ಪಾಯಾ। ನ ವಾಯಂ ಕುಮಾರಕೋ ಮತ್ತಮಞ್ಞಾಸೀ"ತಿ।

"ಅಪಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ ಕಸ್ಸಪ, ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮಯಂ ಅಜ್ಜಾಪಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಕುಮಾರಕವಾದಾ ನ ಮುಚ್ಚಾಮಾ"ತಿ। "ತಥಾ ಹಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಇಮೇಹಿ ನವೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೇಹಿ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂಹಿ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರಸಿ, ಸಸ್ಸಘಾತಂ ಮಞ್ಞೇ ಚರಸಿ, ಕುಲೂಪಘಾತಂ ಮಞ್ಞೇ ಚರಸಿ। ಓಲುಜ್ಜತಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಪರಿಸಾ; ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ, ನವಪ್ಪಾಯಾ। [ಪಲುಜ್ಜತಿ ಖೋ ತೇ ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ ಪರಿಸಾ (ಕ॰ ಸೀ॰)] ನ ವಾಯಂ ಕುಮಾರಕೋ ಮತ್ತಮಞ್ಞಾಸೀ"ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಥುಲ್ಲನನ್ದಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ – "ಅಯ್ಯೇನ ಕಿರ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಅಯ್ಯೋ ಆನನ್ದೋ ವೇದೇಹಮುನಿ ಕುಮಾರಕವಾದೇನ ಅಪಸಾದಿತೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಥುಲ್ಲನನ್ದಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅನತ್ತಮನಾ ಅನತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ – "ಕಿಂ ಪನ ಅಯ್ಯೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಸಮಾನೋ ಅಯ್ಯಂ ಆನನ್ದಂ ವೇದೇಹಮುನಿಂ ಕುಮಾರಕವಾದೇನ ಅಪಸಾದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ! ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಥುಲ್ಲನನ್ದಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಇಮಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಮಾನಾಯ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ತಗ್ಘಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಥುಲ್ಲನನ್ದಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸಹಸಾ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ। ಯತ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸಿತಾ [ಉದ್ದಿಸಿತುಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಅಞ್ಞತ್ರ ತೇನ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ। ಪುಬ್ಬೇ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಅಗಾರಿಕಭೂತಸ್ಸ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ [ರಜೋಪಥೋ (ಸೀ॰)], ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾನಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಕಾರೇತ್ವಾ [ಕರಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯೇ ಲೋಕೇ ಅರಹನ್ತೋ ತೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂ।

ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅದ್ದಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ರಾಜಗಹಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ನಾಳನ್ದಂ ಬಹುಪುತ್ತೇ ಚೇತಿಯೇ ನಿಸಿನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮೇ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಸತ್ಥಾರಞ್ಚ ವತಾಹಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ, ಭಗವನ್ತಮೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ; ಸುಗತಞ್ಚ ವತಾಹಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ, ಭಗವನ್ತಮೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ; ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಞ್ಚ ವತಾಹಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ; ಭಗವನ್ತಮೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ತತ್ಥೇವ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ; ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ । ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಯೋ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸಾವಕಂ

ಅಜಾನಞ್ಞೇವ ವದೇಯ್ಯ ಜಾನಾಮೀತಿ, ಅಪಸ್ಸಞ್ಞೇವ ವದೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಮುದ್ಧಾಪಿ ತಸ್ಸ ವಿಪತೇಯ್ಯ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಕಸ್ಸಪ, ಜಾನಞ್ಞೇವ ವದಾಮಿ ಜಾನಾಮೀತಿ, ಪಸ್ಸಞ್ಞೇವ ವದಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ।

ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ತಿಬ್ಬಂ ಮೇ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಥೇರೇಸು ನವೇಸು ಮಜ್ಝಿಮೇಸೂ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮಿ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ಸಾತಸಹಗತಾ ಚ ಮೇ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ನ ವಿಜಹಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸತ್ತಾಹಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸರಣೋ [ಸಾಣೋ (ಸೀ॰)] ರಟ್ಠಪಿಣ್ಡಂ ಭುಞ್ಜಿಂ"। ಅಟ್ಠಮಿಯಾ ಅಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾನಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ನಿಸೀದತು, ಯಂ ಮಮಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ'ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಮುದುಕಾ ಖೋ ತ್ಯಾಯಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾನಂ ಸಙ್ಘಾಟೀ'ತಿ। 'ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾನಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'ತಿ। 'ಧಾರೇಸ್ಸಸಿ ಪನ ಮೇ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಸನಾನೀ'ತಿ। 'ಧಾರೇಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಸನಾನೀ'ತಿ। "ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾನಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಭಗವತೋ ಪಾದಾಸಿಂ। ಅಹಂ ಪನ ಭಗವತೋ ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಸನಾನಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂ"।

"ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಭಗವತೋ ಪುತ್ತೋ ಓರಸೋ ಮುಖತೋ ಜಾತೋ ಧಮ್ಮಜೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ ಧಮ್ಮದಾಯಾದೋ, ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ [ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಾ (ಸೀ॰)] ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಸನಾನೀ'ತಿ, ಮಮಂ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಭಗವತೋ ಪುತ್ತೋ ಓರಸೋ ಮುಖತೋ ಜಾತೋ ಧಮ್ಮಜೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ ಧಮ್ಮದಾಯಾದೋ, ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ನಿಬ್ಬಸನಾನೀ'"ತಿ।

"ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯಾವದೇ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ…ಪೇ॰… (ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ) ।

"ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ; ಸತ್ತರತನಂ ವಾ, ಆವುಸೋ, ನಾಗಂ ಅಡ್ಢಟ್ಠಮರತನಂ ವಾ ತಾಲಪತ್ತಿಕಾಯ ಛಾದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ಯೋ ಮೇ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಛಾದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಚವಿತ್ಥ ಚ ಪನ ಥುಲ್ಲನನ್ದಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮ್ಹಾತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೧. ಪರಂಮರಣಸುತ್ತಂ

೧೫೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ – 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ? "ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ – 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ। "ಕಸ್ಮಾ ಚೇತಂ, ಆವುಸೋ , ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ನ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಂ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ।

"ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಾವುಸೋ, ಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ಇದಂ 'ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಖೋ , ಆವುಸೋ, ಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ; ಅಯಂ 'ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ; ಅಯಂ 'ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ; ಅಯಂ 'ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ। "ಕಸ್ಮಾ ಚೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ? "ಏತಞ್ಹಿ, ಆವುಸೋ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಏತಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಂ ಏತಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಬ್ಯಾಕತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ಸದ್ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿರೂಪಕಸುತ್ತಂ

೧೫೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪತರಾನಿ ಚೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಬಹುತರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹಿಂಸು? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇತರಹಿ ಬಹುತರಾನಿ ಚೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಪ್ಪತರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹನ್ತೀ"ತಿ? "ಏವಞ್ಚೇತಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಹೋತಿ ಸತ್ತೇಸು ಹಾಯಮಾನೇಸು ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನೇ, ಬಹುತರಾನಿ ಚೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಪ್ಪತರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ। ನ ತಾವ, ಕಸ್ಸಪ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ ಯಾವ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿರೂಪಕಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಸದ್ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿರೂಪಕಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಥ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಕಸ್ಸಪ, ನ ತಾವ ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ ಯಾವ ನ ಜಾತರೂಪಪ್ಪತಿರೂಪಕಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಜಾತರೂಪಪ್ಪತಿರೂಪಕಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಥ ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ।

ಏವಮೇವ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ನ ತಾವ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ ಯಾವ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿರೂಪಕಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಸದ್ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿರೂಪಕಂ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಥ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ।

“ನ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಥವೀಧಾತು ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ, ನ ಆಪೋಧಾತು ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ, ನ ತೇಜೋಧಾತು ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ, ನ ವಾಯೋಧಾತು ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ; ಅಥ ಖೋ ಇಧೇವ ತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಯೇ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಕಸ್ಸಪ, ನಾವಾ ಆದಿಕೇನೇವ ಓಪಿಲವತಿ; ನ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಹೋತಿ।

“ಪಞ್ಚ ಖೋಮೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಓಕ್ಕಮನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಞ್ಚ ಓಕ್ಕಮನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ಪಞ್ಚ ಖೋಮೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

ಕಸ್ಸಪಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸನ್ತುಟ್ಠಞ್ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ, ಚನ್ದೂಪಮಂ ಕುಲೂಪಕಂ।
ಜಿಣ್ಣಂ ತಯೋ ಚ ಓವಾದಾ, ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾ ಉಪಸ್ಸಯಂ।
ಚೀವರಂ ಪರಂಮರಣಂ, ಸದ್ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿರೂಪಕನ್ತಿ॥

೬. ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ದಾರುಣಸುತ್ತಂ

೧೫೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಪಜಹಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬಳಿಸಸುತ್ತಂ

೧೫೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಳಿಸಿಕೋ ಆಮಿಸಗತಂ ಬಳಿಸಂ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕರಹದೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಆಮಿಸಚಕ್ಖು ಮಚ್ಛೋ ಗಿಲೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಚ್ಛೋ ಗಿಲಬಳಿಸೋ ಬಾಳಿಸಿಕಸ್ಸ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಬಾಳಿಸಿಕಸ್ಸ"।

"ಬಾಳಿಸಿಕೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಸ್ಸೇತಂ ಪಾಪಿಮತೋ ಅಧಿವಚನಂ। ಬಳಿಸನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಸ್ಸಾದೇತಿ ನಿಕಾಮೇತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಬಳಿಸೋ ಮಾರಸ್ಸ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಪಜಹಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕುಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೫೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ದಾರುಣೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಅಧಿಗಮಾಯ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಉದಕರಹದೇ ಮಹಾಕುಮ್ಮಕುಲಂ ಚಿರನಿವಾಸಿ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಕುಮ್ಮೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಮ್ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ, ಏತಂ ಪದೇಸಂ ಅಗಮಾಸೀ'ತಿ। ಅಗಮಾಸಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಕುಮ್ಮೋ ತಂ ಪದೇಸಂ। ತಮೇನಂ ಲುದ್ದೋ ಪಪತಾಯ ವಿಜ್ಝಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಕುಮ್ಮೋ ಯೇನ ಸೋ ಕುಮ್ಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಕುಮ್ಮೋ ತಂ ಕುಮ್ಮಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ತಂ ಕುಮ್ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಕಚ್ಚಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ, ನ ತಂ ಪದೇಸಂ ಅಗಮಾಸೀ'ತಿ? 'ಅಗಮಾಸಿಂ ಖ್ವಾಹಂ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ, ತಂ ಪದೇಸ'ನ್ತಿ। 'ಕಚ್ಚಿ ಪನಾಸಿ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ, ಅಕ್ಖತೋ ಅನುಪಹತೋ'ತಿ? 'ಅಕ್ಖತೋ ಖೋಮ್ಹಿ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ, ಅನುಪಹತೋ, ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಇದಂ ಸುತ್ತಕಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧ'ನ್ತಿ। 'ತಗ್ಘಸಿ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ, ಖತೋ, ತಗ್ಘ ಉಪಹತೋ। ಏತೇನ ಹಿ ತೇ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ,

ಸುತ್ತಕೇನ ಪಿತರೋ ಚ ಪಿತಾಮಹಾ ಚ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನಾ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನಾ। ಗಚ್ಛ ದಾನಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಕುಮ್ಮ, ನ ದಾನಿ ತ್ವಂ ಅಮ್ಹಾಕ'''ನ್ತಿ।

“ಉದ್ದೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಸ್ಸೇತಂ ಪಾಪಿಮತೋ ಅಧಿವಚನಂ। ಪಪತಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸುತ್ತಕನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನನ್ದಿರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಸ್ಸಾದೇತಿ ನಿಕಾಮೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಿದ್ಧೋ ಪಪತಾಯ [ಭಿಕ್ಖು ಪಪತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಭಿಕ್ಖು ವಿದ್ಧೋ ಪಪತಾಯ (?)] ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದೀಘಲೋಮಿಕಸುತ್ತಂ

೧೬೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಅಧಿಗಮಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೀಘಲೋಮಿಕಾ ಏಳಕಾ ಕಣ್ಟಕಗಹನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸಾ ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತತ್ರ ತತ್ರ ಗಯ್ಹೇಯ್ಯ [ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ (ಸೀ॰), ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ತತ್ರ ತತ್ರ ಬಜ್ಝೇಯ್ಯ, ತತ್ರ ತತ್ರ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ‘ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ। ಸೋ ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಜ್ಜತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರ ಗಯ್ಹತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರ ಬಜ್ಝತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ'''ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮೀಳ್ಹಕಸುತ್ತಂ

೧೬೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಅಧಿಗಮಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೀಳ್ಹಕಾ ಗೂಥಾದೀ ಗೂಥಪೂರಾ ಪುಣ್ಣಾ ಗೂಥಸ್ಸ। ಪುರತೋ ಚಸ್ಸ ಮಹಾಗೂಥಪುಞ್ಜೋ। ಸಾ ತೇನ ಅಞ್ಞಾ ಮೀಳ್ಹಕಾ ಅತಿಮಞ್ಞೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಮ್ಹಿ ಗೂಥಾದೀ ಗೂಥಪೂರಾ ಪುಣ್ಣಾ ಗೂಥಸ್ಸ, ಪುರತೋ ಚ ಮ್ಯಾಯಂ ಮಹಾಗೂಥಪುಞ್ಜೋ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಭುತ್ತಾವೀ ಚ ಹೋತಿ ಯಾವದತ್ಥೋ, ನಿಮನ್ತಿತೋ ಚ ಸ್ವಾತನಾಯ, ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಚಸ್ಸ ಪೂರೋ। ಸೋ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಗಣಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ವಿಕತ್ಥತಿ - ‘ಭುತ್ತಾವೀ ಚಮ್ಹಿ ಯಾವದತ್ಥೋ, ನಿಮನ್ತಿತೋ ಚಮ್ಹಿ ಸ್ವಾತನಾಯ, ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಚ ಮ್ಯಾಯಂ ಪೂರೋ, ಲಾಭೀ ಚಮ್ಹಿ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತ-ಸೇನಾಸನ-ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯ-ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪಪುಞ್ಞಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ನ ಲಾಭಿನೋ ಚೀವರ-ಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನ-ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯ-ಭೇಸಜ್ಜ-ಪರಿಕ್ಖಾರಾನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತೋ ಅಞ್ಞೇ ಪೇಸಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ। ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಸನಿಸುತ್ತಂ

೧೬೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಅಧಿಗಮಾಯ। [ಉಪರಿ ತತಿಯವಗ್ಗೇ ತತಿಯಚತುತ್ಥಸುತ್ತೇಸು “ಮಾ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ ತಾತ ಸೇಖಂ… ಅನುಪಾಪುಣಾತೂ”ತಿ ಆಗತಂ। ತೇನ ನಯೇನ ಇಧಾಪಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಕಿಂ ಸದ್ದೇನ ಪಟಿಕ್ಖೇಪತ್ಥೋಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುಂ, ಯಥಾ “ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಕಮುದ್ದಿಸೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕಂ… ಆಗಚ್ಛತೂತಿ ಏತ್ಥ ಕಮಪಿ… ಮಾ ಆಗಚ್ಛತೂತಿ ಚ, ಕಂ ಸೇಖಂ… ಅನುಪಾಪುಣಾತೂತಿ ಏತ್ಥ ಕಮಪಿ ಸೇಖಂ… ಮಾ ಪಾಪುಣಾತೂತಿ ಚ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾಸು ಚ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ ಞಾಪಿತೋ] ಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸನಿವಿಚಕ್ಕಂ ಆಗಚ್ಛತು [ಉಪರಿ ತತಿಯವಗ್ಗೇ ತರಿಯಚತುತ್ಥಸುತ್ತೇಸು “ಮಾ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ ತಾತ ಸೇಖಂ… ಅನುಪಾಪುಣಾತೂ”ತಿ ಆಗತಂ। ತೇನ ನಯೇನ ಇಧಾಪಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಕಿಂ ಸದ್ದೇನ ಪಟಿಕ್ಖೇಪತ್ಥೋಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುಂ, ಯಥಾ “ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಕಮುದ್ದಿಸೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕಂ… ಆಗಚ್ಛತೂತಿ ಏತ್ಥ ಕಮಪಿ… ಮಾ ಆಗಚ್ಛತೂತಿಚ, ತಂ ಸೇಖಂ… ಅನುಪಾಪುಣಾತೂತಿ ಏತ್ಥ ಕಮಪಿ ಸೇಖಂ… ಮಾ ಪಾಪುಣಾತೂತಿ ಚ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾಸು ಚ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ ಞಾಪಿತೋ], ಸೇಖಂ [ಅಸನಿವಿಚಕ್ಕಂ, ತಂ ಸೇಖಂ (ಪೀ॰ ಕ॰), ಅಸನಿವಿಚಕ್ಕಂ, ಸೇಖಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಸನಿವಿಚಕ್ಕಂ ಆಗಚ್ಛತು, ಕಂ ಸೇಖಂ (?)] ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನುಪಾಪುಣಾತು” [ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)]।

“ಅಸನಿವಿಚಕ್ಕನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದಿದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೬೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಾರುಣೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಅಧಿಗಮಾಯ। ಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿದ್ಧಗತೇನ ವಿಸಲ್ಲೇನ ಸಲ್ಲೇನ [ದಿಟ್ಠಿಗತೇನ ವಿಸಲ್ಲೇನ (ಕ॰ ಸೀ॰), ದಿಟ್ಠಿಗತೇನ ಸಲ್ಲೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ದಿಟ್ಠಿಗತೇನ ವಿಸಲ್ಲೇನ ಸಲ್ಲೇನ (ಕ॰), ದಿಟ್ಠಗತೇನ ವಿಸಲ್ಲೇನ ಸಲ್ಲೇನ (ಪೀ॰)] ವಿಜ್ಝತು, ಸೇಖಂ [ವಿಜ್ಝತು, ತಂ ಸೇಖಂ (ಸೀ॰), ವಿಜ್ಝತಿ, ತಂ ಸೇಖಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನುಪಾಪುಣಾತು” [ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)]।

“ಸಲ್ಲನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಿಙ್ಗಾಲಸುತ್ತಂ

೧೬೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಅಧಿಗಮಾಯ। ಅಸ್ಸುತ್ಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಜರಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ [ಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ (ಕ॰), ಜರಸಿಗಾಲಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಸ್ಸಮಾನಸ್ಸಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏಸೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಉಕ್ಕಣ್ಡಕೇನ [ಉಕ್ಕಣ್ಣಕೇನ (ಸೀ॰), ಉಕ್ಕಣ್ಣಕೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮ ರೋಗಜಾತೇನ ಫುಟ್ಠೋ ನೇವ ಬಿಲಗತೋ ರಮತಿ, ನ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ರಮತಿ, ನ ಅಜ್ಝೋಕಾಸಗತೋ ರಮತಿ; ಯೇನ ಯೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ತಿಟ್ಠತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ನಿಸೀದತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜತಿ; ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತೋ ನೇವ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ರಮತಿ, ನ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ರಮತಿ, ನ ಅಜ್ಝೋಕಾಸಗತೋ ರಮತಿ; ಯೇನ ಯೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ತಿಟ್ಠತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ನಿಸೀದತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜತಿ; ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವೇರಮ್ಭಸುತ್ತಂ

೧೬೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಅಧಿಗಮಾಯ। ಉಪರಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಕಾಸೇ ವೇರಮ್ಭಾ [ವೇರಮ್ಬಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯೋ ಪಕ್ಖೀ ಗಚ್ಛತಿ ತಮೇನಂ ವೇರಮ್ಭಾ ವಾತಾ ಖಿಪನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ವೇರಮ್ಭವಾತಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇನೇವ ಪಾದಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಪಕ್ಖಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಕಾಯೋ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ, ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇ ಚೀವರಂ ಹರನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಪತ್ತಂ ಹರನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ನಿಸೀದನಂ ಹರನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಸೂಚಿಘರಂ ಹರನ್ತಿ, ವೇರಮ್ಭವಾತಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸೇವ ಸಕುಣಸ್ಸ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸಗಾಥಕಸುತ್ತಂ

೧೬೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಅಧಿಗಮಾಯ। ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸಕ್ಕಾರೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ। ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಸಕ್ಕಾರೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ। ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸಕ್ಕಾರೇನ ಚ ಅಸಕ್ಕಾರೇನ ಚ ತದುಭಯೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

"ಯಸ್ಸ ಸಕ್ಕರಿಯಮಾನಸ್ಸ, ಅಸಕ್ಕಾರೇನ ಚೂಭಯಂ।
ಸಮಾಧಿ ನ ವಿಕಮ್ಪತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣವಿಹಾರಿನೋ [ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರಿನೋ (ಪೀ॰ ಕ॰) ಅಪ್ಪಮಾಣೋತಿ ಹೇತ್ಥ ಫಲಸಮಾಧಿ, ನ ಸತಿ]॥

"ತಂ ಝಾಯಿನಂ ಸಾತತಿಕಂ, ಸುಖುಮಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪಸ್ಸಕಂ।
ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಾರಾಮಂ, ಆಹು ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಇತೀ"ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದಾರುಣೋ ಬಳಿಸಂ ಕುಮ್ಮಂ, ದೀಘಲೋಮಿ ಚ ಮೀಳ್ಹಕಂ।
ಅಸನಿ ದಿದ್ಧಂ ಸಿಙ್ಗಾಲಂ, ವೇರಮ್ಭೇನ ಸಗಾಥಕನ್ತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಸುತ್ತಂ

೧೭೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಅಧಿಗಮಾಯ। ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ – ‘ನ ಚಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಾಪಿ ರೂಪಿಯಚುಣ್ಣಪರಿಪೂರಾಯ ಹೇತು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸನ್ತಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ರೂಪಿಯಪಾತಿಸುತ್ತಂ

೧೭೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ – ‘ನ ಚಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ರೂಪಿಯಪಾತಿಯಾಪಿ ಸುವಣ್ಣಚುಣ್ಣಪರಿಪೂರಾಯ ಹೇತು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸನ್ತಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩-೧೦. ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಸುತ್ತಾದಿಅಟ್ಠಕಂ

೧೭೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ಇಧಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ – ‘ನ ಚಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಸ್ಸಾಪಿ ಹೇತು…ಪೇ॰… ಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖಸತಸ್ಸಾಪಿ ಹೇತು… ಸಿಙ್ಗೀನಿಕ್ಖಸ್ಸಾಪಿ ಹೇತು… ಸಿಙ್ಗೀನಿಕ್ಖಸತಸ್ಸಾಪಿ ಹೇತು… ಪಥವಿಯಾಪಿ ಜಾತರೂಪಪರಿಪೂರಾಯ ಹೇತು… ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಹೇತುಪಿ… ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ… ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಯಾಪಿ ಹೇತು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸನ್ತಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ಪಾತಿ ದ್ವೇ ಸುವಣ್ಣಾ ಚ, ಸಿಙ್ಗೀಹಿ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಪಥವೀ ಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಜೀವಿತಂ, ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಯಾ ದಸಾತಿ॥

೩. ತತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಮಾತುಗಾಮಸುತ್ತಂ

೧೮೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ‘‘ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ನ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಏಕೋ ಏಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಯಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಕಲ್ಯಾಣೀಸುತ್ತಂ

೧೭೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ ಏಕಾ ಏಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಯಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಏಕಪುತ್ತಕಸುತ್ತಂ

೧೭೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಏಕಪುತ್ತಕಂ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನಾ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ - 'ತಾದಿಸೋ, ತಾತ, ಭವಾಹಿ ಯಾದಿಸೋ ಚಿತ್ತೋ ಚ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಕೋ ಚ ಆಳವಕೋ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ, ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತೋ ಚ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಕೋ ಚ ಆಳವಕೋ। ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ತಾತ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಸಿ; ತಾದಿಸೋ, ತಾತ, ಭವಾಹಿ ಯಾದಿಸಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಯದಿದಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲಾನಾ । ಮಾ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ, ತಾತ, ಸೇಖಂ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನುಪಾಪುಣಾತೂತಿ। ತಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಸೇಖಂ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ, ಸೋ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಏಕಧೀತುಸುತ್ತಂ

೧೭೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಉಪಾಸಿಕಾ ಏಕಂ ಧೀತರಂ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನಾ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ - 'ತಾದಿಸಾ, ಅಯ್ಯೇ, ಭವಾಹಿ ಯಾದಿಸಾ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಚ ಉಪಾಸಿಕಾ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಯಾ [ವೇಳುಕಣ್ಡಕೀ (ಸೀ॰ ಛಕ್ಕಙ್ಗುತ್ತರೇಪಿ)] ಚ ನನ್ದಮಾತಾ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಿಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಯದಿದಂ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಚ ಉಪಾಸಿಕಾ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಯಾ ಚ ನನ್ದಮಾತಾ। ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಅಯ್ಯೇ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಸಿ; ತಾದಿಸಾ, ಅಯ್ಯೇ, ಭವಾಹಿ ಯಾದಿಸಾ ಖೇಮಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಚಾತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ, ಯದಿದಂ ಖೇಮಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಚ। ಮಾ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ, ಅಯ್ಯೇ, ಸೇಖಂ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನುಪಾಪುಣಾತೂತಿ। ತಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಸೇಖಂ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ, ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಹೋತಿ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೭೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ

ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೬೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೬೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ …ಪೇ॰… ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಛವಿಸುತ್ತಂ

೧೬೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛವಿಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಛವಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಚಮ್ಮಂ ಛೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಮಂಸಂ ಛೇತ್ವಾ ನ್ಹಾರುಂ ಛಿನ್ದತಿ, ನ್ಹಾರುಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಅಟ್ಠಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ರಜ್ಜುಸುತ್ತಂ

೧೬೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛವಿಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಛವಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಚಮ್ಮಂ ಛೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಮಂಸಂ ಛೇತ್ವಾ ನ್ಹಾರುಂ ಛಿನ್ದತಿ, ನ್ಹಾರುಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಅಟ್ಠಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹಾಯ ವಾಳರಜ್ಜುಯಾ ಜಙ್ಘಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಘಂಸೇಯ್ಯ। ಸಾ ಛವಿಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಛವಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಚಮ್ಮಂ ಛೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಮಂಸಂ ಛೇತ್ವಾ ನ್ಹಾರುಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ನ್ಹಾರುಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಅಟ್ಠಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಛವಿಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಛವಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಚಮ್ಮಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಚಮ್ಮಂ ಛೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಮಂಸಂ ಛೇತ್ವಾ ನ್ಹಾರುಂ ಛಿನ್ದತಿ, ನ್ಹಾರುಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದತಿ, ಅಟ್ಠಿಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಂಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೧೭೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ತಸ್ಸಪಾಹಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ವದಾಮೀ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಿಸ್ಸ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ”ತಿ? “ಯಾ ಹಿಸ್ಸ ಸಾ, ಆನನ್ದ, ಅಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ನಾಹಂ ತಸ್ಸಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ವದಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾ ಅಧಿಗತಾ ತೇಸಾಹಮಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಪಜಹಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ತತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಾತುಗಾಮೋ ಚ ಕಲ್ಯಾಣೀ, ಪುತ್ತೋ ಚ ಏಕಧೀತು ಚ।
ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೀಣಿ, ಛವಿ ರಜ್ಜು ಚ ಭಿಕ್ಖುನಾತಿ॥

೪. ಚತುತ್ಥವಗ್ಗೋ

೧. ಭಿನ್ದಿಸುತ್ತಂ

೧೮೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಕುಸಲಮೂಲಸುತ್ತಂ

೧೮೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಕುಸಲಮೂಲಂ ಸಮುಚ್ಛೇದಮಗಮಾ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕುಸಲಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೮೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಕುಸಲೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಮುಚ್ಛೇದಮಗಮಾ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೮೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಸುಕ್ಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಮುಚ್ಛೇದಮಗಮಾ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ । ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೮೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ದೇವದತ್ತೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ದೇವದತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಅತ್ತವಧಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ’’।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕದಲೀ ಅತ್ತವಧಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಳು ಅತ್ತವಧಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಳೋ ಅತ್ತವಧಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸತರೀ ಅತ್ತವಧಾಯ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

‘‘ಫಲಂ ವೇ ಕದಲಿಂ ಹನ್ತಿ, ಫಲಂ ವೇಳುಂ ಫಲಂ ನಳಂ।
ಸಕ್ಕಾರೋ ಕಾಪುರಿಸಂ ಹನ್ತಿ, ಗಬ್ಭೋ ಅಸ್ಸತರಿಂ ಯಥಾತಿ’’॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಞ್ಚರಥಸತಸುತ್ತಂ

೧೮೫. ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಕುಮಾರೋ ಪಞ್ಚಹಿ ರಥಸತೇಹಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಞ್ಚ ಚ ಥಾಲಿಪಾಕಸತಾನಿ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರೀಯತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘‘ದೇವದತ್ತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಅಜಾತಸತ್ತುಕುಮಾರೋ ಪಞ್ಚಹಿ ರಥಸತೇಹಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಞ್ಚ ಚ ಥಾಲಿಪಾಕಸತಾನಿ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರೀಯತೀ’’ತಿ। ‘‘ಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಪಿಹಯಿತ್ಥ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಕುಮಾರೋ ಪಞ್ಚಹಿ ರಥಸತೇಹಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಪಞ್ಚ ಚ ಥಾಲಿಪಾಕಸತಾನಿ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಆಹರೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಹಾನಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ’’।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಣ್ಡಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುರಸ್ಸ ನಾಸಾಯ ಪಿತ್ತಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ , ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕುಕ್ಕುರೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಚಣ್ಡತರೋ ಅಸ್ಸ; ಏವಮೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಕುಮಾರೋ ಪಞ್ಚಹಿ ರಥಸತೇಹಿ ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಪಞ್ಚ ಚ ಥಾಲಿಪಾಕಸತಾನಿ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಆಹರೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಹಾನಿಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಾತುಸುತ್ತಂ

೧೮೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಇಧಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ನ ಚಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಮಾತುಪಿ ಹೇತು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸನ್ತಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಪಜಹಿಸ್ಸಾಮ। ನ ಚ ನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮-೧೩. ಪಿತುಸುತ್ತಾದಿಛಕ್ಕಂ

೧೯೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... “ದಾರುಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಇಧಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ನ ಚಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಪಿತುಪಿ ಹೇತು...ಪೇ॰... ಭಾತುಪಿ ಹೇತು... ಭಗಿನಿಯಾಪಿ ಹೇತು... ಪುತ್ತಸ್ಸಪಿ ಹೇತು... ಧೀತುಯಾಪಿ ಹೇತು... ಪಜಾಪತಿಯಾಪಿ ಹೇತು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸನ್ತಂ। ಏವಂ ದಾರುಣೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಕಟುಕೋ ಫರುಸೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಪಜಹಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

ಚತುತ್ಥೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಭಿನ್ದಿ ಮೂಲಂ ದುವೇ ಧಮ್ಮಾ, ಪಕ್ಕನ್ತಂ ರಥ ಮಾತರಿ।
ಪಿತಾ ಭಾತಾ ಚ ಭಗಿನೀ, ಪುತ್ತೋ ಧೀತಾ ಪಜಾಪತೀತಿ॥

ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೭. ರಾಹುಲಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ಚಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೧೮೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖುಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸೋತಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰...। "ಘಾನಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... "ಜಿವ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... "ಕಾಯೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ" ...ಪೇ॰... "ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ...ಪೇ॰... ಸೋತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಘಾನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಕಾಯಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ರೂಪಸುತ್ತಂ

೧೮೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ , ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಧಮ್ಮಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಸದ್ದೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಗನ್ಧೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ರಸೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ... ಧಮ್ಮೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ...ಪೇ॰... ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೧೯೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... "ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ" ...ಪೇ॰... "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ

ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮ್ಫಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೧೯೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ವೇದನಾಸುತ್ತಂ

೧೯೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ , ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸೋತ… ಘಾನ… ಜಿವ್ಹಾ… ಕಾಯ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೯೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಸಞ್ಞಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ… ರಸಸಞ್ಞಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸದ್ದಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ರಸಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಞ್ಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೧೯೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ…ಪೇ॰… ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ… ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ … ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ರಸಸಞ್ಚೇತನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತಣ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೧೯೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪತಣ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ಸದ್ದತಣ್ಹಾ…ಪೇ॰… ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ… ರಸತಣ್ಹಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ… ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪತಣ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸದ್ದತಣ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಗನ್ಧತಣ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ರಸತಣ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ …ಪೇ॰… ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಧಾತುಸುತ್ತಂ

೧೯೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಪಥವೀಧಾತು ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ಆಪೋಧಾತು…ಪೇ॰… ತೇಜೋಧಾತು… ವಾಯೋಧಾತು… ಆಕಾಸಧಾತು… ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಥವೀಧಾತುಯಾಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಆಪೋಧಾತುಯಾಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ತೇಜೋಧಾತುಯಾಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ವಾಯೋಧಾತುಯಾಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಆಕಾಸಧಾತುಯಾಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೯೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಚಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾಯ ಚ।
ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಚೇತನಾ ತಣ್ಹಾ, ಧಾತು ಖನ್ಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಚಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೧೯೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಚಕ್ಖುಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸೋತಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ…

ಜಿವ್ಹಾ… ಕಾಯೋ… ಮನೋ ನಿಚ್ಚೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚೋ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಹುಲ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸೋತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಘಾನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ … ಜಿವ್ಹಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಕಾಯಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ… ಮನಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಏತೇನ ಪೇಯ್ಯಾಲೇನ ದಸ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಪಠಮಂ।

೨-೧೦. ರೂಪಾದಿಸುತ್ತನವಕಂ

೧೯೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"… ಪೇ॰… ಸದ್ದಾ… ಗನ್ಧಾ… ರಸಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಧಮ್ಮಾ…।

"ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ…।

"ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ…।

"ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…।

"ರೂಪಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ… ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ… ರಸಸಞ್ಞಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ…।

"ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ…ಪೇ॰… ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ… ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ… ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ…।

"ರೂಪತಣ್ಹಾ …ಪೇ॰… ಸದ್ದತಣ್ಹಾ… ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ… ರಸತಣ್ಹಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ… ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ…।

"ಪಥವೀಧಾತು…ಪೇ॰… ಆಪೋಧಾತು… ತೇಜೋಧಾತು… ವಾಯೋಧಾತು… ಆಕಾಸಧಾತು … ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು…।

"ರೂಪಂ …ಪೇ॰… ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ ರಾಹುಲ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಅನುಸಯಸುತ್ತಂ

೨೦೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ

ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಅಪಗತಸುತ್ತಂ

೧೦೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ"ನ್ತಿ? "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ"।

"ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ"ನ್ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾಯ ಚ।
ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಚೇತನಾ ತಣ್ಹಾ, ಧಾತು ಖನ್ಧೇನ ತೇ ದಸ।
ಅನುಸಯಂ ಅಪಗತಞ್ಚೇವ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ರಾಹುಲಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೮. ಲಕ್ಖಣಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ಅಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೨೦೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಲಕ್ಖಣೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ [ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲಾನೋ (ಕ॰)] ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಲಕ್ಖಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಲಕ್ಖಣಂ ಏತದವೋಚ – "ಆಯಾಮಾವುಸೋ [ಏಹಿ ಆವುಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಲಕ್ಖಣ, ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲಕ್ಖಣೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲಕ್ಖಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯಾ"ತಿ? "ಅಕಾಲೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಲಕ್ಖಣ, ಏತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಸ್ಸ। ಭಗವತೋ ಮಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಲಕ್ಖಣೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲಕ್ಖಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯಾ"ತಿ?

"ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಫಾಸುಳನ್ತರಿಕಾಹಿ ವಿತುದೇನ್ತಿ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ [ವಿತುದೇನ್ತಿ (ಸೀ॰), ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿಭಜೇನ್ತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಏವರೂಪೋಪಿ ನಾಮ ಸತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವರೂಪೋಪಿ ನಾಮ ಯಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವರೂಪೋಪಿ ನಾಮ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ!!

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಚಕ್ಖುಭೂತಾ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ; ಞಾಣಭೂತಾ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಕ್ಖಿಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಪಿ ಚಾಹಂ ನ ಬ್ಯಾಕಾಸಿಂ। ಅಹಞ್ಚೇತಂ [ಅಹಮೇವೇತಂ (ಸೀ॰)] ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಪರೇ ಚ ಮೇ [ಪರೇ ಮೇ (ಸೀ॰)] ನ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯುಂ। ಯೇ ಮೇ ನ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯುಂ, ತೇಸಂ ತಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಗೋಘಾತಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನ ಏವರೂಪಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ"ತಿ। (ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸುತ್ತನ್ತಾನಂ ಏಸೇವ ಪೇಯ್ಯಾಲೋ)। ಪಠಮಂ।

೨. ಪೇಸಿಸುತ್ತಂ

೧೦೩. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ [ವಿರಾಜೇನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವಿಭಜೇನ್ತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಗೋಘಾತಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಿಣ್ಡಸುತ್ತಂ

೧೦೪. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಮಂಸಪಿಣ್ಡಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ । ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪. ನಿಚ್ಛವಿಸುತ್ತಂ

೧೦೫. “ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ನಿಚ್ಛವಿಂ ಪುರಿಸಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಓರಬ್ಭಿಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಸಿಲೋಮಸುತ್ತಂ

೧೦೬. “ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಅಸಿಲೋಮಂ ಪುರಿಸಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಅಸೀ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಾಯೇ ನಿಪತನ್ತಿ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಸೂಕರಿಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೧೦೭. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಸತ್ತಿಲೋಮಂ ಪುರಿಸಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ತಾ ಸತ್ತಿಯೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಾಯೇ ನಿಪತನ್ತಿ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಮಾಗವಿಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉಸುಲೋಮಸುತ್ತಂ

೧೦೮. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಉಸುಲೋಮಂ ಪುರಿಸಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಉಸೂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಾಯೇ ನಿಪತನ್ತಿ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಕಾರಣಿಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸೂಚಿಲೋಮಸುತ್ತಂ

೧೦೯. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಸೂಚಿಲೋಮಂ ಪುರಿಸಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ತಾ ಸೂಚಿಯೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಾಯೇ ನಿಪತನ್ತಿ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಸೂತೋ [ಸಾರಥಿಕೋ (ಕ॰ ವಿನಯೇಪಿ)] ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಸೂಚಿಲೋಮಸುತ್ತಂ

೧೧೦. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಸೂಚಿಲೋಮಂ ಪುರಿಸಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ತಾ ಸೂಚಿಯೋ ಸೀಸೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮುಖತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ; ಮುಖೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉರತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ; ಉರೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉದರತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ; ಉದರೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಊರೂಹಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ; ಊರೂಸು ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಜಙ್ಘಾಹಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ; ಜಙ್ಘಾಸು ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಾದೇಹಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ; ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಸೂಚಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಕುಮ್ಭಣ್ಡಸುತ್ತಂ

೧೧೧. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಕುಮ್ಭಣ್ಡಂ ಪುರಿಸಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ಸೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ತೇವ ಅಣ್ಡೇ ಖನ್ಧೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ನಿಸೀದನ್ತೋಪಿ ತೇಸ್ವೇವ ಅಣ್ಡೇಸು ನಿಸೀದತಿ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಗಾಮಕೂಟಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಟ್ಠಿ ಪೇಸಿ ಉಭೋ ಗಾವಘಾತಕಾ,
ಪಿಣ್ಡೋ ಸಾಕುಣಿಯೋ ನಿಚ್ಛವೋರಬ್ಭಿ।
ಅಸಿ ಸೂಕರಿಕೋ ಸತ್ತಿಮಾಗವಿ,
ಉಸು ಕಾರಣಿಕೋ ಸೂಚಿ ಸಾರಥಿ।
ಯೋ ಚ ಸಿಬ್ಬಿಯತಿ ಸೂಚಕೋ ಹಿ ಸೋ,
ಅಣ್ಡಭಾರಿ ಅಹು ಗಾಮಕೂಟಕೋತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸಸೀಸಕಸುತ್ತಂ

೧೧೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ರಾಜಗಹೇ ವೇಳುವನೇ। “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಪುರಿಸಂ ಗೂಥಕೂಪೇ ಸಸೀಸಕಂ ನಿಮುಗ್ಗಂ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಪಾರದಾರಿಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಪಠಮಂ।

೨. ಗೂಥಖಾದಸುತ್ತಂ

೧೧೩. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಪುರಿಸಂ ಗೂಥಕೂಪೇ ನಿಮುಗ್ಗಂ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಗೂಥಂ ಖಾದನ್ತಂ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ದುಟ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾವಚನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಭತ್ತೇನ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ದೋಣಿಯೋ [ದೋಣಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಗೂಥಸ್ಸ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ಅಹೋ ಭೋನ್ತೋ, ಯಾವದತ್ಥಂ ಭುಞ್ಜನ್ತು ಚೇವ ಹರನ್ತು ಚಾತಿ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ನಿಚ್ಛವಿತ್ಥಿಸುತ್ತಂ

೧೧೪. “ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ನಿಚ್ಛವಿಂ ಇತ್ಥಿಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ। ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥೀ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಅತಿಚಾರಿನೀ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪. ಮಙ್ಗುಲಿತ್ಥಿಸುತ್ತಂ

೧೧೫. “ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಇತ್ಥಿಂ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಮಙ್ಗುಲಿಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ। ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥೀ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಇಕ್ಖಣಿಕಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಓಕಿಲಿನೀಸುತ್ತಂ

೧೧೬. “ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಇತ್ಥಿಂ ಉಪ್ಪಕ್ಕಂ ಓಕಿಲಿನಿಂ ಓಕಿರಿನಿಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥೀ ಕಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಇಸ್ಸಾಪಕತಾ ಸಪತ್ತಿಂ ಅಙ್ಗಾರಕಟಾಹೇನ ಓಕಿರಿ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಸೀಸಕಸುತ್ತಂ

೧೧೭. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಅಸೀಸಕಂ ಕಬನ್ಧಂ [ಕವನ್ಧಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಉರೇ ಅಕ್ಖೀನಿ ಚೇವ ಹೋನ್ತಿ ಮುಖಞ್ಚ। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇನ್ತಿ ವಿರಾಜೇನ್ತಿ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ರಾಜಗಹೇ ಹಾರಿಕೋ ನಾಮ ಚೋರಘಾತಕೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಾಪಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೧೧೮. “ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಿ ಆದಿತ್ತಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾ ಸಜೋತಿಭೂತಾ [ಸಞ್ಜೋತಿಭೂತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಪತ್ತೋಪಿ ಆದಿತ್ತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಸಜೋತಿಭೂತೋ, ಕಾಯಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ, ಕಾಯೋಪಿ ಆದಿತ್ತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಸಜೋತಿಭೂತೋ। ಸೋ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾವಚನೇ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಾಪಭಿಕ್ಖುನೀಸುತ್ತಂ

೧೦೯. “ಅದ್ದಸಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಿ ಆದಿತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಪಾಪಭಿಕ್ಖುನೀ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಾಪಸಿಕ್ಖಮಾನಸುತ್ತಂ

೧೧೦. “ಅದ್ದಸಂ ಸಿಕ್ಖಮಾನಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಿ ಆದಿತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಪಾಪಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಪಾಪಸಾಮಣೇರಸುತ್ತಂ

೧೧೧. “ಅದ್ದಸಂ ಸಾಮಣೇರಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಿ ಆದಿತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಪಾಪಸಾಮಣೇರೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

೧೧. ಪಾಪಸಾಮಣೇರೀಸುತ್ತಂ

೧೧೨. “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಸಾಮಣೇರಿಂ ವೇಹಾಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಿ ಆದಿತ್ತಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾ ಸಜೋತಿಭೂತಾ, ಪತ್ತೋಪಿ ಆದಿತ್ತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಸಜೋತಿಭೂತೋ, ಕಾಯಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ, ಕಾಯೋಪಿ ಆದಿತ್ತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಸಜೋತಿಭೂತೋ। ಸಾ ಸುದಂ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಏವರೂಪೋಪಿ ನಾಮ ಸತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವರೂಪೋಪಿ ನಾಮ ಯಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವರೂಪೋಪಿ ನಾಮ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ!!

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಚಕ್ಖುಭೂತಾ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ; ಞಾಣಭೂತಾ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಕ್ಖಿಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಣೇರೀ ದಿಟ್ಠಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ ನ ಬ್ಯಾಕಾಸಿಂ। ಅಹಞ್ಚೇತಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಪರೇ ಚ ಮೇ ನ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯುಂ। ಯೇ ಮೇ ನ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯುಂ, ತೇಸಂ ತಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಣೇರೀ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾವಚನೇ ಪಾಪಸಾಮಣೇರೀ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನ ಏವರೂಪಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಪಟಿಸಂವೇದಯತೀ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಕೂಪೇ ನಿಮುಗ್ಗೋ ಹಿ ಸೋ ಪಾರದಾರಿಕೋ।
ಗೂಥಖಾದಿ ಅಹು ದುಟ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

ನಿಚ್ಛವಿತ್ಥಿ ಅತಿಚಾರಿನೀ ಅಹು।
ಮಙ್ಗುಲಿತ್ಥಿ ಅಹು ಇಕ್ಖಣಿತ್ಥಿಕಾ॥

ಓಕಿಲಿನಿ ಸಪತ್ತಙ್ಗಾರೋಕಿರಿ।

ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅಹು ಚೋರಘಾತಕೋ॥

ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ।
ಸಾಮಣೇರೋ ಅಥ ಸಾಮಣೇರಿಕಾ॥

ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ವಿನಯಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ।
ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರಿಂಸು ತಾವದೇತಿ॥

ಲಕ್ಖಣಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೯. ಓಪಮ್ಮಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಕೂಟಸುತ್ತಂ

೨೨೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - ''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಯಾ ಕಾಚಿ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಕೂಟಙ್ಗಮಾ ಕೂಟಸಮೋಸರಣಾ ಕೂಟಸಮುಗ್ಘಾತಾ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮೋಸರಣಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುಗ್ಘಾತಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ನಖಸಿಖಸುತ್ತಂ

೨೨೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸುಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ, ಯೋ ವಾಯಂ [ಯೋ ಚಾಯಂ (ಬಹೂಸು)] ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ ಅಯಂ ವಾ [ಯಾ ಚಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮಹಾಪಥವೀ''ತಿ? ''ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಯದಿದಂ ಮಹಾಪಥವೀ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋಯಂ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಉಪನಿಧಿಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ''ತಿ। ''ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇಯೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕುಲಸುತ್ತಂ

೨೨೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕುಲಾನಿ ಬಹುತ್ಥಿಕಾನಿ ಅಪ್ಪಪುರಿಸಾನಿ ತಾನಿ ಸುಪ್ಪಧಂಸಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಚೋರೇಹಿ ಕುಮ್ಭತ್ಥೇನಕೇಹಿ ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಭಾವಿತಾ ಅಬಹುಲೀಕತಾ ಸೋ ಸುಪ್ಪಧಂಸಿಯೋ ಹೋತಿ ಅಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕುಲಾನಿ ಅಪ್ಪಿತ್ಥಿಕಾನಿ ಬಹುಪುರಿಸಾನಿ ತಾನಿ ದುಪ್ಪಧಂಸಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಚೋರೇಹಿ ಕುಮ್ಭತ್ಥೇನಕೇಹಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸೋ ದುಪ್ಪಧಂಸಿಯೋ ಹೋತಿ ಅಮನುಸ್ಸೇಹಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಮೇತ್ತಾ ನೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಓಕ್ಖಾಸುತ್ತಂ

೨೨೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ''ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಓಕ್ಖಾಸತಂ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯ, ಯೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಓಕ್ಖಾಸತಂ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯ, ಯೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಓಕ್ಖಾಸತಂ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯ, ಯೋ ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಗದ್ದುಹನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯ, ಯೋ ವಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಗದ್ದುಹನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಯ್ಯ, ಯೋ ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಗದ್ದುಹನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ

ಭಾವೇಯ್ಯ, ಇದಂ ತತೋ ಮಹಪ್ಫಲತರಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ಮೇತ್ತಾ ನೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೨೨೭. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಿ ತಿಣ್ಹಫಲಾ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ – 'ಅಹಂ ಇಮಂ ಸತ್ತಿಂ ತಿಣ್ಹಫಲಂ ಪಾಣಿನಾ ವಾ ಮುಟ್ಠಿನಾ ವಾ ಪಟಿಲೇಣಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಟಿಕೋಟ್ಟಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಟಿವಟ್ಟೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಸತ್ತಿಂ ತಿಣ್ಹಫಲಂ ಪಾಣಿನಾ ವಾ ಮುಟ್ಠಿನಾ ವಾ ಪಟಿಲೇಣೇತುಂ ಪಟಿಕೋಟ್ಟೇತುಂ ಪಟಿವಟ್ಟೇತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಸು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತಿ ತಿಣ್ಹಫಲಾ ನ ಸುಕರಾ ಪಾಣಿನಾ ವಾ ಮುಟ್ಠಿನಾ ವಾ ಪಟಿಲೇಣೇತುಂ ಪಟಿಕೋಟ್ಟೇತುಂ ಪಟಿವಟ್ಟೇತುಂ। ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಅಮನುಸ್ಸೋ ಚಿತ್ತಂ ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಅಥ ಖೋ ಸ್ವೇವ ಅಮನುಸ್ಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ಮೇತ್ತಾ ನೋ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಧನುಗ್ಗಹಸುತ್ತಂ

೨೨೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಾ ಧನುಗ್ಗಹಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ ಕತಹತ್ಥಾ ಕತೂಪಾಸನಾ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಠಿತಾ ಅಸ್ಸು। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ – 'ಅಹಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಾನಂ ಧನುಗ್ಗಹಾನಂ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾನಂ ಕತಹತ್ಥಾನಂ ಕತೂಪಾಸನಾನಂ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಕಣ್ಡೇ ಖಿತ್ತೇ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ಪಥವಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಜವನೋ ಪುರಿಸೋ ಪರಮೇನ ಜವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ"ತಿ?

"ಏಕಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭನ್ತೇ, ದಳ್ಹಧಮ್ಮಸ್ಸ ಧನುಗ್ಗಹಸ್ಸ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಕತಹತ್ಥಸ್ಸ ಕತೂಪಾಸನಸ್ಸ ಕಣ್ಡಂ ಖಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಪಥವಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಹರೇಯ್ಯ – 'ಜವನೋ ಪುರಿಸೋ ಪರಮೇನ ಜವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ'ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಚತುನ್ನಂ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಾನಂ ಧನುಗ್ಗಹಾನಂ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾನಂ ಕತಹತ್ಥಾನಂ ಕತೂಪಾಸನಾನ"ನ್ತಿ?

"ಯಥಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಜವೋ, ಯಥಾ ಚ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಜವೋ, ತತೋ ಸೀಘತರೋ। ಯಥಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಜವೋ ಯಥಾ ಚ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಜವೋ ಯಥಾ ಚ ಯಾ ದೇವತಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಪುರತೋ ಧಾವನ್ತಿ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಜವೋ, ( ) [(ತತೋ ಸೀಘತರೋ। ಯಥಾ ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಜವೋ, ಯಥಾ ಚ ಚನ್ದಿಮಸುರಿಯಾನಂ ಜವೋ, ಯಥಾ ಚ ಯಾ ದೇವತಾ ಚನ್ದಿಮಸುರಿಯಾನಂ ಪುರತೋ ಧಾವನ್ತಿ, ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ಜವೋ,) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತತೋ ಸೀಘತರಂ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಖಿಯನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಆಣಿಸುತ್ತಂ

೨೨೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸಾರಹಾನಂ ಆನಕೋ [ಆಣಕೋ (ಸೀ॰)] ನಾಮ ಮುದಿಙ್ಗೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ದಸಾರಹಾ ಆನಕೇ ಘಟಿತೇ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಿಂ ಓದಹಿಂಸು। ಅಹು ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಆನಕಸ್ಸ ಮುದಿಙ್ಗಸ್ಸ ಪೋರಾಣಂ ಪೋಕ್ಖರಫಲಕಂ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। ಆಣಿಸಙ್ಘಾಟೋವ ಅವಸಿಸ್ಸಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಯೇ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ, ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ನ ಸುಸ್ಸೂಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಸೋತಂ ಓದಹಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಚ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ”।

“ಯೇ ಪನ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಕವಿಕತಾ ಕಾವೇಯ್ಯಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖರಾ ಚಿತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಬಾಹಿರಕಾ ಸಾವಕಭಾಸಿತಾ, ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ಸುಸ್ಸೂಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೋತಂ ಓದಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವಮೇತೇಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತ್ತನ್ತಾನಂ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾನಂ ಗಮ್ಭೀರಾನಂ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾನಂ ಲೋಕುತ್ತರಾನಂ ಸುಞ್ಞತಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಯೇ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ, ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ಸುಸ್ಸೂಸಿಸ್ಸಾಮ, ಸೋತಂ ಓದಹಿಸ್ಸಾಮ , ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕಲಿಙ್ಗರಸುತ್ತಂ

೨೩೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಕಲಿಙ್ಗರೂಪಧಾನಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಲಿಚ್ಛವೀ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಉಪಾಸನಸ್ಮಿಂ। ತೇಸಂ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ನ ಲಭತಿ ಓತಾರಂ ನ ಲಭತಿ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಲಿಚ್ಛವೀ ಸುಖುಮಾಲಾ [ಸುಕುಮಾಲಾ (ಸೀ॰), ಸುಖುಮಾ (ಕ॰)] ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದಾ [ಮುದುತಲಾಹತ್ಥಪಾದಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತೇ ಮುದುಕಾಸು ಸೇಯ್ಯಾಸು ತೂಲಬಿಮ್ಬೋಹನಾಸು [ತೂಲಬಿಮ್ಬೋಹನಾಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ತೂಲಬಿಮ್ಬೋಹನಾದೀಸು (ಸೀ॰), ತೂಲಬಿಬ್ಬೋಹನಾದೀಸು (ಕ॰)] ಯಾವಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಾ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಸಂ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ಲಚ್ಛತಿ ಓತಾರಂ ಲಚ್ಛತಿ ಆರಮ್ಮಣಂ।

“ಕಲಿಙ್ಗರೂಪಧಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಧಾನಸ್ಮಿಂ। ತೇಸಂ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ನ ಲಭತಿ ಓತಾರಂ ನ ಲಭತಿ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಖುಮಾ ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದಾ। ತೇ ಮುದುಕಾಸು ಸೇಯ್ಯಾಸು ತೂಲಬಿಮ್ಬೋಹನಾಸು ಯಾವಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಾ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಲಚ್ಛತಿ ಓತಾರಂ ಲಚ್ಛತಿ ಆರಮ್ಮಣಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕಲಿಙ್ಗರೂಪಧಾನಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಧಾನಸ್ಮಿ’ನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನಾಗಸುತ್ತಂ

೨೩೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ನವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ। ತಮೇನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವಮಾಹಂಸು -

“ಮಾಯಸ್ಮಾ ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮೀ”ತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಏವಮಾಹ - “ಇಮೇ ಹಿ ನಾಮ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ [ಕಿಮಙ್ಗ (ಸೀ॰)] ಪನಾಹ”ನ್ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ನವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ। ತಮೇನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಮಾಯಸ್ಮಾ ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಇಮೇ ಹಿ ನಾಮ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನಾಹ’”ನ್ತಿ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಮಹಾಸರಸೀ। ತಂ ನಾಗಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ಸರಸಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಭಿಸಮುಳಾಲಂ ಅಬ್ಬುಹೇತ್ವಾ [ಅಬ್ಬೂಹೇತ್ವಾ (ಕ॰), ಅಬ್ಬಾಹಿತ್ವಾ (ಮಹಾವ॰ ೨೭೮)] ಸುವಿಕ್ಖಾಲಿತಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಅಕದ್ದಮಂ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ [ಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಜ್ಝೋಹರನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ ವಣ್ಣಾಯ ಚೇವ ಹೋತಿ ಬಲಾಯ ಚ, ನ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತೇಸಂಯೇವ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾನಾಗಾನಂ ಅನುಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ತರುಣಾ ಭಿಙ್ಕಚ್ಛಾಪಾ ತಂ ಸರಸಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಭಿಸಮುಳಾಲಂ ಅಬ್ಬುಹೇತ್ವಾ ನ ಸುವಿಕ್ಖಾಲಿತಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸಕದ್ದಮಂ ಅಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ ನೇವ ವಣ್ಣಾಯ ಹೋತಿ ನ ಬಲಾಯ। ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಗಿಹೀ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ಲಾಭಂ ಅಗಧಿತಾ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನಾ [ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನಾ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಮ॰ ನಿ॰ ೧ ಪಾಸರಾಸಿಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ ವಣ್ಣಾಯ ಚೇವ ಹೋತಿ ಬಲಾಯ ಚ, ನ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತೇಸಂಯೇವ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಗಿಹೀ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ಲಾಭಂ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ ನೇವ ವಣ್ಣಾಯ ಹೋತಿ ನ ಬಲಾಯ, ತೇ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅಗಧಿತಾ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ತಂ ಲಾಭಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ । ನವಮಂ।

೧೦. ಬಿಳಾರಸುತ್ತಂ

೨೩೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವಮಾಹಂಸು - “ಮಾಯಸ್ಮಾ ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೀ”ತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನ ವಿರಮತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಮಾಯಸ್ಮಾ ಅತಿವೇಲಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೀ’ತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನ ವಿರಮತೀ”ತಿ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಿಳಾರೋ ಸನ್ಧಿಸಮಲಸಙ್ಕಟೀರೇ ಠಿತೋ ಅಹೋಸಿ ಮುದುಮೂಸಿಂ ಮಗ್ಗಯಮಾನೋ - ‘ಯದಾಯಂ ಮುದುಮೂಸಿ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥೇವ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುದುಮೂಸಿ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಮೇನಂ ಬಿಳಾರೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಹಸಾ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ [ಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ (ಪೀ॰ ಕ॰), ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಸಂಖಾದಿತ್ವಾ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಅಜ್ಝೋಹರಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಮುದುಮೂಸಿ ಅನ್ತಮ್ಪಿ ಖಾದಿ, ಅನ್ತಗುಣಮ್ಪಿ ಖಾದಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛಿ ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ, ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛತಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ಮರಣಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಮರಣಮತ್ತಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಥಾರೂಪಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ, ಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಸಿಙ್ಗಾಲಸುತ್ತಂ

೨೩೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಅಸ್ಸುತ್ಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಜರಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ವಸ್ಸಮಾನಸ್ಸಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏಸೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಉಕ್ಕಣ್ಡಕೇನ ನಾಮ ರೋಗಜಾತೇನ ಫುಟ್ಠೋ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನ ಇಚ್ಛತಿ ತೇನ ತೇನ ಗಚ್ಛತಿ; ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ತಿಟ್ಠತಿ; ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿಸೀದತಿ; ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿಪಜ್ಜತಿ; ಸೀತಕೋಪಿ ನಂ ವಾತೋ ಉಪವಾಯತಿ। ಸಾಧು ಖ್ವಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಪಟಿಞ್ಞೋ ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯೇಥ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ದುತಿಯಸಿಙ್ಗಾಲಸುತ್ತಂ

೨೩೪. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… “ಅಸ್ಸುತ್ಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಜರಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ವಸ್ಸಮಾನಸ್ಸಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಿಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಜರಸಿಙ್ಗಾಲೇ ಯಾ ಕಾಚಿ ಕತಞ್ಞುತಾ ಕತವೇದಿತಾ, ನ ತ್వೇವ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಪಟಿಞ್ಞೇ ಸಿಯಾ ಯಾ ಕಾಚಿ ಕತಞ್ಞುತಾ ಕತವೇದಿತಾ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕತಞ್ಞುನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಕತವೇದಿನೋ; ನ ಚ ನೋ [ನ ಚ ನೋತಿ ಇದಂ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಅಮ್ಹೇಸು ಅಪ್ಪಕಮ್ಪಿ ಕತಂ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀ’ತಿ [ಮಾ ನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಓಪಮ್ಮಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕೂಟಂ ನಖಸಿಖಂ ಕುಲಂ, ಓಕ್ಕಾ ಸತ್ತಿ ಧನುಗ್ಗಹೋ।
ಆಣಿ ಕಲಿಙ್ಗರೋ ನಾಗೋ, ಬಿಳಾರೋ ದ್ವೇ ಸಿಙ್ಘಾಲಕಾತಿ॥

೧೦. ಭಿಕ್ಖುಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಕೋಲಿತಸುತ್ತಂ

೨೩೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ।

ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ - "ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ಅರಿಯೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ, ಅರಿಯೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ ಅರಿಯೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅರಿಯೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ'ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ವಿತಕ್ಕಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾ ಮನಸಿಕಾರಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ"।

"ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅರಿಯಂ ತುಣ್ಹೀಭಾವಂ ಪಮಾದೋ, ಅರಿಯೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಹಿ, ಅರಿಯೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಕರೋಹಿ, ಅರಿಯೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾ'ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ , ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಸತ್ಥಾರಾ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ'ತಿ, ಮಮಂ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಸತ್ಥಾರಾ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ ಸಾವಕೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ'"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಉಪತಿಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೨೩೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

"ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಸ ಮೇ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ತಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಸ ಮೇ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ'"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸತ್ಥುಪಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಸತ್ಥುಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ, ಅಪಿ ಚ ಮೇ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ವತ, ಭೋ, ಸತ್ಥಾ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ। ಸಚೇ ಹಿ ಭಗವಾ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ

ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸುಸಮೂಹತಾ। ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುಪಿ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಘಟಸುತ್ತಂ

೨೩೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರನ್ತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ ಏಕವಿಹಾರೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ -

"ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ; ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಸನ್ತೇನ ನೂನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಅಜ್ಜ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸೀ"ತಿ। "ಓಳಾರಿಕೇನ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಜ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸಿಂ। ಅಪಿ ಚ, ಮೇ ಅಹೋಸಿ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ"ತಿ। "ಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಅಹೋಸಿ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ"ತಿ? "ಭಗವತಾ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ"ತಿ। "ದೂರೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆಯಸ್ಮಾ, ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉದಾಹು ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೀ"ತಿ? "ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವನ್ತಂ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ನಪಿ ಮಂ ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಪಿ ಚ, ಮೇ ಯಾವತಾ ಭಗವಾ ಏತ್ತಾವತಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸುಜ್ಝಿ ದಿಬ್ಬಾ ಚ ಸೋತಧಾತು। ಭಗವತೋಪಿ ಯಾವತಾಹಂ ಏತ್ತಾವತಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸುಜ್ಝಿ ದಿಬ್ಬಾ ಚ ಸೋತಧಾತೂ"ತಿ। "ಯಥಾಕಥಂ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ"ತಿ?

"ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಇಧ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ - ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು, ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು ಮಂಸಲೋಹಿತಂ, ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹೋಸಿ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಯಾವದೇವ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪನಮತ್ತಾಯ ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಯಾವದೇವ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪನಮತ್ತಾಯ। ಆಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆವುಸೋ, ಮಹತಿಯಾ ಲೋಣಘಟಾಯ ಪರಿತ್ತಾ ಲೋಣಸಕ್ಖರಾಯ ಯಾವದೇವ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪನಮತ್ತಾಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಯಾವದೇವ ಉಪನಿಕ್ಖೇಪನಮತ್ತಾಯ। ಆಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಥೋಮಿತೋ ವಣ್ಣಿತೋ ಪಸತ್ಥೋ -

“ಸಾರಿಪುತ್ತೋವ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲೇನ ಉಪಸಮೇನ ಚ।
ಯೋಪಿ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏತಾವಪರಮೋ ಸಿಯಾ”ತಿ॥

ಇತಿಹ ತೇ ಉಭೋ ಮಹಾನಾಗಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸುಲಪಿತಂ ಸಮನುಮೋದಿಂಸೂತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ನವಸುತ್ತಂ

೨೩೮. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ನವೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಸಙ್ಕಸಾಯತಿ, ನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ ಚೀವರಕಾರಸಮಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಇಧ , ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ನವೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಸಙ್ಕಸಾಯತಿ, ನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ ಚೀವರಕಾರಸಮಯೇ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ ‘ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಆಮನ್ತೇತೀ’”ತಿ। “ಏವಂ ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – “ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಆಮನ್ತೇತೀ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಸಙ್ಕಸಾಯಸಿ, ನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರೋಸಿ ಚೀವರಕಾರಸಮಯೇ”ತಿ? “ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋಮೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಮಾ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಜ್ಝಾಯಿತ್ಥ। ಏಸೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

“ನಯಿದಂ ಸಿಥಿಲಮಾರಬ್ಭ, ನಯಿದಂ ಅಪ್ಪೇನ ಥಾಮಸಾ।
ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಪ್ಪಮೋಚನಂ॥

“ಅಯಞ್ಚ ದಹರೋ ಭಿಕ್ಖು, ಅಯಮುತ್ತಮಪುರಿಸೋ।
ಧಾರೇತಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಜೇತ್ವಾ ಮಾರಂ ಸವಾಹಿನಿ”ನ್ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸುಜಾತಸುತ್ತಂ

೧೩೯. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಜಾತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸುಜಾತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಉಭಯೇನೇವಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸೋಭತಿ - ಯಞ್ಚ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ -

"ಸೋಭತಿ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು, ಉಜುಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ।
ವಿಪ್ಪಯುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ, ಅನುಪಾದಾಯ ನಿಬ್ಬುತೋ।
ಧಾರೇತಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಜೇತ್ವಾ ಮಾರಂ ಸವಾಹಿನಿ"ನ್ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯಸುತ್ತಂ

೧೪೦. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದುಬ್ಬಣ್ಣಂ ದುದ್ದಸಿಕಂ ಓಕೋಟಿಮಕಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪರಿಭೂತರೂಪ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏಸೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ, ನ ಚ ಸಾ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಸುಲಭರೂಪಾ ಯಾ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಸಮಾಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ -

"ಹಂಸಾ ಕೋಞ್ಚಾ ಮಯೂರಾ ಚ, ಹತ್ಥಯೋ ಪಸದಾ ಮಿಗಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಸೀಹಸ್ಸ ಭಾಯನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ತುಲ್ಯತಾ॥

"ಏವಮೇವ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ದಹರೋ ಚೇಪಿ ಪಞ್ಞವಾ।
ಸೋ ಹಿ ತತ್ಥ ಮಹಾ ಹೋತಿ, ನೇವ ಬಾಲೋ ಸರೀರವಾ"ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವಿಸಾಖಸುತ್ತಂ

೧೪೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ವಿಸಾಖೋ ಪಞ್ಚಾಲಪುತ್ತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ, ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯಾ"ತಿ? "ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ವಿಸಾಖೋ ಪಞ್ಚಾಲಪುತ್ತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ

ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ, ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಿಸಾಖಂ ಪಞ್ಚಾಲಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸಾಧು ಸಾಧು, ವಿಸಾಖ, ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ನಾಭಾಸಮಾನಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಸ್ಸಂ ಬಾಲೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತಂ।
ಭಾಸಮಾನಞ್ಚ ಜಾನನ್ತಿ, ದೇಸೇನ್ತಂ ಅಮತಂ ಪದಂ॥

"ಭಾಸಯೇ ಜೋತಯೇ ಧಮ್ಮಂ, ಪಗ್ಗಣ್ಹೇ ಇಸಿನಂ ಧಜಂ।
ಸುಭಾಸಿತಧಜಾ ಇಸಯೋ, ಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಇಸಿನಂ ಧಜೋ"ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನನ್ದಸುತ್ತಂ

೨೪೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಮಾತುಚ್ಛಾಪುತ್ತೋ ಆಕೋಟಿತಪಚ್ಚಾಕೋಟಿತಾನಿ ಚೀವರಾನಿ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಅಞ್ಜೇತ್ವಾ ಅಚ್ಛಂ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ನ ಖೋ ತೇ ತಂ, ನನ್ದ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ಆಕೋಟಿತಪಚ್ಚಾಕೋಟಿತಾನಿ ಚೀವರಾನಿ ಪಾರುಪೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಚ ಅಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಚ್ಛಞ್ಚ ಪತ್ತಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಸಿ। ಏತಂ ಖೋ ತೇ, ನನ್ದ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚ ಅಸ್ಸಸಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚ ಪಂಸುಕುಲಿಕೋ ಚ ಕಾಮೇಸು ಚ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ -

"ಕದಾಹಂ ನನ್ದಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ, ಆರಞ್ಞಂ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಂ।
ಅಞ್ಞಾತುಞ್ಛೇನ ಯಾಪೇನ್ತಂ, ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನ"ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನನ್ದೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚ ಕಾಮೇಸು ಚ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ವಿಹಾಸೀತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತಿಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೨೪೩. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಿತುಚ್ಛಾಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತಯಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಿಸ್ಸಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ತ್ವಂ, ತಿಸ್ಸ, ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನೋ ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತಯಮಾನೋ"ತಿ? "ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮನ್ತಾ ವಾಚಾಸನ್ನಿತೋದಕೇನ [ವಾಚಾಯ ಸನ್ನಿತೋದಕೇನ (ಕ॰)] ಸಞ್ಜಮ್ಭರಿಮಕಂಸೂ"ತಿ [ಸಞ್ಜಬ್ಭರಿಮಕಂಸೂತಿ (?)]। "ತಥಾಹಿ ಪನ ತ್ವಂ, ತಿಸ್ಸ, ವತ್ತಾ ನೋ ಚ ವಚನಕ್ಖಮೋ; ನ ಖೋ ತೇ ತಂ, ತಿಸ್ಸ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ವತ್ತಾ ನೋ ಚ ವಚನಕ್ಖಮೋ। ಏತಂ

ಖೋ ತೇ, ತಿಸ್ಸ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ - 'ಯಂ ತ್ವಂ ವತ್ತಾ ಚ ಅಸ್ಸ ವಚನಕ್ಖಮೋ ಚಾ'"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಕಿಂ ನು ಕುಜ್ಝಸಿ ಮಾ ಕುಜ್ಝಿ, ಅಕ್ಕೋಧೋ ತಿಸ್ಸ ತೇ ವರಂ।
ಕೋಧಮಾನಮಕ್ಖವಿನಯತ್ಥಞ್ಹಿ, ತಿಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ॥ ನವಮಂ।

೧೦. ಥೇರನಾಮಕಸುತ್ತಂ

೨೪೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರನಾಮಕೋ ಏಕವಿಹಾರೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಏಕವಿಹಾರಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಸೋ ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರನಾಮಕೋ ಏಕವಿಹಾರೀ ಏಕವಿಹಾರಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಥೇರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ - 'ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಥೇರ, ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏತದವೋಚ - "ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಥೇರ, ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಥೇರಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಥೇರ, ಏಕವಿಹಾರೀ ಏಕವಿಹಾರಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಥೇರ, ಏಕವಿಹಾರೀ ಏಕವಿಹಾರಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ"ತಿ? "ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಾಮಿ ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮಾಮಿ ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದಾಮಿ ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮಿ। ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏಕವಿಹಾರೀ ಏಕವಿಹಾರಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ"ತಿ।

"ಅತ್ಥೇಸೋ, ಥೇರ, ಏಕವಿಹಾರೋ ನೇಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ, ಥೇರ, ಯಥಾ ಏಕವಿಹಾರೋ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ...ಪೇ॰...। "ಕಥಞ್ಚ , ಥೇರ, ಏಕವಿಹಾರೋ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ಇಧ, ಥೇರ, ಯಂ ಅತೀತಂ ತಂ ಪಹೀನಂ, ಯಂ ಅನಾಗತಂ ತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಥೇರ, ಏಕವಿಹಾರೋ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಸಬ್ಬಾಭಿಭುಂ ಸಬ್ಬವಿದುಂ ಸುಮೇಧಂ,
ಸಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನೂಪಲಿತ್ತಂ।
ಸಬ್ಬಞ್ಜಹಂ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತಂ,
ತಮಹಂ ನರಂ ಏಕವಿಹಾರೀತಿ ಬ್ರೂಮೀ"ತಿ॥ ದಸಮಂ।

೧೧. ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಸುತ್ತಂ

೨೪೫. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಓದಾತಕಂ ತನುಕಂ ತುಙ್ಗನಾಸಿಕ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏಸೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ। ನ ಚ ಸಾ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಸುಲಭರೂಪಾ ಯಾ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಸಮಾಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಖತ್ತಿಯೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಜನೇತಸ್ಮಿಂ, ಯೇ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರಿನೋ।
ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮಾನುಸೇ॥

"ದಿವಾ ತಪತಿ ಆದಿಚ್ಚೋ, ರತ್ತಿಮಾಭಾತಿ ಚನ್ದಿಮಾ।
ಸನ್ನದ್ಧೋ ಖತ್ತಿಯೋ ತಪತಿ, ಝಾಯೀ ತಪತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
ಅಥ ಸಬ್ಬಮಹೋರತ್ತಿಂ [ಅಥ ಸಬ್ಬಮಹೋರತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಬುದ್ಧೋ ತಪತಿ ತೇಜಸಾ"ತಿ॥ ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಸಹಾಯಕಸುತ್ತಂ

೨೪೬. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಹಾಯಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಹಾಯಕೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಪ್ಪಿನಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿನೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏತೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಮಹಾನುಭಾವಾ। ನ ಚ ಸಾ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಸುಲಭರೂಪಾ, ಯಾ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಸಮಾಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಸಹಾಯಾ ವತಿಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ, ಚಿರರತ್ತಂ ಸಮೇತಿಕಾ।
ಸಮೇತಿ ನೇಸಂ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ, ಧಮ್ಮೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪವೇದಿತೇ॥

"ಸುವಿನೀತಾ ಕಪ್ಪಿನೇನ, ಧಮ್ಮೇ ಅರಿಯಪ್ಪವೇದಿತೇ।
ಧಾರೇನ್ತಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಜೇತ್ವಾ ಮಾರಂ ಸವಾಹಿನಿ"ನ್ತಿ॥ ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಭಿಕ್ಖುಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕೋಲಿತೋ ಉಪತಿಸ್ಸೋ ಚ, ಘಟೋ ಚಾಪಿ ಪವುಚ್ಚತಿ।

නවෝ සුජාතෝ භද්දි ච, විසාඛෝ නන්දෝ තිස්සෝ ච।
ථේරනාමෝ ච කප්පිනෝ, සහායේන ච ද්වාදසාති॥

නිදානවග්ගෝ දුතියෝ।

තස්සුද්දානං -

නිදානාභිසමයධාතු, අනමතග්ගේන කස්සපං।
සක්කාරරාහුලලක්ඛණෝ, ඔපම්ම-භික්ඛුනා වග්ගෝ॥

දුතියෝ තේන පවුච්චතීති।

නිදානවග්ගසංයුත්තපාළි නිට්ඨිතා।